

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ
พื้นบ้านตระกูลไช่

CAI LINGLING

คุณฉวีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ
ที่บ้านตระกูลไช่

คุณฉวีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

Jingdezhen Porcelain Culture: The Establishment and Management of the Cai Family
Folk Porcelain Museum

CAI LINGLING

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY
IN ART AND CULTURAL ADMINISTRATION
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
BURAPHA UNIVERSITY
2023
COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์และคณะกรรมการสอบดุชฎินิพนธ์ได้พิจารณาดุชฎินิพนธ์ของ CAI LINGLING ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุชฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมดุชฎินิพนธ์

คณะกรรมการสอบดุชฎินิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ดร.ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร)

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)

..... กรรมการ

(ดร.ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู บุญลิขิตศิริ)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

..... กรรมการภายนอก

มหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทิรา พรหมพันธุ์)

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุชฎินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิหวัธ แจ้งเอี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62810012: สาขาวิชา: การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม; ปร.ด. (การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ, เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้, การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์

CAI LINGLING : วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้. (Jingdezhen Porcelain Culture: The Establishment and Management of the Cai Family Folk Porcelain Museum) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ: ภรดี พันธุภากร, ชุศักดิ์ สุวิมลเสถียร ปี พ.ศ. 2566.

งานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น รูปแบบของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้ ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์ วิเคราะห์อัตลักษณ์ การสืบทอดเครื่องเคลือบพื้นบ้าน นำไปสู่การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร การวิจัยภาคสนามด้วยการลงพื้นที่และการสัมภาษณ์ วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีความเป็นมาอย่างยาวนานและมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิหลังของการสนับสนุนของจีนในการก่อตั้งนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” และการอนุมัติให้จิ่งเต๋อเจิ้นที่เป็นพื้นที่นำร่องการสืบทอดและนวัตกรรมของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ

ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นคือ “ขาวดั่งหยก สีดั่งกระจก บางดั่งกระดาษ เสียงกังวานดังระฆัง” และอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบตระกูลไช้คือมีรูปแบบที่สมบูรณ์และเรียบง่าย มีลายเส้นที่กระชับและสีสันทัดที่ชัดเจน มีเสน่ห์ทางความเป็นชนชาติและความ เป็นพื้นบ้านที่แข็งแกร่ง อีกทั้งยังมีความสง่างาม ความโบราณและความทันสมัย สำหรับการก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้พบว่า แนวคิดและวิธีการบริหารพิพิธภัณฑ์เป็นผลมาจากบริบทของความเป็นเมืองเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนาน การวางแผนเชิงพื้นที่ และแนวคิดในการออกแบบที่คำนึงถึงวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านเอกลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมจีน นวัตกรรมบูรณาการกับการสร้างสรรค์ การให้ความสำคัญกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยพื้นที่อาคารประกอบไปด้วยพื้นที่ทางวิชาการ พื้นที่จัดแสดง และพื้นที่บริการ สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์คือการคำนึงถึงมาตรฐานในการจัดเก็บผลงาน การรักษาความปลอดภัยและการเยี่ยมชม การสร้างแบรนด์พิพิธภัณฑ์ตระกูลไช้ การบูรณาการด้านนวัตกรรมและการพัฒนาศิลปะ การจัดทำห้องสัมผัสประสบการณ์ การบูรณาการข้าม

พรมแดนระหว่างพิพิธภัณฑ์กับสังคมและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อีกทั้งการกำหนดทิศทางในการพัฒนาในอนาคต

62810012: MAJOR: ART AND CULTURAL ADMINISTRATION; Ph.D. (ART AND CULTURAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: Porcelain Culture, the Cai Family Folk Porcelain, Museum Management

CAI LINGLING : JINGDEZHEN PORCELAIN CULTURE: THE ESTABLISHMENT AND MANAGEMENT OF THE CAI FAMILY FOLK PORCELAIN MUSEUM. ADVISORY COMMITTEE: PORADEE PANTHUPAKORN, CHUSAK SUVIMOLSTIEN 2023.

The research on “Jingdezhen Porcelain Culture: The Establishment and Management of the Cai Family Folk Porcelain Museum” aimed to study the background and the way of Jingdezhen porcelain culture, the artistic style of Cai Family folk porcelain, the concept and theory of culture and museums; and to analyze the identity and inheritance of folk porcelain that finally led to the establishment and management of the folk porcelain museum. The methods included documentary research, field research, and interview. Jingdezhen porcelain culture contained a very long background with its development in sequence, particularly the background of support from China to establish “One Belt One Road Initiative,” along with the approval of Jingdezhen as a pilot area for inheritance and innovation of the national porcelain culture.

The study reveals that the identity of Jingdezhen porcelain is “white as jade, crystal clear as glass, thin as paper, sound resonates like a bell.” The identities of Cai family porcelain are perfection, simple, tight lines, and vivid colors. It conveys national identity along with represent a strong local vibes, elegance, antiquity, and modernity. According to the establishment and management of the Cai Family Folk Porcelain Museum, it was found that the concept and management approaches were originated from the context of being Jingdezhen City, a city for porcelain with a long historical background; parallel to spatial planning, the design concept based on a local way of life, Chinese cultural identity, integrated innovation, creativity, and giving priority to the museum as a cultural tourism attraction. The building includes academic, exhibition, and service zones. The museum management pattern mainly

focuses on the consideration of workpiece storage standards, security, and visits branding the Cai Family Folk Porcelain Museum; innovation integration and artistic development; the experiential room; cross-border integration among the museum, the society, and educational institutions; and setting future development directions.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์เรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลเซ่” สำเร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายได้ด้วยดีเพราะความกรุณาช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งของศาสตราจารย์ ภรดี พันธุ์ภากร อาจารย์ที่ปรึกษา ดุชฎินิพนธ์ ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมหัวข้อดุชฎินิพนธ์ แนวคิด การเขียน ไปจนถึงขั้นตอนในการ ดำเนินงานวิจัย และการจัดทำดุชฎินิพนธ์ ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์เสกสรรค์ ต้นยาภิรมย์ อาจารย์บุญชู บุญลิขิตศิริ อาจารย์ภูวษา เรื่องชีวิตตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่ช่วยสั่งสอนให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือ และดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนการสอนมาโดยตลอด

ขอขอบคุณผู้แปลและทีมล่ามทุกคน ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่คอยดูแล ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาโดยตลอด ขอขอบคุณความช่วยเหลือและสนับสนุนของทุกคนที่ทำให้งานวิจัยของข้าพเจ้า ดำเนินสำเร็จลุล่วงไปอย่างราบรื่น ขอขอบคุณกำลังใจจากทุกคน

ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นอย่างสูงที่ได้สนับสนุนและให้กำลังใจข้าพเจ้ามาโดยตลอด ทำให้ข้าพเจ้ามีความหนักแน่นที่จะต้องทำให้บรรลุเป้าหมายในการวิจัยและทำดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ บพกาณี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้วิจัยมาตลอด

สารบัญ

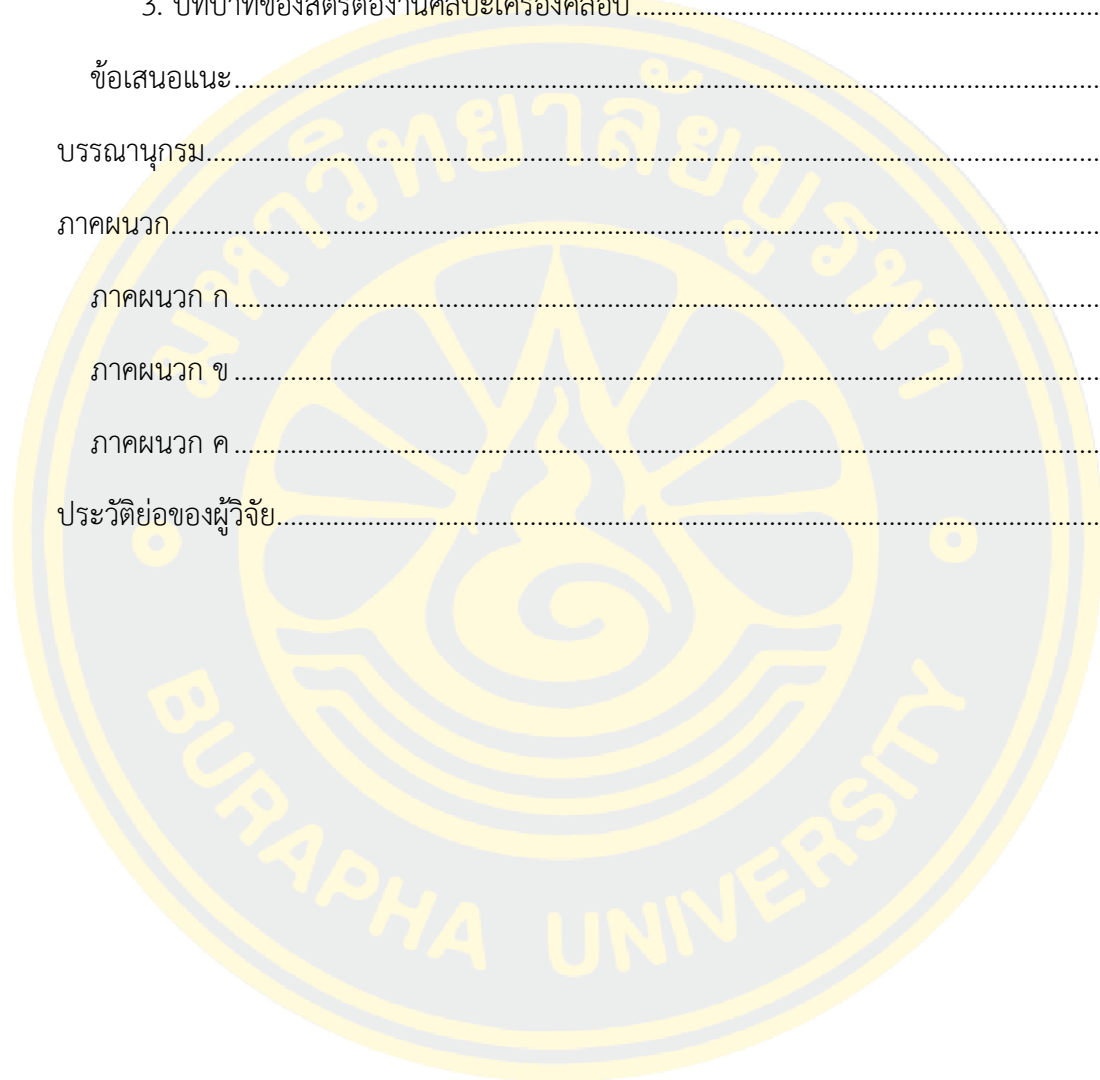
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ	8
1. ภูมิปัญญาที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม.....	8
2. 72 ขั้นตอนและกระบวนการทำเครื่องเคลือบ.....	9
3. อุดมลักษณ์และความโดดเด่นของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน	11
4. สินค้าทางวัฒนธรรมสู่สังคมโลก	12

5. อิทธิพลทางวัฒนธรรมต่อนานาประเทศ	13
6. การพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมใหม่.....	13
พัฒนาการของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น	14
1. ยุคเริ่มต้นของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น.....	14
2. ยุคสำคัญของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น	16
3. ยุคแห่งนวัตกรรมของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น.....	17
4. ยุคสูงสุดของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น	19
5. ยุคเฟื่องฟูของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น	21
การจัดการวัฒนธรรม.....	23
1. แนวคิดการจัดการวัฒนธรรม	23
2. อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและความสามารถในการแข่งขัน	24
3. การจัดการวัฒนธรรมสู่สาธารณชน.....	24
4 การสืบทอดวัฒนธรรม.....	24
การจัดการพิพิธภัณฑ์.....	25
1. ประเภทของพิพิธภัณฑ์.....	25
2. การดำเนินงานและคุณค่าของพิพิธภัณฑ์	26
3. ปฏิสัมพันธ์แบบข้ามเวลา	27
การจัดการนิทรรศการ	27
1. การวางแผนงานนิทรรศการ	28
2. การออกแบบนิทรรศการ.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น	32
เตารายสำนักและเตาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น.....	32
1. เตารายสำนักจิ่งเต๋อเจิ้น.....	32

2. เตาพื้นบ้านจิ้งเต๋อเจิ้น	38
อัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้น.....	49
1. เครื่องเคลือบลายคราม.....	49
2. เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม).....	52
3. เครื่องเคลือบแบบเคลือบสี	55
4. เครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุอุดเคลือบ).....	58
เครื่องเคลือบร่วมสมัยของจิ้งเต๋อเจิ้น.....	60
ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้น	65
1. การแสดงออกของ “ความงาม”	65
2. การปรากฏของ “ความจริง”	66
3. การแสวงหา “ความดี”	67
4. ความเป็นสิริมงคล.....	68
5. วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม.....	70
บทที่ 4 วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้นสู่การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	73
การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้น.....	73
1. การสืบทอดจากวงศ์ตระกูล	74
2. การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์	76
3. การสืบทอดจากสถาบันการศึกษา	77
การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่.....	79
1. ภาพรวมของการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่.....	79
2. ลำดับการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่.....	81
3. เอกลักษณ์ทางศิลปะของบุคคลที่เป็นต้นแบบในการสืบทอด	83
อัตลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่	89
1. นวัตกรรมทางเทคนิคและงานฝีมือ	90

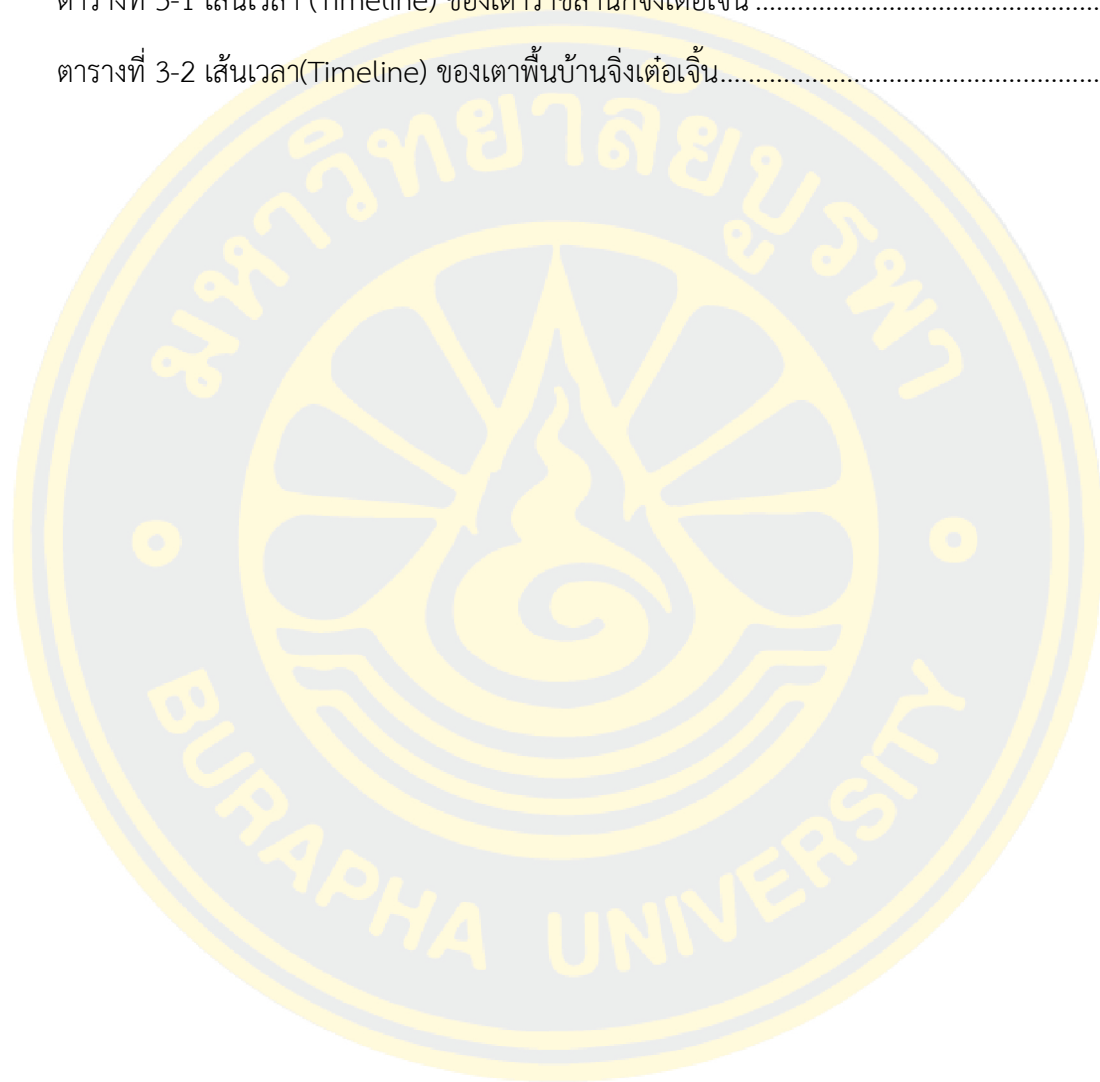
2. สะท้อนความเป็นพื้นบ้านในงานศิลปะที่หลากหลาย	93
3. นวัตกรรมทางทฤษฎีศิลปะ.....	96
บทที่ 5 การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	99
แนวคิดและวิธีการออกแบบพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	99
1. บริบทการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	99
2. การวางแผนเชิงพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	104
3. การก่อตัวของแนวคิดในการออกแบบ	107
4. การก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์และพื้นที่ในพิพิธภัณฑ์	108
5. การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	115
6. ผลงานของ ไช่ หลิงหลิงที่จัดแสดงบางส่วน	121
รูปแบบการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	130
1. มาตรฐานการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	130
2. การสร้างแบรนด์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	132
3. บูรณาการวิจัยด้านนวัตกรรมและพัฒนาศิลปะ	135
4. พื้นที่สัมผัสประสบการณ์เครื่องเคลือบ	137
5. การบูรณาการข้ามพรมแดน	139
6. ทิศทางการพัฒนาในอนาคตของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	145
โครงการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	147
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	153
สรุปผลการวิจัย.....	153
1. วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน.....	153
2. อัตลักษณ์และการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	154
3. การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์	155
การอภิปรายผล	156

1. ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่เป็นหนึ่งในตัวแทนของเครื่องเคลือบจึงต่อเจี้ยน	156
2. การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่เป็นหน้าตาที่สำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ.....	157
3. บทบาทของสตรีต่องานศิลปะเครื่องเคลือบ	158
ข้อเสนอแนะ.....	159
บรรณานุกรม.....	161
ภาคผนวก.....	163
ภาคผนวก ก.....	164
ภาคผนวก ข.....	167
ภาคผนวก ค.....	174
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	183

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3-1 เส้นเวลา (Timeline) ของเตาราชสำนักจิ้งเต๋อเจิ้น	37
ตารางที่ 3-2 เส้นเวลา(Timeline) ของเตาพื้นบ้านจิ้งเต๋อเจิ้น.....	48

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิด.....	4
ภาพที่ 2-1 หมู่บ้านเกาหลีและดินเกาหลี.....	9
ภาพที่ 2-2 สารานุกรมจีนสิ่งประดิษฐ์ธรรมชาติสร้างเทียนงไคอู๋ ฉบับแก้ไขโดยหนานถั่ง และ ภาพประกอบการลงเคลือบ ขึ้นรูปและลงสี.....	11
ภาพที่ 2-3 เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวันจึงต่อเงิน.....	12
ภาพที่ 2-4 ชิ้นส่วนขามกระเบื้องเคลือบสีฟ้าอมขาวที่ขุดพบจากแหล่งเตาเผาสมัยราชวงศ์ถัง.....	15
ภาพที่ 2-5 หม้อเคลือบสีขาว 2 ชิ้นที่ขุดพบจากแหล่งเตาหลั่นเถียนสมัยราชวงศ์ถัง.....	16
ภาพที่ 2-6 ขวดพื้นมังกรเคลือบสีฟ้าอมขาวที่ถูกค้นพบจากแหล่งเตาหูเถียนในจึงต่อเงิน.....	17
ภาพที่ 2-7 เครื่องเคลือบลายครามแจกันลายดอกโบตันสมัยราชวงศ์หยวน.....	18
ภาพที่ 2-8 ทัศนียภาพของพิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักเมืองจึงต่อเงิน.....	20
ภาพที่ 2-9 กล่องใส่ผลไม้เคลือบอุ๋นไฉ่ (5 สี) สมัยราชวงศ์หมิง.....	20
ภาพที่ 2-10 แก้วลายไก่อและกวีดอกโบตันเฟินไฉ่.....	21
ภาพที่ 2-11 เครื่องเคลือบเฟินไฉ่.....	22
ภาพที่ 2-12 เครื่องเคลือบที่มีการตกแต่งแบบผสม.....	22
ภาพที่ 2-13 เครื่องเคลือบที่วาดลวดลายตกแต่งด้วยนิ้วมือ.....	23
ภาพที่ 3-1 แจกันแบบหมุนรอบฉลุลายสามสหายแห่งฤดูหนาวแบบเฟินไฉ่สมัยเฉียนหลงราชวงศ์ชิง 36	
ภาพที่ 3-2 แจกันหกปากเคลือบสีเขียวสมัยหย่งเจิ้งราชวงศ์ชิง.....	36
ภาพที่ 3-3 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนัก.....	37
ภาพที่ 3-4 แหล่งโบราณคดีเตาหลั่นเถียนสมัยราชวงศ์ถัง.....	39
ภาพที่ 3-5 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีเตาเผาสมัยราชวงศ์ถัง.....	39
ภาพที่ 3-6 เครื่องเคลือบและร่องรอยที่มีการใช้เครื่องตอนเผา.....	40

ภาพที่ 3-7 งานเครื่องเคลือบลายหงส์คู่.....	41
ภาพที่ 3-8 กระปุกเครื่องเคลือบลายดอกป้อปี้.....	42
ภาพที่ 3-9 กาเครื่องเคลือบสีเขียว.....	43
ภาพที่ 3-10 หม้อสามขาเคลือบสีน้ำเงิน.....	44
ภาพที่ 3-11 ถาดใส่ผลไม้แบบอุ้ไฉ่.....	45
ภาพที่ 3-12 “บันทึกเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น”	46
ภาพที่ 3-13 แจกันคอยาวเคลือบสีแดงเตาหลงเหยาสมัยคังซีแห่งราชวงศ์ชิง.....	47
ภาพที่ 3-14 แจกันลายใบหลิววารีมา เคลือบสีแดง สมัยคังซีแห่งราชวงศ์ชิง.....	47
ภาพที่ 3-15 แจกันลายครามประดับลายมังกรล่อแก้ว.....	50
ภาพที่ 3-16 เครื่องเคลือบลายครามตกแต่งด้วยลวดลายผสม.....	50
ภาพที่ 3-17 การวาดภาพแบบเฟินไฉ่.....	54
ภาพที่ 3-18 การลงสีแบบเฟินไฉ่	54
ภาพที่ 3-19 ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีของจางฉาวฮู่.....	55
ภาพที่ 3-20 เครื่องเคลือบสีแดงแบบจวินหง	57
ภาพที่ 3-21 เครื่องเคลือบสีแดงแบบจีหิง.....	57
ภาพที่ 3-22 เครื่องเคลือบสีแดงแบบหลังเหยา.....	58
ภาพที่ 3-23 เครื่องเคลือบสีแดงแบบเยียนจื่อ.....	58
ภาพที่ 3-24 เครื่องลายครามหลังหลงประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร.....	60
ภาพที่ 3-25 ภาพวาดลายครามบนแผ่นเครื่องเคลือบของศิลปินเฉิงเหมิน.....	61
ภาพที่ 3-26 ภาพวาดเฟินไฉ่บนแผ่นเครื่องเคลือบ	62
ภาพที่ 3-27 ภาพดอกผักบุ้งบนแจกันทรงสี่เหลี่ยมของศิลปินหวังปู้.....	62
ภาพที่ 3-28 เครื่องเคลือบเทคโนโลยีสูง	63
ภาพที่ 3-29 เครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์.....	64

ภาพที่ 3-30 เครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ จิตรกรรมฝาผนังบนแผ่นกระเบื้องเคลือบของผนังด้านนอกของ Maili Concert Hall ในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้.....	64
ภาพที่ 3-31 ถ้วยลายไถ่สีน้ำเงินขาวผสมตัวไฉ่สมัยราชวงศ์หมิง.....	66
ภาพที่ 3-32 ถ้วยภาพผู้วิเศษสีน้ำเงินขาวผสมตัวไฉ่สมัยราชวงศ์หมิง.....	67
ภาพที่ 3-33 ประติมากรรมเครื่องเคลือบมิตรภาพจีน-เอเชีย.....	68
ภาพที่ 3-34 แจกันทรงน้ำเต้าลายดอกไม้ม่วงคลสีน้ำเงินขาวผสมตัวไฉ่สมัยราชวงศ์หมิง.....	69
ภาพที่ 3-35 ชุดเครื่องเคลือบดีจิทลเมืองอุ๋นที่เปิดตัวโดยบริษัทรุ่ยหนิวจิ่งต่อเจิ้น.....	71
ภาพที่ 4-1 ตระกูลของอุ๋นถึง 3 รุ่น กำลังแลกเปลี่ยนเทคนิคการวาดภาพบนแผ่นกระเบื้องเคลือบที่โรงงาน.....	75
ภาพที่ 4-2 ไซ่ หลังหลังรับของไหว้ครูในงานรับนักเรียนเป็นลูกศิษย์แบบดั้งเดิม.....	77
ภาพที่ 4-3 มหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งต่อเจิ้น.....	79
ภาพที่ 4-4 ไซ่หลังหลังกำลังปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการวาดภาพบนแผ่นกระเบื้องเคลือบกับผู้อาวุโสในครอบครัว.....	81
ภาพที่ 4-5 หวัง ซีเหลียง ปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือของประเทศจีน.....	84
ภาพที่ 4-6 ไซ่ หลังหลังถ่ายรูปพร้อมกัยหวัง ซีเหลียง.....	84
ภาพที่ 4-7 ผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบ “เสี้ยนໄໝ” ของศิลปินหวัง ซีเหลียง.....	85
ภาพที่ 4-8 ผู้วิจัย(ชาย) ถ่ายรูปพร้อมกับฟาง ฟู่ ศิลปินและศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง (ขวา).....	86
ภาพที่ 4-9 ผลงาน “ชุดสี่สาวพรสวรรค์” ของศิลปินฟาง ฟู่.....	86
ภาพที่ 4-10 ผู้วิจัย (ขวา) ถ่ายรูปพร้อมกับนิง กัง ปรมาจารย์และศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบของจีน (ซ้าย).....	87
ภาพที่ 4-11 ผลงานของศิลปินนิงกั.....	88
ภาพที่ 4-12 ผู้วิจัยสังเกตการสร้างสรรค์ผลงานของชีว ซีเล่อ.....	89
ภาพที่ 4-13 ใบรับรองสิทธิบัตรการประดิษฐ์แผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบาง มีความแข็ง โปรงแสง และเรียบแบน.....	90

ภาพที่ 4-14	แผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบางขณะมีการส่องไฟ.....	91
ภาพที่ 4-15	สีผสมได้รับใบรับรองการจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ระดับชาติ.....	92
ภาพที่ 4-16	ภาพวาดปีชาลด้วยเทคนิคสีผสม.....	93
ภาพที่ 4-17	ผลงานชุดประเพณีพื้นบ้านที่ชื่อว่า “ความรักของแม่และลูก”	94
ภาพที่ 4-18	ผลงานชุดทิวทัศน์ที่ชื่อว่า “ความคิดถึงบ้านเกิดที่สวยงาม”	95
ภาพที่ 4-19	ผลงานชุดพระพุทธศาสนาที่ชื่อว่า “ดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ.....	95
ภาพที่ 4-20	หน้าปกของหนังสือ “ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ”ของไข่ หลิงหลิง.....	97
ภาพที่ 5-1	เสาไฟกระเบื้องเคลือบบนถนนในจิ่งเต๋อเจิ้น	100
ภาพที่ 5-2	สวนที่ประดับด้วยเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้น	101
ภาพที่ 5-3	ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น.....	102
ภาพที่ 5-4	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์บรรจุภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น.....	103
ภาพที่ 5-5	พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น	103
ภาพที่ 5-6	ภาพพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ก่อนการก่อสร้าง.....	105
ภาพที่ 5-7	ภาพแปลนการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ 1.....	105
ภาพที่ 5-8	ภาพแปลนการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ 2.....	106
ภาพที่ 5-9	ภาพแสดงที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	106
ภาพที่ 5-10	ภาพสภาพแวดล้อมภายนอกของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	109
ภาพที่ 5-11	ภาพมุมข้างของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่.....	110
ภาพที่ 5-12	ภาพมุมข้างของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่.....	110
ภาพที่ 5-13	โต๊ะบริการและประชาสัมพันธ์.....	112
ภาพที่ 5-14	บาร์ให้บริการน้ำและเครื่องดื่ม	112
ภาพที่ 5-15	ห้องสุขาในพิพิธภัณฑ์.....	113
ภาพที่ 5-16	พื้นที่พักผ่อนในพิพิธภัณฑ์	113
ภาพที่ 5-17	ร้านอาหารในพิพิธภัณฑ์.....	114

ภาพที่ 5-18 ห้องประชุมในพิพิธภัณฑ์	114
ภาพที่ 5-19 ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลไช่.....	116
ภาพที่ 5-20 ผลงานของศาสตราจารย์ฟางฟูในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	117
ภาพที่ 5-21 ผลงานของศาสตราจารย์นิง กังในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	117
ภาพที่ 5-22 ผลงานของศาสตราจารย์หลี่ เทวินเยวในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	118
ภาพที่ 5-23 ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ.....	119
ภาพที่ 5-24 ห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	120
ภาพที่ 5-25 ผลงาน“ปณิธานเดิม”	121
ภาพที่ 5-26 ผลงาน “ความทรงจำที่มีความสุข”	123
ภาพที่ 5-27 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงสี่เหลี่ยม).....	124
ภาพที่ 5-28 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงกลม).....	125
ภาพที่ 5-29 ผลงาน “ต้นสนและนกกระเรียน ถูไปไม้ผลิแห่งประเทศไทย”	126
ภาพที่ 5-30 ผลงาน “ภูเขาและแม่น้ำที่สวยงามในฤดูใบไม้ผลิ”	127
ภาพที่ 5-31 ผลงาน “พระพุทธรูปแกะสลักเคลือบสีอุณหภูมิสูงบนแผ่นเครื่องเคลือบ”	128
ภาพที่ 5-32 ผลงาน“การกลับมาของวีรบุรุษ” นักซ์ตรแห่งวันตรุษจีน	129
ภาพที่ 5-33 แผ่นพับประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่.....	131
ภาพที่ 5-34 กฎเกณฑ์การปฏิบัติงานผ่านสตูดิโอศิลปินของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลไช่.....	132
ภาพที่ 5-35 Logo ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่	133
ภาพที่ 5-36 ภาพถ่ายใบรับรองรางวัล Baihe Cup	134
ภาพที่ 5-37 หน้าแรกแพลตฟอร์มออนไลน์ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่.....	135
ภาพที่ 5-38 เครื่องเคลือบวัฒนธรรมนักซ์ตรพัฒนาโดยพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูล ไช่.....	137

ภาพที่ 5-39 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมห้องสัมผัสนักออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้.....	138
ภาพที่ 5-40 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมห้องสัมผัสนักออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้.....	138
ภาพที่ 5-41 ภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ 1.....	139
ภาพที่ 5-42 ภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ 2.....	140
ภาพที่ 5-43 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้เปิดตัวกิจกรรมการกุศลศิลปะเครื่องเคลือบ “Happy Porcelain Doll”	141
ภาพที่ 5-44 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้และบริการชุมชนและกิจกรรมแบบข้ามพื้นที่.....	142
ภาพที่ 5-45 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสียงและไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ในการออกแบบและนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ 1.....	143
ภาพที่ 5-46 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสียงและไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ในการออกแบบและนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ 2.....	144
ภาพที่ 5-47 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ได้ลงนามข้อตกลงฐานการวิจัยอุตสาหกรรม-มหาวิทยาลัย-กับมหาวิทยาลัยหลายแห่ง	145
ภาพที่ 6-1 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ได้	160

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ประวัติศาสตร์การพัฒนาเครื่องเคลือบถือเป็นส่วนสำคัญของประวัติศาสตร์อารยธรรมจีน ประเทศจีนถือเป็นหนึ่งในสี่อารยธรรมโบราณของโลก ได้เป็นส่วนสำคัญต่อความก้าวหน้าและการพัฒนาของสังคมมนุษย์มาตั้งแต่อดีต และหนึ่งในนั้นการคิดค้นและการพัฒนาเครื่องเคลือบซึ่งได้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในประวัติศาสตร์จีนแต่ละยุคแต่ละราชวงศ์ก็ได้มีรูปแบบและเทคนิคทางศิลปะที่แตกต่างกัน ประเทศจีนเป็นหนึ่งในประเทศแรกของโลกที่มีการใช้เครื่องปั้นดินเผา (Robert K.G.Temple, 1986) และเครื่องปั้นดินเผาของจีนก็ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากทั่วโลกเนื่องจากมีทั้งประโยชน์ทางการใช้งานจริงและมีความเป็นศิลปะชั้นสูง จึงต่อเจิ้นเมืองแห่งเครื่องเคลือบอายุกว่าพันปีที่มีชื่อเสียงจากเครื่องเคลือบและรุ่งเรืองด้วยเครื่องเคลือบ ตลอดจนเสน่ห์ของเตาเผาที่ไม่เคยดับสูญ ได้หล่อหลอมกันจนเกิดเป็นความรุ่งเรืองทางประวัติศาสตร์ของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น เมืองแห่งเครื่องเคลือบแห่งนี้ได้บันทึกเรื่องราวอันรุ่งโรจน์ที่ควรค่าแก่ความภาคภูมิใจต่อมาตุภูมิในประวัติศาสตร์อันงดงามของอารยธรรมจีนไว้เป็นอย่างดี ตลอดเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับการยกย่องว่า “ขาวดั่งหยก ใสดั่งกระจก บางดั่งกระดาษ เสี่ยงกังวานดั่งระฆัง” ทำให้ผลิตภัณฑ์อันล้ำค่าที่นับไม่ถ้วนนี้ได้รับความรักและความชื่นชมจากทั่วโลก ในขณะเดียวกันจิ่งเต๋อเจิ้นก็ยังเป็นเมืองหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงระดับโลกอีกด้วย เมื่อเข้าสู่ยุคหลังอุตสาหกรรม ด้วยการดำเนินกลยุทธ์ที่ยิ่งใหญ่ในการฟื้นฟูวัฒนธรรมได้ทำให้เมืองที่มีประวัติศาสตร์ด้านเครื่องเคลือบมาเป็นเวลากว่าพันปีได้มีโอกาสในการพัฒนาเข้ามา และบรรยากาศทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่ดีก็ได้วางรากฐานทางวัฒนธรรมสำหรับการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไห้เป็นอย่างดี

“จีนเป็นประเทศแห่งเครื่องเคลือบ” ที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ยาวนานและงดงามที่สุดในโลก (Baiming, 2022) ไม่ว่าจะเป็พิพิธภัณฑ์แห่งชาติขนาดใหญ่อย่างพิพิธภัณฑ์พระราชวังต้องห้าม หรือพิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่นก็ตาม การจัดแสดงเครื่องเคลือบก็ถือเป็นประเภทของการจัดแสดงที่สำคัญประเภทหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ เพราะเครื่องเคลือบถือเป็นพยานหลักฐานชิ้นสำคัญที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าของอารยธรรมมนุษย์และยังเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรม คติชนและข้อมูลอื่น ๆ อีกด้วย ในฐานะที่เป็นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบของโลก จิ่งเต๋อเจิ้นจึงมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การพัฒนาเครื่องเคลือบของโลก และพิพิธภัณฑ์ที่ครอบคลุมทั้งหมดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจีนก็ตั้งอยู่ที่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น และเนื่องจากความก้าวหน้าของ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้ประเภทของการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบก็ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเช่นกัน อาทิเช่น เครื่องเคลือบสำหรับสถาปัตยกรรม เครื่องเคลือบที่มีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ และเครื่องเคลือบที่ใช้ในครัวเรือนได้เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเกิดขึ้นอีกด้วย เช่น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบสถาปัตยกรรมแห่งประเทศจีน พิพิธภัณฑ์ศิลปะส่วนตัวของศิลปินเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นต้น

ปัจจุบันเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นมีตระกูลเครื่องเคลือบที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ 24 ตระกูล และมีหลายครอบครัวที่มีคนตั้งแต่ 3 รุ่นขึ้นไปมีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ ซึ่งเครื่องเคลือบของตระกูลไซ่เป็นหนึ่งในตระกูลเหล่านั้นและเป็นตระกูลที่มีเครื่องเคลือบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง ในการสืบทอดและการพัฒนาเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นนั้น ครอบครัวที่ทำงานหรือเกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบถือเป็นหนึ่งในกลุ่มคนหรือองค์ประกอบของสังคมที่สมควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการสืบทอดและนวัตกรรมทางเทคนิคที่สืบทอดและส่งต่อผ่านรุ่นต่อรุ่น ไม่ว่าจะมาจากพ่อสู่ลูกหรือจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์เป็นสิ่งที่ทำให้มีช่างฝีมือ จิตรกร ผู้บุกเบิกการจัดการอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่เรารู้จักกันมาจนถึงทุกวันนี้ และทำให้มีเรื่องราวและตำนานเกี่ยวกับเครื่องเคลือบที่ไม่เคยเลือนหายอยู่เป็นเวลาหลายพันปี ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ่เป็นหนึ่งในตระกูลเครื่องเคลือบที่มีความสำคัญและมีความเป็นเอกลักษณ์ของจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเอกลักษณ์ที่ว่านั่นก็คือเป็นศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลที่มีการสืบทอดถึงสามชั่วอายุคน โดยในกระบวนการสืบทอดก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตระกูลไว้ ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์นี้ได้สะท้อนให้เห็นในการสืบทอดทางสายเลือดของคนในตระกูลและภูมิหลังจากการศึกษาในวิทยาลัย จากการผสมผสานหล่อรวมกันของอัตลักษณ์ทั้งสองแบบในงานศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไซ่ จึงทำให้เกิดเป็นรูปแบบเฉพาะที่มีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่เป็นองค์กรทางวัฒนธรรมของเอกชนที่มีลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไซ่ นอกจากนี้ยังเป็นภาพสะท้อนของการสืบทอดและนวัตกรรมของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นอีกด้วย

พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่สำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอดอารยธรรมของมนุษย์ ถือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างอดีต ปัจจุบันและอนาคต มีบทบาทพิเศษในการส่งเสริมแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอารยธรรมโลก (Xinhua News , 2016) พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ตั้งอยู่ในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นซึ่งเป็นเมืองแห่งเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงระดับโลกและเป็นพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเอกชนที่กำลังทำการปรับปรุงพัฒนา และยังเป็นหน้าต่างบานสำคัญในการแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่โดดเด่นสู่โลกภายนอกของเขตนาร่องทางนวัตกรรมของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างอีกด้วย โดยการศึกษาและการวิเคราะห์การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่นั้นเป็นโครงการวิจัยโครงการแรกในจิ่ง

ต่อเงินที่ทำการศึกษเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการสำรวจเส้นทาง การดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองเพื่อให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ครอบคลุมให้มีการพัฒนาที่มั่นคงและมีความเป็นนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่วัฒนธรรม เครื่องเคลือบ รวมถึงการบอกเล่าเรื่องราวของเครื่องเคลือบให้แก่โลกภายนอก

คำถามของการวิจัย

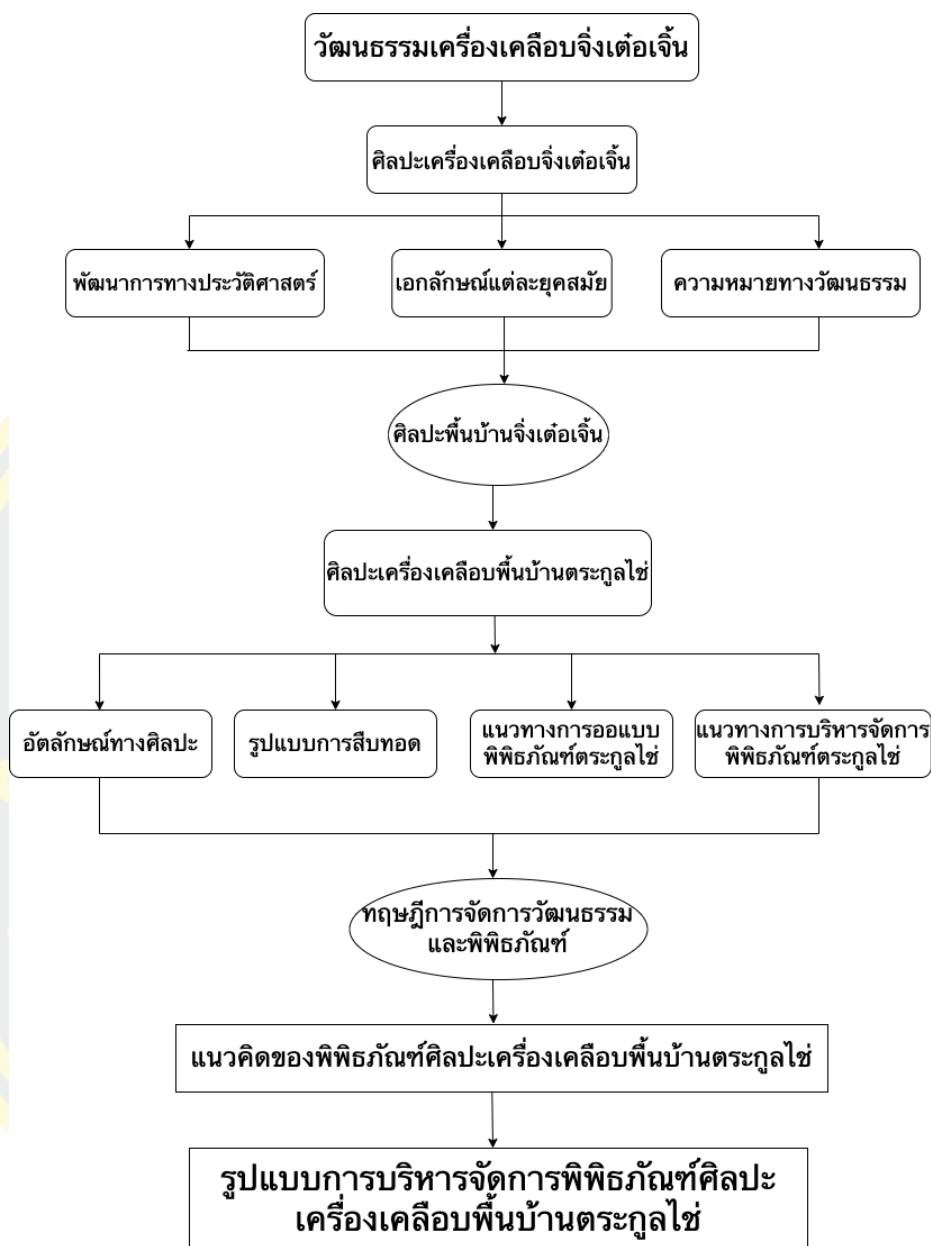
1. ในบริบทของการพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเงินจะมีการสืบทอดและทำให้เกิดนวัตกรรมของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไข่ได้อย่างไร
2. แนวทางการออกแบบและการนำเสนอพื้นที่ทางกายภาพของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ควรมีลักษณะอย่างไร
3. รูปแบบการจัดการและการเผยแพร่ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่จะมีนวัตกรรมและความสำคัญต่อการเป็นต้นแบบอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเงิน รูปแบบของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไข่ ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์
2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ การสืบทอดเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ แนวทางการออกแบบและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีหัวใจสำคัญและวัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่การก่อตั้งและการบริหารจัดการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ โดยจะเริ่มศึกษาจากวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเงิน ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา อัตลักษณ์ ความสำคัญของเครื่องเคลือบเงิน พร้อมทั้งวิเคราะห์อัตลักษณ์ การสืบทอดเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ และวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ จากนั้นใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์เพื่อประยุกต์กับการบริหารจัดการ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ โดยกรอบแนวคิดของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น การสืบทอด การพัฒนา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น
2. ได้อัตลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมและคุณค่าทางวัฒนธรรมของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไห ตลอดจนลำดับการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไห

3. ได้ข้อสนับสนุนเชิงทฤษฎีและรูปแบบสำหรับการก่อสร้างโครงการพิพิธภัณฑ์ศิลปะ เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ผ่านการศึกษานวัตกรรมการออกแบบ วิธีการและรูปแบบการจัดการ พิพิธภัณฑ์

4. ได้รูปแบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน และเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้าน เพื่อเป็นการบูรณาการ และเผยแพร่แบบข้ามพรมแดนไปทั่วภูมิภาค

5. สามารถเป็นต้นแบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านเอกชน และสำหรับผู้สนใจโดยทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา :

ศึกษาสถานการณ์การพัฒนาของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน การสืบทอดเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ตลอดจนเทคนิคของเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ศึกษาการจัดการและการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ร่วมสมัย ตลอดจนทำการสรุปลำดับการสืบทอดและอัตลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไข่ เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการดำเนินโครงการที่ดีที่สุดสำหรับโครงการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไข่ และให้กลายเป็นแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตระกูลไข่

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ : อุทยานเครื่องเคลือบหมิงฝางเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ประเทศจีน พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักจิ่งเต๋อเจิ้น

3. ขอบเขตด้านเวลา : ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1969 ที่รุ่นแรกของตระกูลไข่เริ่มทำงานด้านศิลปะเครื่องเคลือบ จนถึง ปี ค.ศ. 2023 ซึ่งเป็นช่วงของการศึกษาโครงการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยทางเอกสาร

งานวิจัยนี้จะทำการรวบรวม เรียงลำดับ เปรียบเทียบและศึกษาจากเอกสาร หนังสือและแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการวัฒนธรรมพื้นบ้าน เครื่องเคลือบ ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม โดยเอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงเป็นหลัก อาทิเช่น “ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีน” ของเย่ เจ้อหมิน “สุนทรียะของพิพิธภัณฑ์” ของหลิว ฮู่หยวน และจาง กว่างเหอ “นิทรรศการและการจัดแสดงสมัยใหม่” ของ ดิง หยุนเฟิง “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติของพิพิธภัณฑ์ใหม่เบื้องต้น” ของ Janet Mustin (United States) “พิพิธภัณฑ์เงินภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์” ของหลี่ เหวินหู่ เป็นต้น

โดยหนังสือเหล่านี้ให้คำอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ พิพิธภัณฑสถาน สุทธิยภาพในการออกแบบ วิธีการจัดนิทรรศการพิพิธภัณฑสถาน การจัดการและการดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งได้ให้การสนับสนุนทางทฤษฎีสำหรับการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น: การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่” ได้เป็นอย่างดี

2. การวิจัยภาคสนาม

2.1 การสำรวจและสัมผัสกับชนบทชนบทนิยมพื้นบ้านในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ โดยทำการลงพื้นที่ที่สำรวจภาคสนามเชิงลึกยังเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น ประเทศจีนเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน กรณีศึกษาด้านการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานรูปแบบนิทรรศการที่มีลักษณะเฉพาะของพิพิธภัณฑสถาน วิธีการดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานและตัวอย่างนวัตกรรมของพิพิธภัณฑสถานในท้องถิ่น

2.2 การสัมภาษณ์นักวิชาการ ศิลปินและผู้จัดการพิพิธภัณฑสถานในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ เช่น วิธีการวางแผนและจัดแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบของจีน (ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น) และการดำเนินงานและการจัดการพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) ฟาง หลี่ลี่ นักวิชาการด้านมนุษยวิทยา
- 2) หลี่ เหวินเยว่ ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งชาติจีน
- 3) จ้าว กัง ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

2.3 การทำแบบสอบถาม ในช่วงแรกของการวิจัยจะมีการจัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานและประชาชนทั่วไป โดยจะมีผู้ทำแบบสอบถามทั้งหมด 150 ชุด

3. การวิจัยแบบสหวิทยาการ

นำการวิจัยทางเอกสารและการวิจัยภาคสนามมาบูรณาการเข้ากับผลการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยสหวิทยาการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เทคโนโลยีขั้นสูงร่วมสมัย การออกแบบพื้นที่ การเผยแพร่แบบดิจิทัล การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการจัดการการดำเนินงาน จากนั้นนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับโครงการพิพิธภัณฑสถานเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่อย่างครอบคลุม เพื่อให้การก่อสร้างโครงการเสร็จสมบูรณ์และบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร เชื่อมโยงและตีความข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาทางเอกสารทั้งในเรื่องของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น อัตลักษณ์และความโดดเด่นของเครื่องเคลือบจีน การจัดการวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑสถาน พัฒนาการและอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น และอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ เป็นต้น ตลอดจนทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ

สัมภาษณ์ ความคิดความเห็นด้านการบริหารจัดการ พัฒนาการของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นและเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ และวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการต่าง ๆ ที่ได้จากแบบสอบถาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวจีนที่เกิดขึ้นที่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น โดยยุคแรกเริ่มของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นคือสมัยราชวงศ์ฮั่น ต่อมาในช่วงยุคราชวงศ์จิ่งเต๋อเจิ้นได้กลายเป็นพื้นที่แรกในการผลิตเครื่องเคลือบสีขาวในภาคใต้และได้ประสบความสำเร็จอย่างสูง เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นจำนวนมากส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องเคลือบที่เป็นผลงานศิลปะ เครื่องเคลือบสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องเคลือบสำหรับประดับตกแต่ง มีมากกว่า 3,000 ชนิด อุตสาหกรรมสำคัญของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นคือ “ชาวดังหยก ใส่ตั้งกระจก บางตั้งกระดาศ เสียงกังวานดังระฆัง” กล่าวคือตัวเครื่องเคลือบมีสีขาวดังหยก สีของเคลือบสว่างใสเหมือนกระจก ตัวเครื่องเคลือบบางราวกับกระดาศและเสียงตอนเคาะไฟเราะราวกับเสียงดนตรี

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการวางแผน จัดระเบียบ ชี้นำและควบคุมทรัพยากรที่องค์กรเป็นเจ้าของในสภาพแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นองค์กรทางวัฒนธรรม โดยในงานวิจัยนี้การบริหารจัดการอยู่ในขอบเขตของการจัดการวัฒนธรรม ซึ่งก็คือ การจัดการทั่วไปเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานและผลงานงานศิลปะที่จัดเก็บอยู่ในพิพิธภัณฑสถาน โดยมีการจัดการทั้งด้านคน วัตถุ พื้นที่ของพิพิธภัณฑสถาน และการดำเนินงาน เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

พิพิธภัณฑสถานเอกชน หมายถึง สถานที่ที่ไม่แสวงหาผลกำไร เปิดบริการให้ประชาชนทั่วไปให้บริการเพื่อการพัฒนาสังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการเรียนรู้ การศึกษา และความบันเทิง เป็นสถานที่และพื้นที่ที่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชนที่ก่อสร้าง ดำเนินการ และบริหารจัดการโดยบุคคลหรือองค์กรด้วยเงินทุนของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ดำเนินการโดยรัฐบาลนั้น พิพิธภัณฑสถานเอกชนถือเป็นส่วนเสริมที่มีประโยชน์อย่างมาก

ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่ หมายถึง งานศิลปะเครื่องเคลือบที่ก่อตั้งโดยตระกูลไช่ซึ่งมีไช่ หลิงหลิงเป็นตัวแทนของตระกูล โดยอัตลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่คือมีรูปแบบที่สมบูรณ์และเรียบง่าย มีลายเส้นที่กระชับและสีสันทัดเจน มีเสน่ห์ทางความเป็นชนชาติและความเป็นพื้นบ้านที่แข็งแกร่ง อีกทั้งยังมีความสง่างาม ความโบราณและความทันสมัย มีลักษณะทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเน้นรูปแบบการตกแต่งที่แตกต่างจากศิลปะอื่นๆ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น: การก่อตั้งและการบริหารจัดการ พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลเซ” จะทำการศึกษาและสำรวจจาก 2 ด้านเป็นหลัก คือ การศึกษาด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจีน วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นและวัฒนธรรมพิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น และการศึกษาด้านสื่อกลางจะ ประกอบไปด้วยการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถาน การจัดนิทรรศการ การจัดการและการดำเนินงาน แนวทางการ พัฒนาในอนาคต เป็นต้น

งานวิจัยนี้จะทำการรวบรวม เรียงลำดับ เปรียบเทียบและศึกษาจากเอกสาร หนังสือและ แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน เครื่องเคลือบ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และ การจัดการวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

1. ภูมิปัญญาที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม

จิ่งเต๋อเจิ้นตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีนบริเวณทางตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑล เจียงซี เป็นเขตทางผ่านระหว่างเขาหวางซานและเขาหวยยี่ซานและที่ราบทะเลสาบผ้อหยาง ตั้งอยู่ที่ $116^{\circ}57'-117^{\circ}42'$ ลองจิจูดตะวันออก และละติจูด $28^{\circ}44'-29^{\circ}56'$ เหนือ พื้นที่นี้อุดมไปด้วยดินเกาลิน ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการทำเครื่องเคลือบ เรียกว่าดินเกาลินหรือดินขาว ซึ่งตั้งชื่อตามหมู่บ้านเกาลิน เขตฟูเหลียงในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น จิ่งเต๋อเจิ้นมีสภาพธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์และได้เปรียบด้าน ทรัพยากร ตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา ช่างฝีมือด้านเครื่องเคลือบได้ใช้ภูมิปัญญามาพัฒนาและต่อ ยอดข้อได้เปรียบจากธรรมชาติเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จนก่อให้เกิดเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นที่มี ชื่อเสียงระดับโลกจนถึงทุกวันนี้

สมัยราชวงศ์ซิง นักบันทึกประวัติศาสตร์หลันผู่เคยกล่าวไว้ใน “บันทึกเครื่องปั้นดินเผาจิ่ง เต๋อเจิ้น” ว่า “แหล่งดินและน้ำของจิ่งเต๋อเจิ้นเหมาะสำหรับการทำเครื่องปั้นดินเผา ตั้งแต่สมัยรัฐฉิน เป็นต้นมา (ค.ศ. 557-589) ได้มีชาวบ้านจำนวนมากได้ทำงานด้านเครื่องเคลือบ” (Lan Pu, 2004) จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองหัตถกรรมดั้งเดิมตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเมืองในปี ค.ศ. 1004 และยังเป็นเมืองที่มีความ ครบครันด้วยอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกด้วย โดยมีอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเป็นหลัก ซึ่งอุตสาหกรรม อื่นๆ ที่มีอีกนับไม่ถ้วนนั้นก็เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจากเดิมที่เป็น

อุตสาหกรรมทางการเกษตรแล้วค่อย ๆ พัฒนามาเป็นอุตสาหกรรมชั้นนำ จากเคยเป็นอุตสาหกรรมเดียวพัฒนามาเป็นอุตสาหกรรมที่มีความหลากหลาย จากที่เคยใช้เทคนิคงานฝีมือแบบดั้งเดิมมาเป็นเครื่องจักรที่ทันสมัย ซึ่งหลังจากที่มีการพัฒนามากว่าพันปีนั้นก็ได้กลายเป็นระบบอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านการสำรวจ การผลิต การออกแบบ การวิจัย การศึกษา และการแลกเปลี่ยนสื่อสาร (สำนักวัฒนธรรม วิทยุ โทรทัศน์ สื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์จิ่งเต๋อเจิ้น, 2006)

ภาพที่ 2-1 หมู่บ้านเกาลินและดินเกาลิน (Cai Lingling, 2022)

2. 72 ขั้นตอนและกระบวนการทำเครื่องเคลือบ

ซ่ง อิงซิง นักปราชญ์ในราชวงศ์หมิงได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบไว้ใน “สารานุกรมจีนสิ่งประดิษฐ์ธรรมชาติสร้าง เทียนกงไคอู่” ไว้ว่า “กว่าจะได้เป็นเครื่องเคลือบดินเผาที่สมบูรณ์ได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการกว่า 72 ขั้นตอน” (Song Yingxing, 2004) โดยในหน้าแรกของหนังสือเล่มนี้จะมีการอธิบายผ่านรูปภาพการแสดงกระบวนการทั้งหมดของของการผลิตเครื่องเคลือบตั้งแต่ยังเป็นดินเหนียวไปจนถึงขั้นตอนที่กลายเป็นภาชนะต่าง ๆ และยังสามารถตั้งชื่อให้กับกระบวนการผลิตตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้ส่งผลต่อการพัฒนาเครื่องเคลือบและการวิจัยทางวิชาการในภายหลังเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น

- กระบวนการแปรรูป : คัดเลือกแร่ → จัดการกับวัตถุดิบ → ผสมวัตถุดิบ → บรรจุวัตถุดิบเพื่อบด → ทำการบด → นำวัตถุดิบที่บดเสร็จออกมา → ร่อนดินในน้ำ → พักดิน
- กระบวนการสร้างรูปทรงของแม่พิมพ์ : ออกแบบ → ได้รูปทรงแม่พิมพ์
- กระบวนการสร้างแม่พิมพ์ : ทายางรัก(ทายางรักลงไปในรูปแบบทรงที่ทำเสร็จแล้วเพื่อให้ง่ายต่อการถอดออก) → วาดเส้นแบ่ง (วาดเส้นแบ่งลงบนแม่พิมพ์ที่ทายางรักเสร็จแล้ว) กันน้ำ (ป้องกันไม่ให้น้ำเข้าไปในรูปแบบแม่พิมพ์ → ทาน้ำมัน (ให้ทาน้ำมันบนรูปทรงที่จะทำแม่พิมพ์ก่อนเพื่อให้ง่ายต่อการถอดออก) → ผสมปูนยิปซั่ม (เทน้ำลงในถังยิปซั่มในปริมาณที่เหมาะสม เติมน้ำยิปซั่มลงในน้ำตามสัดส่วน แล้วคนให้เข้ากัน → เทปูนยิปซั่ม (เทปูนยิปซั่มที่ผสมแล้วลงในรูปทรงแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้) → ปรับแต่งแม่พิมพ์(หลังจากที่ปูนยิปซั่มแข็งตัวแล้วก็ทำการปรับแต่งเก็บรายละเอียดตามความต้องการ) → แกะออก (ได้แม่พิมพ์ออกมา) → ทำเป็นชุด (นำแม่พิมพ์ชุดแรกมาใช้ซ้ำ เพื่อให้ได้ปริมาณมาก)
- กระบวนการขึ้นรูปด้วยมือ: ดินคายน้ำ → ทบดิน → นวดดิน → ขึ้นรูป → บีบให้ติดกัน → สลักตัวอักษร → ตากแห้ง
- กระบวนการขึ้นรูปด้วยการเทใส่แม่พิมพ์ : ทำความสะอาดแม่พิมพ์ → ผูกมัดแม่พิมพ์เข้าด้วยกันไม่ให้เหลือช่องว่าง → ตรวจสอบความเข้มข้น → กรองดิน → เทดินลงในแม่พิมพ์ → เมื่อดินเต็มแม่พิมพ์แล้วเอาดินส่วนเกินออก → เปิดแม่พิมพ์ → ตกแต่งตัวเครื่องเคลือบที่ได้ → ประกอบส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน → ประทับตรา → ตากแห้ง → เช็ดให้เรียบร้อย
- กระบวนการขึ้นรูปด้วยการนำแผ่นดินเหนียวใส่ในแม่พิมพ์แล้วบีบด้วยมือ : ทำความสะอาดแม่พิมพ์ → ผูกมัดแม่พิมพ์เข้าด้วยกันไม่ให้เหลือช่องว่าง → คลึงดินเหนียว → ขึ้นรูป → เปิดแม่พิมพ์ → ตกแต่งตัวเครื่องเคลือบที่ได้ → ประกอบส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน → ประทับตรา → ตากแห้ง
- กระบวนการเผาเคลือบ: ตรวจสอบตัวเครื่องเคลือบ → ตัดตั้งตัวค้ำและฐานรองระหว่างขึ้น → นำใส่เตา → ทำการเผา → รอให้เย็น → เปิดเตา
- กระบวนการลงเคลือบ : ตรวจสอบตัวเครื่องเคลือบที่ได้จากการเผาเคลือบ → พรมน้ำลงบนตัวเครื่องเคลือบ → ตรวจสอบความเข้มข้น → ตักเคลือบ → ลงเคลือบ → ตากแห้ง → ลงเคลือบอีกครั้งให้ได้ความหนาตามต้องการ → ทำความสะอาดฐานด้านล่างที่มีรอยเคลือบหลงเหลือ
- การบวนการเผาเคลือบ: ตัดตั้งตัวค้ำและฐานรองระหว่างขึ้น → ทำความสะอาดฐานรองระหว่างขึ้น → สาดทรายเข้าไปฐานรองระหว่างขึ้น → นำใส่เตา → ทำการเผา → รอให้เย็น → เปิดเตา

- กระบวนการวาดภาพลงบนเครื่องเคลือบ : บดวัตถุดิบ→จับคู่สี→ร่างภาพ→พิมพ์
ภาพลงบนเครื่องเคลือบ→ผสมสี→วาดภาพ→ลงสี→ย้อมสีให้ชัดขึ้น→วาดลายก้านดอกไม้เพื่อ
ประดับตกแต่ง→ลงอักษรจารึก→นำไปเผา (Song Yingxing, 2004,p. 37)

ภาพที่ 2-2 สารานุกรมจีนสิ่งประดิษฐ์ธรรมชาติสร้างเทียนกงไคอู้ ฉบับแก้ไขโดยหนานถัง และ ภาพประกอบการลงเคลือบ ขึ้นรูปและลงสี (Xinyu Daily, 2017)

3. อัตลักษณ์และความโดดเด่นของเครื่องเคลือบจingtง้อเจิ้น

การศึกษาด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรมในงานวิจัยนี้ถือเป็นจิตวิญญาณของการศึกษารั้งนี้ เพราะฉะนั้นการศึกษาในเรื่องนี้จึงได้มีการคัดเลือกเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบและเครื่องเคลือบพื้นบ้านมาโดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น “เครื่องเคลือบในประเพณีพื้นบ้าน” “การอภิปรายบันทึกแห่งเครื่องเคลือบดินเผาของเจียงฉี” (Liu Xinyuan, 1981) “ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบดินเผายินหลิวโจว” โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน “การอภิปรายบันทึกแห่งเครื่องเคลือบดินเผาของเจียงฉี” ที่เรียบเรียงโดยหลิว ซินหยวนได้มีการอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องเคลือบจingtง้อเจิ้น อัตลักษณ์และสถานะของการผลิตเครื่องเคลือบของจingtง้อเจิ้นในแต่ละยุคไว้อย่างละเอียด ซึ่งเครื่องเคลือบจingtง้อเจิ้นก็ได้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นที่ว่า “ขาวดั่งหยก ใสดั่งกระจก บางดั่งกระดาษ เสียงกังวานดั่งระฆัง” จึงทำให้มีเสียงโด่งดังไปทั่วหล้า โดยสรุป เครื่องเคลือบจingtง้อเจิ้นสามารถขึ้นรูปได้ง่าย มีเทคนิคการตกแต่งที่หลากหลาย พลังการแสดงออกของภาษาศิลปะเซรามิกที่แข็งแกร่งและมีภาษาทางการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ สาเหตุของการขึ้นรูปง่ายมาจากดินเกาลินซึ่งเป็นวัตถุดิบของเครื่องเคลือบ ดินเกาลินมีสีขาวและละเอียดอ่อน มีความหนาแน่น 2.54-

2.60 g/cm³ และมีจุดหลอมเหลวประมาณ 1785 องศาเซลเซียส ดินเปียกสามารถหล่อขึ้นรูปเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้โดยไม่แตกหักและสามารถคงรูปไว้ได้นาน เทคนิคการตกแต่งที่หลากหลายสะท้อนให้เห็นผ่านรูปแบบต่าง ๆ ในด้านของการตกแต่ง ตัวอย่างเช่นมีการตกแต่งแบบลายคราม(ชิงฮวา) แบบเฟินไฉ่ (เขียนสีแบบนุ่ม) แบบเคลือบสี แบบหลังหลง(ฉลุเคลือบ) ในด้านของรูปทรง เช่น ชาม จาน ไห เหยือก ถ้วย กระจ่างรูป จอก เป็นต้น

ภาพที่ 2-3 เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวันจึงต่อเงิน (Cai lingling,2023)

4. สินค้าทางวัฒนธรรมสู่สังคมโลก

การส่งออกเครื่องเคลือบมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งออกของจีนในสมัยโบราณ และมีบทบาทเป็นสะพานและตัวเชื่อมสำคัญในการแลกเปลี่ยนกับนานาประเทศทั่วโลก โดยเส้นทางหลักของการค้าเครื่องเคลือบ หนึ่งคือ เส้นทางสายไหมที่เป็นที่รู้จักกันดี ซึ่งเป็นเส้นทางบนบกจากจีนสู่เอเชียกลางและเอเชียตะวันตก ไปจนถึงเปอร์เซียและแม้แต่ชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และเส้นทางเดินเรืออีกเส้นทางหนึ่งคือ จากกวางโจวไปรอบคาบสมุทรมาเลย์ ผ่านมหาสมุทรอินเดียไปยังอ่าวเปอร์เซีย ไกลถึงทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและอียิปต์ในแอฟริกา หรือที่รู้จักกันในชื่อ “เส้นทางขนส่งเครื่องเคลือบทางทะเล” ในช่วงพันปีที่ผ่านมา เครื่องเคลือบของจีนได้ส่งออกไปยังหลายภูมิภาคทั้งในเอเชีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย ผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวัสดุ วัฒนธรรมและชีวิตทางสังคมของภูมิภาคเหล่านี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างคุณูปการที่ไม่มีสามารถลบล้างได้ ใน “พงศาวดารจุฬานจ้อ” ของจ้าว หู่ชื่อสมัยราชวงศ์ซ่งใต้ที่มีการบันทึกประเทศต่าง ๆ ไว้กว่า 50 ประเทศ ในนั้นได้มีถึง 30 ประเทศ ภูมิภาค หรือพื้นที่ที่ใช้เครื่องเคลือบเพื่อการค้า และที่ไกลที่สุดก็คือแทนซาเนียและภูมิภาคอื่นๆ ในแอฟริกา และในหนังสือ “เครื่องเคลือบ

และบริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลแลนด์”ที่เรียบเรียงโดยT. Walker บันทึกว่าตั้งแต่ปี 1602 ถึง 1682 คือในช่วงแปดสิบปีของปลายราชวงศ์หมิงและต้นราชวงศ์ชิง ชาวฮอลแลนด์เพียงคนเดียวได้ค้าขายเครื่องเคลือบกับชาวจีนมากกว่า 16 ล้านชิ้น (T. Volcker, 2013, p143)

5. อิทธิพลทางวัฒนธรรมต่อนานาประเทศ

จากหนังสือ “เตาฟิ่นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น”(Fang Lili,2002) ของนักมนุษยนิยมที่มีชื่อเสียง จะสัมผัสได้ถึงภูมิปัญญาของมนุษย์ที่แสดงออกผ่านการพัฒนาเครื่องเคลือบได้อย่างชัดเจน โดยมีการกล่าวไว้ว่า “ช่างปั้นเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นได้ผลิตเครื่องเคลือบที่น่าทึ่งและงดงามออกมามากมายในประวัติศาสตร์ ซึ่งทำให้ประเทศจีนมีชื่อเสียงในฐานะประเทศแห่งเครื่องเคลือบมาจนถึงทุกวันนี้ โดยวัฒนธรรมและงานฝีมือที่สร้างขึ้นโดยช่างฝีมือเหล่านี้ก็จะมีจุดที่สามารถดึงดูดและให้ข้อคิดกับวัฒนธรรมมนุษย์อยู่เสมอ” ”(Fang Lili,2002,P. 4) ในขณะเดียวกัน ประวัติศาสตร์ของการพัฒนาอุตสาหกรรมเตาฟิ่นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้นก็ได้สะท้อนให้เห็นภาพของประวัติศาสตร์การพัฒนาของอุตสาหกรรมหัตถกรรมของจีนโดยรวมอีกด้วย ซึ่งจากมุมมองหนึ่งก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทั้งหมดของการขึ้นลงของทุนนิยมในสังคมจีนขณะนั้น ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก และนี่ก็คือแรงผลักดันที่ยิ่งใหญ่ที่สุดสำหรับพวกเราในการทุ่มเทเวลาและพลังอย่างมากในการสำรวจ บันทึกศึกษา และเติมเต็มเนื้อหาเหล่านี้

6. การพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมใหม่

จากกระบวนการพัฒนาที่ยาวนาน วัฒนธรรมเครื่องเคลือบได้ผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่เริ่มก่อตัว พัฒนา รุ่งเรือง มาจนถึงยุคแห่งนวัตกรรมและการพัฒนาอีกครั้ง จึงก่อให้เกิดเป็นประวัติศาสตร์และมีวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่สมบูรณ์และสวยงาม จนได้กลายเป็นตัวแทนที่โดดเด่น เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอันรุ่งโรจน์ของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนและยังเป็นมรดกที่ตกผลึกทางภูมิปัญญาของชาวโลกอีกด้วย Ye เจ้อหมินนักประวัติศาสตร์ด้านเครื่องเคลือบได้อธิบายถึงกระบวนการพัฒนาทางเทคนิคของเครื่องเคลือบในสมัยราชวงศ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาในประเทศจีนไว้ใน “ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีน”ไว้อย่างละเอียด กล่าวคือ หลังจากมีการพัฒนามา นับพันปีก็ได้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นในกระบวนการผลิต ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยและภูมิภาคต่าง ๆ ตลอดจนเอกลักษณ์ทางด้านการค้าและเศรษฐกิจ และยังได้มีการให้คำจำกัดความของเครื่องเคลือบไว้ว่า “เครื่องเคลือบเป็นวัสดุและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากดินเหนียวเป็นวัตถุดิบหลักและแร่ธาตุธรรมชาติต่าง ๆ ผ่านการบด การนวด การปั้น และการเผา ผู้คนเรียกวัตถุชนิดหนึ่งที่ทำจากดินเหนียวและเผาที่อุณหภูมิสูงในเตาเผาพิเศษว่าเครื่องเคลือบ” (Ye Zemin,2006,P. 23) ซึ่งคุณค่าทางวิชาการของหนังสือ “ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีน” คือการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสืบทอด นวัตกรรมและการพัฒนาในกระบวนการพัฒนาเครื่องเคลือบจากมิติของเวลา

พัฒนาการของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

จิ่งเต๋อเจิ้นมีประวัติศาสตร์ด้านการทำเครื่องเคลือบมาอย่างช้านาน หลังจากที่ผ่านมาการพัฒนาที่มากกว่าพันปีก็ได้กลายเป็นเมืองหลวงเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยตลอดประวัติศาสตร์กว่าพันปีของการพัฒนาเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นนั้นก็ได้ผ่านยุคสมัยต่าง ๆ มาอย่างมากมาย ตั้งแต่ยุคเริ่มต้น ยุคแห่งการพัฒนา ยุคแห่งนวัตกรรม ยุคสูงสุด มาจนถึงยุคเฟื่องฟู

1. ยุคเริ่มต้นของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

ยุคเริ่มต้นของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นนั้นเริ่มต้นตั้งแต่ 220 ปีก่อนคริสตกาล ถึงปีค.ศ. 960 นั่นคือตั้งแต่ราชวงศ์ฮั่นจนถึงยุคห้าราชวงศ์ของประเทศจีน

อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น “เริ่มต้นขึ้นในสมัยราชวงศ์ฮั่น” (Zeng Yalin, Yu Xiaotuan, Xu Wenqiang, 2005, p. 73) ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก (ค.ศ. 25-220) จิ่งเต๋อเจิ้นเริ่มผลิตเครื่องปั้นดินเผา ในขณะที่เครื่องใช้ส่วนใหญ่จะเป็นชามและหม้อ มีลักษณะเป็นเนื้อหยาบ โครงหนา สีอ่อน และเคลือบชั้นเดียว จนต่อมาในสมัยราชวงศ์จินตะวันออก (ค.ศ. 317-420) จ้าว จี ผู้รับผิดชอบอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ได้ดำเนินการปฏิรูปครั้งสำคัญหลายครั้งทั้งในเรื่องของการผสมสูตรเคลือบ การขึ้นรูป และการเผาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น จึงทำให้ระดับการผลิตเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว จนในปีค.ศ. 583 จิ่งเต๋อเจิ้นก็ได้เริ่มผลิตเสากลมที่ทำมาจากเครื่องเคลือบดินเผาให้กับตำหนักในวังของราชวงศ์ใต้ โดยเอกลักษณ์ก็คือความประณีตละเอียดอ่อน

ในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618-907) อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นได้เข้าสู่ช่วงของการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ได้พัฒนาจากเครื่องปั้นดินเผาเป็นเครื่องเคลือบดินเผา โดยเครื่องเคลือบในราชวงศ์ถังได้ประสบความสำเร็จและส่งอิทธิพลอย่างมากในประเทศจีน เครื่องเคลือบในยุคนี้มีการเคลือบสีที่งดงาม พื้นผิวมีความละเอียดอ่อน รูปทรงมีความเบาบาง ได้รับการยกย่องว่าเป็นเครื่องหยกจำลอง ในช่วงห้าราชวงศ์ (ค.ศ.907-960) อุตสาหกรรมการทำเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นค่อนข้างพัฒนาแล้ว อุตสาหกรรมเตาเผามีการกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเตาเผาโบราณหูเถียนในจิ่งเต๋อเจิ้นที่กินเวลานานถึงหกหรือเจ็ดร้อยปีนั้น มีขนาดใหญ่ที่สุดและส่งอิทธิพลออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเตาเหล่านี้ได้เผาทั้งเครื่องเคลือบสีเขียวและเครื่องเคลือบสีขาว โดยเครื่องเคลือบสีเขียวนั้นจะเป็นสีเขียวออกเทา ส่วนสีขาวนั้นจะเป็นสีขาวบริสุทธิ์ นอกจากนี้ตัวเครื่องเคลือบสีขาวนั้นจะมีความหนาแน่นสูงและมีความโปร่งแสงที่ดี โดยอุณหภูมิในการเผาสูงถึง 1150-1200 องศาเซลเซียส มีความพรุน 0.8% และความขาวตัวเครื่องเคลือบนั้นสูงถึง 70% โดยที่เครื่องใช้ส่วนใหญ่จะเป็น จาน ชาม หม้อ ก่อง ชันน้ำ แต่จะมีจานและชามเป็นหลัก

ในช่วงราชวงศ์ถังของประเทศจีน (ค.ศ. 618-907) ทางภาคเหนือของประเทศจีนส่วนใหญ่จะผลิตเครื่องเคลือบสีขาวเป็นหลัก ส่วนทางภาคใต้จะผลิตเครื่องเคลือบสีเขียวเป็นหลัก แต่ต่อมาใน

ยุคห้าราชวงศ์ (ค.ศ. 907-960) จิ่งเต๋อเจิ้นก็ได้มีการผลิตเครื่องเคลือบสีขาวขึ้น (ภาพที่ 2-3 และภาพที่ 2-4) ซึ่งการเกิดขึ้นของเครื่องเคลือบสีขาวของจิ่งเต๋อเจิ้นนี้ได้ทำลายแนวคิดที่ว่า “ภาคเหนือของประเทศจีนต้องผลิตเครื่องเคลือบสีขาว ภาคใต้ของประเทศจีนต้องผลิตเครื่องเคลือบสีเขียว” และยังได้วางรากฐานสำหรับเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นให้มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศ

ภาพที่ 2-4 ชิ้นส่วนขามกระเบื้องเคลือบสีฟ้ามขาวที่ขุดพบจากแหล่งเตาเผาสมัยราชวงศ์ถัง (Cai Lingling, 2023)

ภาพที่ 2-5 หม้อเคลือบสีขาว 2 ชั้นที่ขุดพบจากแหล่งเตาหลินเถียนสมัยราชวงศ์ถัง (Cai Lingling, 2023)

2. ยุคสำคัญของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

ปี ค.ศ.1004 เป็นปีแห่งยุคในประวัติศาสตร์ของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ในปีนี้ จักรพรรดิซ่งเจินจงได้พระราชทานนามให้ว่าจิ่งเต๋อเจิ้น จิ่งเต๋อเจิ้นจึงได้รับการตั้งชื่ออย่างเป็นทางการ และในขณะนั้นจิ่งเต๋อเจิ้นก็เริ่มผลิตเครื่องเคลือบให้กับราชสำนัก และมีการลงจารึกตัวอักษรไว้ว่า “ผลิตในจิ่งเต๋อเจิ้น” อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นในราชวงศ์ซ่งได้แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองและการค้นพบทางโบราณคดีก็ได้แสดงให้เห็นว่ามีเตาเผามากถึง 30 แห่งในราชวงศ์ซ่ง และมีเตาเผา “มากกว่า 300 เตา” ตลอดจนมีเครื่องเคลือบหลายร้อยชนิด (Luo Hengjiang, & Fu Huoshui, 2008)

ก่อนสมัยราชวงศ์ซ่ง เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องเคลือบสีขาว และไม่มีลวดลายตกแต่งและภาพวาด แต่สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏขึ้นในสมัยราชวงศ์ซ่ง ผู้คนได้นำเสนอเอกลักษณ์ของยุคสมัยและบรรยากาศทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับยุคสมัยออกมาบนเครื่องเคลือบ เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีชื่อเสียงในด้านเครื่องเคลือบสีขาวอมฟ้า (ภาพที่ 2-5) ที่มีความโปร่งเบา สว่าง และสวยงาม โดยที่ตัวของเครื่องเคลือบสีขาวอมฟ้า นั้นได้รับการผลิตขึ้นอย่างประณีต จนได้รับการ

ขนานนามว่า “ตัวเครื่องเคลือบสีขาวที่มีกระดุกทำมาจากหยก” กล่าวคือ ภายในเคลือบที่ขาวจะมีสีฟ้าผสมอยู่ ภายในสีฟ้าก็จะมีสีขาวผสมอยู่ สว่างราวกับหยก บวกกับลวดลายอันวิจิตรต่าง ๆ ที่อยู่ใต้เคลือบ เมื่อสามสิ่งนี้ผสมผสานเข้าด้วยกันก็ได้เสริมซึ่งกันและกันจนเกิดเป็นความงดงามออกมอย่างชัดเจน

ภาพที่ 2-6 ขวดพื้นมังกรเคลือบสีฟ้าอมขาวที่ถูกค้นพบจากแหล่งเตาหูเถียนในจิ่งเต๋อเจิน (Cai Lingling, 2023)

3. ยุคแห่งนวัตกรรมของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน

ราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1206-1368) ถือเป็นยุคสมัยแห่งนวัตกรรมของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน ในช่วงนี้ นอกจากเครื่องเคลือบสีขาวอมฟ้าที่ยังคงถูกเผาในปริมาณมากตามสมัยราชวงศ์ซ่งแล้ว ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ที่สุดอีกประเด็นก็คือ การสร้างเครื่องเคลือบลายครามก็ได้ประสบความสำเร็จเช่นกันและยังคงมีชื่อเสียงมาจนถึงทุกวันนี้ (ภาพที่ 2-7) เครื่องเคลือบลายครามมีการลงสีที่แข็งแกร่ง สีที่ปรากฏออกมามีความคงที่ ลวดลายการตกแต่งไม่หลุดลอก รูปแบบที่นูนนวลและสง่างามบริสุทธิ์ เคลือบลายครามที่สว่างและโปร่งแสงนั้นเข้ากันได้ดีกับตัวเครื่องสีขาวที่สง่างามและสะอาดตา ทำให้มีลักษณะเฉพาะแบบภาพวาดด้วยหมึกจีน และนับเป็นการมาถึงของยุคใหม่ที่มีการพัฒนาจากเครื่องเคลือบแบบสีเดียวไปเป็นเครื่องเคลือบแบบมีลวดลาย เครื่องเคลือบลายครามในสมัยราชวงศ์หยวนมีความซับซ้อนหลายชั้น และมีลวดลายเต็มทั้งตัวเครื่องเคลือบ มีเอกลักษณ์การตกแต่งแบบหลักและรองที่แตกต่างกัน โดยวิธีการตกแต่งนั้นจะเน้นที่การวาดภาพ การแกะสลัก การ

ขีดเขียน และการพิมพ์ลายเป็นหลัก ถือได้ว่าเป็นการเปิดแนวทางใหม่ให้กับพัฒนาศิลปะเครื่องเคลือบของจีน (Fang Lili, Bai Guanghua, Gao Xianping, & Xiaozhu, 2014)

ในด้านของเทคนิคการทำเครื่องเคลือบ ได้มีการคิดค้น “สูตรสององค์ประกอบ” ขึ้น เพราะก่อนสมัยราชวงศ์หยวน เครื่องเคลือบจึงแต่เงินจะใช้ “สูตรหนึ่งองค์ประกอบ” มาโดยตลอด และที่เรียกว่า “สูตรหนึ่งองค์ประกอบ” นั้นเพราะว่า ดินเหนียวที่ใช้ทำตัวเครื่องเคลือบนั้นมาจากดินพอร์ชเลนชนิดเดียวเท่านั้น โดยอุณหภูมิการเผาเครื่องเคลือบนั้นค่อนข้างต่ำ ซึ่งข้อเสียที่เห็นได้ชัดของการใช้สูตรนี้ก็คือ ง่ายต่อการเสียรูปและยุบตัวเมื่อทำการเผาเครื่องเคลือบที่มีขนาดใหญ่ และการค้นพบดินเกาลินนั้นได้ทำให้เกิด “สูตรสององค์ประกอบ” ขึ้น โดยสูตรนี้จะช่วยเพิ่มความต้านทานต่อไฟและการคงตัวของดินเครื่องเคลือบได้ ซึ่งข้อดีในด้านของการขึ้นรูปและการเผาก็คือ ดินชนิดนี้ทำให้ง่ายต่อการขึ้นรูปมากขึ้น ช่างฝีมือสามารถจับส่วนโค้งของตัวเครื่องเคลือบได้อย่างอิสระมากขึ้น นอกจากนี้ตัวพื้นผิวของเครื่องเคลือบสามารถทนต่อการเผาที่อุณหภูมิสูงถึง 1300 องศาเซลเซียส ซึ่งทำให้สามารถเผาเครื่องเคลือบขนาดใหญ่ได้ (Yang Yuzhang, & Zhang Juzhong, 2006)

ภาพที่ 2-7 เครื่องเคลือบลายครามแจกันลายดอกโบตั๋นสมัยราชวงศ์หยวน (Cai Lingling, 2023)

4. ยุคสูงสุดของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

ในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง (ค.ศ.1368-1840) เนื่องด้วยความก้าวหน้าของสังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในกระบวนการผลิตอย่างจริงจังในอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงทำให้คุณสมบัติของหน่วยการผลิตเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นค่อย ๆ เปลี่ยนไป ตัวอย่างเช่น ในสมัยราชวงศ์หมิงได้มีการยกเลิกระบบทาสของช่างฝีมือขึ้น สิ่งนี้จึงเป็นตัวกระตุ้นความกระตือรือร้นของช่างฝีมือในการผลิตอย่างมาก ซึ่งได้มีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาอย่างชัดเจน หลังจากนั้น อุตสาหกรรมและการพาณิชย์ก็เริ่มองงามในสังคมได้หล่อเลี้ยงระบบการผลิตและการขายเครื่องเคลือบให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งได้สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการพัฒนาเทคนิคของเครื่องเคลือบ

อีกด้านหนึ่ง ในการผลิตเครื่องเคลือบก็ได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านงานฝีมือที่มีรายละเอียดมาก โดยแต่ละกระบวนการจะมีช่างเฉพาะทางที่คอยดูแลโดยเฉพาะ (Song Yingxing, 1637, p. 54) ทำให้แต่ละกระบวนการกลายเป็นงานฝีมือที่สามารถทำให้ผู้คนเกิดอาชีพได้ และนี่ก็ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านงานฝีมือ

ในสมัยราชวงศ์หยวน จิ่งเต๋อเจิ้นได้จัดตั้งสถาบันเฉพาะทางแห่งเดียวในประเทศเพื่อรับใช้ราชวงศ์ นั่นก็คือ สำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียง และถูกทำให้มีความเป็นมาตรฐานมากขึ้นโดยจูหยวนจางจักรพรรดิผู้ก่อตั้งราชวงศ์หมิง โดยใช้การผลิตระดับชาติและการวางแผนเพื่อใช้ในชาติเป็นหลัก ทำหน้าที่เผาเครื่องเคลือบ โดยพื้นที่ที่ใช้ในการเผาก็คือโรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิ (ภาพที่ 2-7) ซึ่งเป็นโรงงานที่เผาเฉพาะเครื่องเคลือบเพื่อราชสำนัก เพื่อทางการทูต และเพื่อของระลึกเท่านั้น

ในช่วงราชวงศ์หมิงและชิง เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเคลือบจากเตาราชสำนักหรือเตาพื้นบ้านก็มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมากทั้งในด้านของรูปทรง เทคนิคการตกแต่ง เนื้อหาในการตกแต่ง และรูปแบบการตกแต่ง จิ่งเต๋อเจิ้นได้ซึมซับและดึงเอาทักษะที่ยอดเยี่ยมของเตาเผาที่มีชื่อเสียงที่ค่อย ๆ หายไปและยังได้รวบรวมสาระสำคัญของวัฒนธรรมต่างประเทศมาผสมผสานเข้าด้วยกัน และได้สร้างออกมาเป็นความหลากหลายและการตกแต่งใหม่ ๆ มากมาย จนทำให้เกิดเป็นเครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุอุดเคลือบ)เครื่องเคลือบป่าวไทหรือที่แปลว่าเครื่องเคลือบที่บางราวเปลือกไข่ เครื่องเคลือบอู๋ไฉ่ (เคลือบ 5 สี) เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เขียนสีแบบนุ่ม) เครื่องเคลือบกุไฉ่(สีโบราณ) ซึ่งในยุคนี้ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของตัวเครื่องเคลือบ พื้นผิวของสีเคลือบ รูปทรง ประเภทเทคนิค รูปแบบการตกแต่ง การลงสีบนเคลือบและใต้เคลือบ และไม่ว่าจะเป็นแบบโบราณหรือแบบที่มินวัตกรรมเข้ามาทั้งหมดก็ล้วนมาถึงจุดสูงสุด

ต่อมาตั้งแต่ปลายราชวงศ์ชิงจนถึงปี ค.ศ. 1949 เนื่องจากภาวะสงคราม จึงทำให้เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นค่อย ๆ อ่อนแอและอยู่ในช่วงตกต่ำ

ภาพที่ 2-8 ทิวทัศน์ภาพของพิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2023)

ภาพที่ 2-9 กล่องใส่ผลไม้เคลือบอุ๋น (5 สี) สมัยราชวงศ์หมิง (พิพิธภัณฑ์พระราชวังกู้กง)

ภาพที่ 2-10 แก้วลายไก่และกวีดอกโบตั๋นเฟินไฉ่ (พิพิธภัณฑสถานเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน)

5. ยุคเฟื่องฟูของการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน

หลังจากมีการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นในปี ค.ศ. 1949 การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและเทคนิคการทำเครื่องเคลือบก็ได้เพิ่มพลังใหม่ให้กับนวัตกรรมของศิลปะเครื่องเคลือบ ซึ่งหลังจากที่ช่างฝีมือและจิตรกรเครื่องเคลือบได้ทำการสำรวจมาเป็นเวลานานก็ทำให้เกิดความคิดที่ว่า การนำลวดลายและเทคนิคการตกแต่งแบบดั้งเดิมมาแสดงออกบนเครื่องเคลือบขึ้นเดี๋ยวนั้นไม่ใช่วิธีเดียวในการแสดงออกของเครื่องเคลือบที่มีลวดลาย ซึ่งสามารถมองได้ว่า ภาพวาดบนเครื่องเคลือบแบบเฟินไฉ่ เป็นภาพวาดตกแต่งบนภาชนะเครื่องเคลือบ แต่ก็ยังเป็นการแสดงออกทางศิลปะจิตรกรรมแบบบริสุทธิ์ได้เช่นกัน (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019)

ช่างฝีมือและศิลปินเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจินร่วมสมัยมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกของชีวิตทางสังคมในปัจจุบันและได้นำตัวเองเข้าไปอยู่กับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้มีการเผชิญกับความเป็นจริงทางสังคมและยังมีการใช้เทคนิคและวัสดุใหม่ ๆ เพื่อก้าวข้ามขอบเขตออกจากเครื่องเคลือบที่มีลวดลาย ทำให้ผลงานของพวกเขาสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของยุคสมัยออกมา

ในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินร่วมสมัยหลายคน นอกเหนือจากการใช้ปากกาวาดภาพและวัสดุสีแบบดั้งเดิมแล้ว พวกเขายังเปลี่ยนการใช้วัสดุ เทคนิค และรูปทรงอยู่ตลอดเวลา มีการลองใช้เทคนิคใหม่ วิธีการใหม่ และผลลัพธ์ใหม่ ซึ่งสิ่งที่แสดงออกในผลงานคือการนำเอารูปแบบแบบโบราณและสมัยใหม่มาเสนอแนวคิดใหม่ ๆ บางคนใช้เทคนิคการตกแต่ง วัสดุ เช่น ปากกา มีด เครื่องมือในการตกแต่ง แต่บางคนก็ยังคงใช้นิ้วในการวาดระหว่างส่วนต่างๆ ของการตกแต่งภาพวาด เพื่อให้ผลของภาพที่ได้ไม่มีรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ที่ตายตัว และได้สร้างโลกใหม่ของศิลปะเครื่องเคลือบ

อย่างมีเอกลักษณ์ ทำให้เกิดรูปลักษณ์ใหม่ของงานศิลปะที่ผสมผสานการแสดงออกของภาพวาดที่
บริสุทธิ์และการวาดภาพที่เกิดจากการผลิตเข้าด้วยกัน เข้าสู่ศตวรรษใหม่ เครื่องเคลือบจึงทำเงินก็ได้
เข้าสู่ช่วงแห่งความเฟื่องฟู (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019)

ภาพที่ 2-11 เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (Cai Lingling,2022)

ภาพที่ 2-12 เครื่องเคลือบที่มีการตกแต่งแบบผสม (Cai Lingling,2022)

ภาพที่ 2-13 เครื่องเคลือบที่วาดลวดลายตกแต่งด้วยนิ้วมือ (Cai Lingling,2022)

การจัดการวัฒนธรรม

1. แนวคิดการจัดการวัฒนธรรม

การจัดการวัฒนธรรม หมายถึง กระบวนการบูรณาการ ปกป้อง สืบทอด และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรมและผลประโยชน์ทางสังคมให้สูงสุด (Zhang De & Wu Jianping, 2008, P.796) การจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรมเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ผสมผสานการจัดการ และการสร้างสรรค์เข้าด้วยกัน โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนา การผลิต การส่งเสริม การนำเสนอและการอนุรักษ์ผลผลิตทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับหลากหลายด้าน เช่น ศิลปะ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาของอุตสาหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม พิพิธภัณฑสถานเป็นสถาบันการจัดการทางวัฒนธรรมที่ครบวงจร และมีหน้าที่ “เผยแพร่ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ผ่านการจัดแสดงโบราณวัตถุต่าง ๆ และทำหน้าที่ด้านการศึกษาและบริการสังคม” (Shan Jixiang,2015.P7)

ในหนังสือเรื่อง “การจัดการวัฒนธรรม” ของจางเต๋อและอู๋เจี้ยนผิงกล่าวว่า การจัดการวัฒนธรรมเป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสาขาวัฒนธรรมศึกษา การจัดการสมัยใหม่ ศิลปะและวรรณกรรม สังคมวิทยา การศึกษาคนที่มีความสามารถ (Talent Resources) จิตวิทยา โดยหน้าที่รับผิดชอบหลักและวัตถุประสงค์ของการจัดการวัฒนธรรมคือการส่งเสริม การพัฒนาและการ

ผลิตผลงานทางศิลปะและวัฒนธรรม ปกป้องสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญาของผลงานทางศิลปะและวัฒนธรรม เสริมสร้างการประชาสัมพันธ์และการตลาด และยกระดับชื่อเสียงและอิทธิพลของผลงานทางศิลปะและวัฒนธรรม

2. อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและความสามารถในการแข่งขัน

ในหนังสือเรื่อง “ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม” ของหัว เจี้ยน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยอุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม หัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพองค์ประกอบของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โครงสร้างสากลของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม การบูรณาการระดับภูมิภาคของอุตสาหกรรมวัฒนธรรม และการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมและกลยุทธ์การพัฒนาของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไว้อย่างละเอียด และเสนอว่าในการจัดการวัฒนธรรมนั้น อุตสาหกรรมวัฒนธรรมต้องได้รับการพัฒนาในการแข่งขัน อีกทั้งยังมีการเสนอว่าการยกระดับและการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่แข็งแกร่งของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมคือหัวใจสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Hua Jian, 2005, P.58)

3. การจัดการวัฒนธรรมสู่สาธารณชน

การจัดการวัฒนธรรมสู่สาธารณชนนั้นต้องมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้คน เน้นการทำงานเป็นทีมและการจัดการทางอารมณ์ ซึ่งจุดสำคัญของการจัดการนั้นจะมุ่งเน้นไปที่ความคิดและแนวคิดของผู้คน ใน “กลยุทธ์การพัฒนาพิพิธภัณฑสถานภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์”(Zhen Shuonan, 2002) ได้ชี้ให้เห็นว่า ฤกษ์แจสำคัญในการจัดการวัฒนธรรมอยู่ที่คน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พิพิธภัณฑสถานในฐานะที่เป็นองค์กรที่จัดการด้านวัฒนธรรมจึงต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านพิพิธภัณฑสถานที่เป็นมืออาชีพที่มีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ระดับสากล ทำงานได้จริง มีบุคลิกที่ดีและมีคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั่วไปทั้งทางศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และต้องคุ้นเคยกับเครื่องมือทางกฎหมายขององค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม มรดกทางธรรมชาติ และมรดกทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ตลอดจนปฏิบัติงานตามกฎหมายของพิพิธภัณฑสถานนานาชาติ

4 การสืบทอดวัฒนธรรม

ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 20 เหลียง ฉีเซาได้ตีพิมพ์บทความในวารสาร “ซินหมินจงเป้า” และได้กล่าวด้วยความตื่นตัวว่า “ประวัติศาสตร์กว่า 4,000 ปีของประเทศจีนไม่เคยถูกตัดขาดมาก่อน” (Chen Ruifeng, 2007).ซึ่งหมายความว่า ตลอดระยะเวลาที่หลายพันปีของประวัติศาสตร์ชาติจีนและชาวจีนได้มีการบ่มเพาะและปลูกฝังจนก่อตัวเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยอดเยียมที่มีเอกลักษณ์ความเป็นจีน แบบจีน และสไตล์จีน ซึ่งเอกลักษณ์ที่ยอดเยียมเหล่านี้ต้องได้รับการสืบทอดและในกระบวนการสืบทอดก็ต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปด้วย

เย่ เจ๋อหมินกล่าวไว้ใน “ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีน” ว่าเครื่องเคลือบเป็นศิลปะงานฝีมือชนิดหนึ่ง และยังเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านอีกด้วย (Ye Zhemin, 2006, P.342) ประเทศจีนเป็นหนึ่งในอารยธรรมโบราณที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานของโลก และมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความก้าวหน้าและการพัฒนาของสังคมมนุษย์ ซึ่งความสำเร็จที่เกิดจากเทคโนโลยีและศิลปะเครื่องเคลือบนั้นก็ได้มีความสำคัญเป็นพิเศษ

“วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจีน” ที่เรียบเรียงโดยเฉิน หวีเฉียนผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง ได้มีการกล่าวถึงตั้งแต่เครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงไปจนถึงประวัติศาสตร์ของเครื่องเคลือบ ตั้งแต่กระบวนการขึ้นรูปเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิมไปจนถึงกระบวนการตกแต่งแบบดั้งเดิม ซึ่งได้มีความเกี่ยวเนื่องไปถึงทุกส่วนของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิมของจีน เป็นการก้าวข้ามแนวปฏิบัติที่สะท้อนเพียงบางแง่มุมของเครื่องเคลือบจีนเท่านั้น แต่ได้สะท้อนภาพรวมของเครื่องเคลือบจีนทั้งรูปแบบ ลักษณะอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ (Chen Yuqian, 2004, P.213) โดยภายในหนังสือนอกจากจะมีการอธิบายถึงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจีนที่มีมาอย่างยาวนานแล้ว ก็ยังมีการกล่าวถึงความสำคัญของการสืบทอดและการพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจีนอีกด้วย

การจัดการพิพิธภัณฑ์

การจัดการพิพิธภัณฑ์เป็นวิธีการจัดการทางศิลปะและวัฒนธรรม วิธีหนึ่งที่มีความเป็นระบบ วิทยาศาสตร์ และเฉพาะเจาะจง โดยทั่วไปหมายถึง การจัดการภายในพิพิธภัณฑ์ โดยจะมีการวางแผน จัดระเบียบ ดำเนินการ และตรวจสอบงานและกิจกรรมทั้งหมดของพิพิธภัณฑ์อย่างมีเป้าหมาย ทำให้งานของพิพิธภัณฑ์เป็นมีความน่าเชื่อถือ ได้มาตรฐาน ทันสมัย และสร้างประโยชน์สูงสุดต่อพิพิธภัณฑ์ โดยเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการจะประกอบด้วยแนวคิดในการจัดการ ระบบการจัดการ รูปแบบการจัดการและวิธีการจัดการของพิพิธภัณฑ์

1. ประเภทของพิพิธภัณฑ์

อุตสาหกรรมด้านพิพิธภัณฑ์ในประเทศจีนได้เริ่มต้นขึ้นค่อนข้างช้า จนถึงต้นศตวรรษที่ 19 พิพิธภัณฑ์แห่งแรกได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศจีนคือ พิพิธภัณฑ์หนานทง (Cultural Relics Bureau of the Ministry of Culture of China, 1985, P.36) พิพิธภัณฑ์หนานทงเดิมเรียกว่าสถาบันหนานทง ตั้งอยู่บนถนนหัวหนาน เขตฉงชาน เมืองหนานทง มณฑลเจียงซู ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1905 โดยนักธุรกิจจากเจี้ยน ประกอบด้วยอาคารหลัก 3 หลัง ได้แก่ โถงกลาง โถงใต้และโถงเหนือ

ใน “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์จีน” ได้มีการกล่าวว่า เนื่องจากการพัฒนาวัฒนธรรมทางสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้จำนวนและประเภทของพิพิธภัณฑ์ได้เพิ่มขึ้น มีการกล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจำแนกประเภทของพิพิธภัณฑ์คือ วัตถุที่จัดเก็บใน

พิพิธภัณฑ์ นิทรรศการและลักษณะของกิจกรรมการศึกษา และอีกอย่างคือแหล่งเงินทุนและเป้าหมายของการบริการ จากมาตรฐานดังกล่าว พิพิธภัณฑ์สามารถแบ่งออกอย่างคร่าว ๆ ได้เป็น พิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะ พิพิธภัณฑ์ด้านประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์พิเศษ โดยที่พิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะจะรวมถึงพิพิธภัณฑ์ทางด้านจิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ ศิลปะประยุกต์ และศิลปะอุตสาหกรรมด้วย นอกจากนี้บางครั้งก็ยังมี การนำพิพิธภัณฑ์ทางด้านโบราณวัตถุ คติชนวิทยาและศิลปะดึกดำบรรพ์รวมเข้าไปอยู่กับพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะอีกด้วย และหอศิลป์บางแห่งก็ยังจัดแสดงเกี่ยวกับศิลปะสมัยใหม่ เช่น ภาพยนตร์ ละคร และดนตรี พิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะที่มีชื่อเสียงระดับโลก ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ลูฟร์ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเมโทรโพลิทัน และพิพิธภัณฑ์เฮอรัลมิทาจ เป็นต้น

จากข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ข้างต้น จะเห็นถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่สำหรับรวบรวม จัดเก็บ จัดแสดงและศึกษาวัตถุทางกายภาพที่แสดงถึงมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของมนุษย์ และเป็นสถานที่สำหรับจัดประเภทวัตถุต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือศิลปะ เป็นสถาบันทางวัฒนธรรมและการศึกษา เป็นอาคาร เป็นสถานที่หรือองค์กรสาธารณะที่ให้ความรู้หรือการศึกษาแก่สาธารณชน พิพิธภัณฑ์เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่เปิดให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าชมและให้บริการเพื่อการพัฒนาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ การศึกษา และความบันเทิง

2. การดำเนินงานและคุณค่าของพิพิธภัณฑ์

หลิว ฮุยฮวนนักวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ชาวไต้หวันได้เขียนวิจารณ์ไว้ใน”เศรษฐศาสตร์เชิงสุนทรีย์ของพิพิธภัณฑ์”ว่า “พิพิธภัณฑ์เป็นกิจการระดับแนวหน้า แต่ไม่เคยเป็นธุรกิจที่ตีมาก่อน” โดยที่ความแตกต่างที่ชัดเจนที่สุดระหว่างหนังสือ “เศรษฐศาสตร์เชิงสุนทรีย์ของพิพิธภัณฑ์” กับหนังสือแนะนำพิพิธภัณฑ์ทั่วไปที่มีจะแนะนำวัตถุจัดแสดงหรือประวัติศาสตร์ก็คือ ในหนังสือเล่มนี้จะใช้มุมมองของบุคลากรเฉพาะทางในการคัดเลือก 22 พิพิธภัณฑ์ชั้นนำของโลกมาทำการอธิบายตั้งแต่เอกลักษณ์ของตัวอาคาร วัตถุจัดแสดงที่เป็นที่นิยมและการทำการตลาด ซึ่งจะนำพาพวกเราไปสัมผัสความลับที่น่าค้นหา (Liu Huiyuan, 2008, p16)

เมื่อกล่าวถึงคุณค่า ในหนังสือ “แนวคิดทางคุณค่าและการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์เอกชน”ของนักวิชาการชื่อดังศาสตราจารย์ ยู หยี่ ได้วิเคราะห์เนื้อหาและความเชื่อมโยงของมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางวัฒนธรรมในการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์และวิธีที่ค่านิยมเหล่านี้ถูกแปรสภาพเป็นแนวคิดในการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ เพื่อหารือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของพิพิธภัณฑ์เอกชน และชี้ให้เห็นว่าการก่อสร้างและการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เป็นงานสาธารณะอย่างต่อเนื่อง (Zhu Yuyu, 2013) ดังนั้นพิพิธภัณฑ์เอกชนควรสร้างแนวคิดการดำเนินงานที่ยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาและเจาะลงไปที่วัตถุจัดแสดงและคุณค่าทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์

ซึ่งมุมมองของศาสตราจารย์จู่ ยู๋หยี่ก็ได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น: การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่” และสำหรับการทำพิพิธภัณฑ์ให้เป็นเชิงพาณิชย์และเป็นสาธารณประโยชน์ก็เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญสำหรับพิพิธภัณฑ์เอกชนที่ต้องแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาเหล่านี้ก็เป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เอกชนอย่างยั่งยืน

3. ปฏิสัมพันธ์แบบข้ามเวลา

“เนื่องจากพิพิธภัณฑ์ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษามากขึ้น ทำให้พิพิธภัณฑ์ไม่เพียงแค่มองหน้าในการจัดเก็บหรือรักษาวัตถุจัดแสดงเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการสัมผัสประสบการณ์ การมีปฏิสัมพันธ์แบบข้ามเวลาและข้ามวัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับผู้คนอีกด้วย”(Cao Binwu, 2017, p. 224) โดยที่ลักษณะสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ของพิพิธภัณฑ์คือพิพิธภัณฑ์มีการใช้การรับรู้ทางการมองเห็นมาเป็นศูนย์กลางของการสังเกตและการสัมผัสประสบการณ์ของการมีส่วนร่วมในแต่ละบุคคล และเนื่องจากประเพณีทางวิชาการของพิพิธภัณฑ์ในอดีตจะมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการศึกษา การเก็บรักษาและการวิจัยหรือนิทรรศการและการออกแบบเป็นสำคัญ แต่ในทางกลับกัน การจัดการและการระดมทุนของพิพิธภัณฑ์ การตลาดและการประชาสัมพันธ์ตลอดจนผลประโยชน์และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อาจได้รับการอนุญาตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคตส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยกันแบบหลังม่าน ดูเหมือนว่า “การพูดถึงเรื่องความสวยงามและเรื่องเงิน” ไปพร้อม ๆ กันนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามทางวัฒนธรรม

แต่อย่างไรก็ตาม พิพิธภัณฑ์ที่กำลังได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิพิธภัณฑ์เอกชน “การพัฒนาพิพิธภัณฑ์เงินมีความเร่งด่วนมากขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ในฐานะพิพิธภัณฑ์เอกชน การเติบโตและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเท่านั้นจึงจะทำให้ก้าวข้ามพรมแดนของประเทศและไปสู่สายตาชาวโลกได้” (Li Wenru, 2002, p. 53) เพราะฉะนั้น พิพิธภัณฑ์เอกชนจึงต้องหาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางสังคมและต้นทุนการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานแบบข้ามพรมแดน ข้ามเวลาก็จะเป็นหน้าต่างแห่งการพัฒนาสำหรับพิพิธภัณฑ์เอกชน ทำให้พิพิธภัณฑ์พัฒนาไปอย่างมั่นคงและแข็งแกร่ง

การจัดการนิทรรศการ

การจัดการนิทรรศการ หมายถึง การจัดการกับการแสดงผลงานอย่างเป็นระบบในกระบวนการพัฒนา วางแผน และดำเนินงานของนิทรรศการ เป็นส่วนสำคัญของการจัดการพิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วย การวางแผนนิทรรศการและการออกแบบนิทรรศการ

1. การวางแผนงานนิทรรศการ

นิทรรศการด้านวัฒนธรรมในประเทศจีนเริ่มต้นขึ้นค่อนข้างช้า และในปัจจุบันยังไม่มีหนังสือด้านหนังสือนิทรรศการโดยเฉพาะ โดยส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือจากต่างประเทศ ทำให้บางขั้นตอนไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศจีน โดยการจัดนิทรรศการด้านวัฒนธรรมเป็นประเด็นสำคัญของการจัดการทางศิลปะของโครงการวิจัยเรื่องการก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

“การวางแผนนิทรรศการเป็นโครงการที่เป็นระบบ”(Gao Hongqing,2016,P. 86) ได้ครอบคลุมถึงการเลือกหัวข้อนิทรรศการ การเขียนโครงร่างนิทรรศการ การเลือกนิทรรศการ รูปแบบการจัดแสดง การเผยแพร่นิทรรศการ เป็นต้น และในหนังสือ “หลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานของงานนิทรรศการชั่วคราวของพิพิธภัณฑ์” ได้มีการบูรณาการเข้ากับสถานการณ์จริงของนิทรรศการในประเทศจีน ได้มีการยกตัวอย่างเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการแนบข้อกำหนด กฎเกณฑ์ต่าง ๆ แม่แบบสัญญาการจัดนิทรรศการ และประเด็นโครงร่างที่ควรให้ความสนใจไว้อีกด้วย ซึ่งช่วยให้ภัณฑารักษ์สามารถหลีกเลี่ยงปัญหารายละเอียดต่าง ๆ ในการทำงานได้ และยังเป็นการมอบประสบการณ์การแนะนำอันมีค่าสำหรับนิทรรศการวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาพื้นบ้านตระกูลไช่อีกด้วย

2. การออกแบบนิทรรศการ

ในหนังสือ “การดำเนินการและการวางแผนเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์” ของฉีเหมย (Qi Mei, 2009, P.152) นักวิจัยของพิพิธภัณฑ์เมืองหลวง (Capital Museum) ภายในหนังสือเล่มนี้มีกล่าวถึงพื้นฐานการเลือกหัวข้อของนิทรรศการ ขอบเขตของหัวข้อ การเลือกหัวข้อ กระบวนการคัดเลือกและความสำคัญ การเตรียมการเบื้องต้นสำหรับการดำเนินการจัดนิทรรศการ การกำหนดแนวคิดหลักของนิทรรศการ การเตรียมข้อมูลนิทรรศการ มาตรฐานการเขียนโครงร่างนิทรรศการ การเขียนเนื้อหา การพิจารณาโครงร่างนิทรรศการ ข้อกำหนดการออกแบบรูปแบบนิทรรศการ การดำเนินการตามโครงร่างนิทรรศการ การแปลข้อความนิทรรศการ การเปิดประมูลการออกแบบรูปแบบนิทรรศการ ผู้ออกแบบเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ช่วยผู้ออกแบบรูปแบบนิทรรศการในการออกแบบรูปแบบนิทรรศการให้เสร็จสมบูรณ์ การเสนอราคาก่อสร้างนิทรรศการ อุปกรณ์ตกแต่งห้องนิทรรศการและการผลิตอุปกรณ์และผลงานในนิทรรศการ การจัดนิทรรศการ และการเปิดนิทรรศการ เป็นต้น ซึ่งมีการเน้นไปที่รูปแบบการเขียนโครงร่างนิทรรศการ มาตรฐานสำหรับการเขียนข้อความของโครงร่างนิทรรศการ เกณฑ์การคัดเลือกโบราณวัตถุ หลักเกณฑ์การเลือกอุปกรณ์เสริม ข้อกำหนดการออกแบบสำหรับรูปแบบเนื้อหาพิพิธภัณฑ์ ข้อกำหนดการออกแบบตู้โชว์ (ประเภทตู้โชว์ และข้อกำหนดทางเทคนิคสำหรับตู้โชว์) ข้อกำหนดการออกแบบแท่นวางวัตถุในนิทรรศการ เป็นต้น เป็นส่วนสำคัญสำหรับการดำเนินการจัดนิทรรศการ ซึ่งได้มีคุณค่าอ้างอิงทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

สำหรับสาขาวิชาและหน่วยงานของพิพิธภัณฑ์และบุคคลที่ต้องการดำเนินการจัดแสดงและนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์เป็นอย่างมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒนธรรมเจริญรุ่งเรืองอย่างต่อเนื่องผ่านการแลกเปลี่ยนสื่อสาร (Guan Shijie, 1995, P. 86) ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการขนส่งและการสื่อสาร ทำให้โลกกำลังเข้าสู่สังคมสารสนเทศ และโลกกำลัง “เล็กลง” ทุกวัน ผู้คนจากภูมิภาคหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันแลกเปลี่ยนสื่อสารกันบ่อยขึ้น และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของมนุษย์ได้เข้าสู่ยุคใหม่ในการจัดการและดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้ามวัฒนธรรมเช่นกัน ตัวอย่างเช่น การแลกเปลี่ยนข้ามสาขาระหว่างวัฒนธรรมเครื่องเคลือบกับวัฒนธรรมการตกแต่งบ้าน การแลกเปลี่ยนข้ามสาขาระหว่างวัฒนธรรมเครื่องเคลือบกับศิลปะประเภทอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งจากการเผยแพร่แบบข้ามวัฒนธรรมนี้จะช่วยทำให้วัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่ยอดเยี่ยมนี้หยั่งรากลึกเข้าไปในหัวใจของผู้คน และเข้าสู่หลายพันครัวเรือน ตลอดจนได้รับการเผยแพร่ในวงกว้าง

วัฒนธรรมแบรนด์ (Branding Culture) คือการตกผลึกของความมั่งคั่งทางวัตถุทางสังคมและความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณของแบรนด์ เป็นการสะสมคุณสมบัติทางวัฒนธรรมของแบรนด์ เป็นการบูรณาการระดับสูงระหว่างจิตวิทยาผู้บริโภคและค่านิยม และหมายถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมทั้งหมดที่เกิดจากการดำเนินงานของแบรนด์ เหวเจียนสวี้นได้อธิบายใน “แนวคิดของการสร้างแบรนด์ว่า “วัฒนธรรมแบรนด์ ประกอบด้วยสองส่วน คือ วัฒนธรรมทางวัตถุของแบรนด์ และวัฒนธรรมจิตวิญญาณของแบรนด์ ซึ่งทั้งสองก็คือตัวแทนของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่ตัวตนของแบรนด์ วัฒนธรรมทางวัตถุของแบรนด์เป็นรากฐานและพื้นฐานของวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณ เป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางของวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณของแบรนด์ (He Jiayun, 2007, P. 173) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้เป็นตัวชี้แนะแนวทางในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหได้เป็นอย่างดี

เทคโนโลยีมัลติมีเดียสามารถรวมข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหวและข้อมูลวิดีโอได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ไปยังผู้ชมได้อย่างง่ายดายและสะดวกยิ่งขึ้น จาง ไห่หยางได้กล่าวถึงข้อดีของสื่อมัลติมีเดียแบบเทคโนโลยีขั้นสูงใน “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดียในพิพิธภัณฑ์” ว่า “เทคโนโลยีมัลติมีเดียสามารถรวมข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหวและข้อมูลวิดีโอได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ไปยังผู้ชมได้อย่างง่ายดายและสะดวกยิ่งขึ้น” (Zhang Haiyang, 2021)

จาก ไท่หยาง ได้กล่าวถึงข้อดีของสื่อมัลติมีเดียแบบเทคโนโลยีขั้นสูงใน “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมัลติมีเดียในพิพิธภัณฑ์” ว่า เทคโนโลยีมัลติมีเดียสามารถรวมข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ข้อมูลรูปภาพ ข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหวและข้อมูลวิดีโอได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดข้อมูลเหล่านี้ไปยังผู้ชมได้อย่างง่ายดายและสะดวกยิ่งขึ้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในพิพิธภัณฑ์จะช่วยเร่งให้เกิดการสร้างพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลขึ้น ซึ่งจะทำให้พิพิธภัณฑ์สามารถทำลายข้อจำกัดของเวลาและพื้นที่ได้ และทำให้ระยะห่างระหว่างพิพิธภัณฑ์กับผู้ชมเป็นศูนย์ นอกจากนี้สามารถช่วยให้เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบได้ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากงานวิจัยของนักวิชาการข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมแบรนด์ และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของมัลติมีเดียที่นำได้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาได้เปิดมุมมอง สำหรับการเผยแพร่วัฒนธรรมให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจากการอาศัยผลการวิจัยเหล่านี้ ไม่มีเพียงแต่จะช่วยพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำให้เกิดนวัตกรรมในการสืบทอดและการพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิมอันยอดเยี่ยมอย่างเครื่องเคลือบอีกด้วย

“ความสมบูรณ์แบบคือความสอดคล้องกันของเนื้อหาและรูปแบบ เป็นความสอดคล้องกันระหว่างศิลปะทางสังคมและมาตรฐานทางศิลปะ”(Xu Zhixin, 2016,P. 19) “ความสมบูรณ์แบบ” เป็นแนวคิดเกี่ยวกับสุนทรียภาพที่เสนอโดยขงจื้อ โดยแนวคิดเกี่ยวกับสุนทรียภาพนี้ได้ผ่านการพัฒนามานับพันปี แต่ก็ยังคงส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานทางศิลปะรูปแบบต่างๆ ในประเทศจีน และยังส่งผลกระทบต่อผู้สร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบจื๋งเต๋อเงินอีกด้วย ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึง “ความจริง ความดี และความงาม” ที่เป็นความหมายแฝงหลักและคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจื๋งเต๋อเงิน

สรุป

จากการศึกษาทางเอกสารทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การจัดการวัฒนธรรม การจัดการพิพิธภัณฑ์ แนวความคิดด้านสุนทรียภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ทำให้ได้ผลสรุปว่าการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ต้องมีแนวทางที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งจุดเด่นของโครงการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจื๋งเต๋อเงิน : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้” ก็คือการก่อสร้างแพลตฟอร์มพิพิธภัณฑ์ที่มีพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้เป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการให้บุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศิลปะและวัฒนธรรมสามารถแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเต็มที่ แล้วดำเนินงานด้วยแนวคิดของการสร้างแบรนด์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมของของพิพิธภัณฑ์ และยังเป็นตัวช่วยในการ

เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ทำให้เครื่องเคลือบใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของผู้คนมากยิ่งขึ้น และการใช้
การบูรณาการแบบข้ามพรมแดนมาช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบนั้น ก็จะทำให้อิทธิพล
ของแบรนด์พิพิธภัณฑสถานเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกุลไซ้ได้รับการยกระดับอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

บรรพบุรุษของชาวจีนมีประวัติศาสตร์มาอย่างช้านานเช่นเดียวกับบรรพบุรุษของประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาคในโลกอย่าง อียิปต์ อินเดีย กรีซ เปอร์เซีย ตลอดจนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในประวัติศาสตร์การพัฒนานั้น บรรพบุรุษของชาวจีนได้มีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องปั้นดินเผาขึ้น จนถึงปัจจุบันการผลิตคิดค้นเครื่องปั้นดินเผาที่มีประวัติศาสตร์มาเกือบหมื่นปี ตั้งแต่มนุษย์เริ่มรู้จักวิธีทำเครื่องปั้นดินเผาขึ้นก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งในทุก ๆ ด้าน และจากการพัฒนาและการปรับปรุงเทคนิคของเครื่องปั้นดินเผาอย่างต่อเนื่องนั้นก็ทำให้เกิดเครื่องเคลือบขึ้นในเวลาต่อมา การเกิดขึ้นของเครื่องเคลือบไม่เพียงแต่สามารถแก้ปัญหาชีวิตของผู้คน เช่น เครื่องใช้ในครัวหรือวัสดุก่อสร้างได้เท่านั้น แต่ยังให้ความบันเทิงทางศิลปะแก่ผู้คนอีกด้วย จนทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่มีความงดงาม ซึ่งเป็นการตกผลึกของภูมิปัญญาร่วมกันของมนุษยชาติ

เตาราชสำนักและเตาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น

จิ่งเต๋อเจิ้นมีประวัติการผลิตเครื่องปั้นดินเผาว่า 1700 ปี โดยเตาราชสำนักมีประวัติศาสตร์กว่า 1000 ปี และเตาจักรพรรดิมีประวัติศาสตร์กว่า 600 ปี (Fang Xiayun and Li Xinhua, 2019, p.3) แต่เตาเผาเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นนั้นมีต้นกำเนิดมาจากเตาพื้นบ้าน โดยหลังจากที่ “สำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียง” ได้กลายเป็นพื้นที่ของเตาราชสำนักในสมัยราชวงศ์หยวน ก็สามารถแบ่งคร่าวๆ ได้เป็นเตาราชสำนักและเตาพื้นบ้าน โดยเตาทั้งสองนี้ได้รับการพัฒนาไปควบคู่กันเพื่อรองรับสวรรค์แห่งอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น

1. เตาราชสำนักจิ่งเต๋อเจิ้น

1.1 สำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียง

เตาราชสำนักก็คือเตาเผาเครื่องเคลือบที่ทางการตั้งขึ้นเพื่อผลิตเครื่องเคลือบก่อนการก่อสร้างเตาราชสำนักขึ้นที่จิ่งเต๋อเจิ้น ในสมัยราชวงศ์ซ่งมีเตาราชสำนักอยู่แล้ว 3 เตา โดยตั้งอยู่ที่เมืองหลวงเป่ียนจิง เมืองหยูเหยาฉวนเจ้อเจียง และเมืองหางโจวฉวนเจ้อเจียง แต่หลังจากเข้าสู่ราชวงศ์หยวนก็ไม่ได้มีการใช้เตาราชสำนักที่มีอยู่ แต่ได้เลือกบริเวณฝั่งทางใต้ของจิ่งเต๋อเจิ้นให้เป็นที่ตั้งของเตาราชสำนักแห่งใหม่แทน

ตามบันทึกใน “ประวัติศาสตร์ราชวงศ์หยวน ไปกวนซือ เจียงจั่วยวน” ระบุว่า “สำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียง อยู่ในตำแหน่งระดับเก่า ก่อตั้งขึ้นในสมัยจักรพรรดิเจ้อหยวนปีที่ 15 มีหน้าที่เผา

เครื่องเคลือบ และผลิตหมวกจากต้นหวาย โดยมีผู้รับผิดชอบเป็นเจ้ามณฑลและรองเจ้ามณฑล” สำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียงเป็นผู้ก่อตั้งเตาราชสำนักขึ้นในจิ่งเต๋อเจินในสมัยราชวงศ์หยวน และยังถือเป็นจุดเริ่มต้นของเตาราชสำนักอีกด้วย ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 1278 และสิ้นสุดในปี 1352 โดยรวมแล้วเตาราชสำนักตั้งอยู่ในจิ่งเต๋อเจินเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 74 ปี (Jiang Jianxin,2018,P.13)

ในปี 1988 สถาบันวิจัยเครื่องเคลือบและโบราณคดีจิ่งเต๋อเจินที่ตั้งอยู่ที่เชิงเขาจูชานทางเหนือ (ทางเหนือของแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนักสมัยราชวงศ์หมิง) ได้มีการพบร่องรอยของอุตสาหกรรมเตาเผาในราชวงศ์หยวนในร่องลึกประมาณ 1.5 เมตรในบริเวณส่วนตรงกลางของถนนเฟิงจิ่งในปัจจุบัน โดยได้มีการค้นพบชิ้นส่วนเครื่องเคลือบที่มีรูปร่างแปลกประหลาดจำนวนหนึ่ง โดยมีทั้งเครื่องเคลือบสีเขียวไขกา เครื่องเคลือบลายคราม เครื่องเคลือบลายครามแบบสีขาวบนพื้นสีน้ำเงิน เครื่องเคลือบลายครามแบบลงสีทอง เครื่องเคลือบลายครามสีฟ้าขนนกยูง และเครื่องเคลือบลายครามสีฟ้าขนนกยูงเขียนลายประดับทอง เป็นต้น โดยโบราณวัตถุที่ค้นพบเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกันมากกับเครื่องเคลือบสีเขียวไขกาพิมพ์ลายมังกรห้ากรงเล็บ สีกรงเล็บ ลายกลีบบัวแปดกลีบ ลายสิ่งมงคลแปดอย่าง และยังคงคล้ายกับเครื่องเคลือบที่มีอักษรจารึกคำว่า “ซูฟู่” และ “ไท่สี่” เป็นต้น โดยมีเอกลักษณ์ของเตาราชสำนักในสมัยราชวงศ์หยวนอย่างชัดเจน ซึ่งจากเครื่องเคลือบลายครามสีฟ้าขนนกยูงเขียนลายประดับทองและเครื่องเคลือบสีเขียวไขกาพิมพ์ลายมังกรห้ากรงเล็บก็ได้พิสูจน์และยืนยันคำกล่าวใน “ธรรมนูญแห่งราชวงศ์หยวน” ที่ว่า ห้ามมิให้ประชาชนใช้การเขียนลายประดับทองและติดทอง และ ใน “ประวัติศาสตร์ราชวงศ์หยวน” ที่ว่า ห้ามมิให้ประชาชนใช้ลวดลายมังกรห้ากรงเล็บและสองเขา จะเห็นได้ว่าเครื่องเคลือบประเภทนี้เป็นผลิตภัณฑ์จากเตาเผาของสำนักเครื่องเคลือบฝูเหลียงในสมัยราชวงศ์หยวน (Jiang Jianxin,2018,P.13)

ในสมัยราชวงศ์หยวนเป็นครั้งแรกที่เตาราชสำนักใช้สูตรสององค์ประกอบโดยการนำโซนาสโตน (China Stone) และดินเกาลินมาใช้ในขั้นตอนการผลิตเครื่องเคลือบ และเพิ่มอุณหภูมิในการเผาให้สูงกว่า 1300 องศาเซลเซียส เครื่องเคลือบลายครามในราชวงศ์หยวนได้กลายเป็นผู้บุกเบิกในการทำเครื่องเคลือบในราชวงศ์หยวน โดยเทคนิคการลงสีได้เคลือบแบบใหม่นี้ทำให้เกิดยุคใหม่ของการเปลี่ยนจากเครื่องเคลือบสีเขียวเป็นเครื่องเคลือบที่มีลวดลายในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจีนและยังเป็นการวางรากฐานให้กับจิ่งเต๋อเจินในการกลายเป็นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบของจีนและโลกในภายหลังอีกด้วย

1.2 เตาเผาจักรพรรดิสมัยราชวงศ์หมิง

ในปี ค.ศ. 1369 เมื่อจีนเข้าสู่ราชวงศ์หมิง หลังจากที่เตาราชสำนักในจิ่งเต๋อเจินถูกทิ้งร้างไปถึง 17 ปีในช่วงสงครามก็ได้มีการกลับมาทำการเผาอีกครั้ง ซึ่งราชวงศ์หมิงก็ยังคงใช้ระบบเตาราชสำนักในสมัยราชวงศ์หยวน และได้ก่อตั้งโรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิในเขตจูชานเมืองจิ่งเต๋อเจินขึ้น ความเจริญรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์หมิงหลังจากได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงในราชวงศ์หยวนก็ได้

ทำให้จิ้งเต๋อเงินกลายเป็นพื้นที่ที่เกือบจะเป็นศูนย์กลางของทั้งหมด และหลังจากที่มีการก่อตั้งโรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิขึ้นในจิ้งเต๋อเงินก็ทำให้การผลิตเครื่องเคลือบมีข้อกำหนดที่เข้มงวดขึ้น และนำไปสู่การผลิตเครื่องเคลือบเดินทางไปสู่จุดสูงสุด

ด้วยสิทธิพิเศษที่ได้รับจากราชวงศ์ โรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิจึงได้เป็นศูนย์รวมของช่างฝีมือจากทั่วประเทศซึ่งได้ส่งเสริมนวัตกรรมให้กับเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบเป็นอย่างมาก เครื่องเคลือบลายครามในสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อและจักรพรรดิซวนเต๋อมีชื่อเสียงในด้านการเคลือบที่ประณีต มีสีน้ำเงินที่เข้มข้น มีรูปทรงที่หลากหลาย และลวดลายที่สวยงาม ได้รับการยกย่องว่าเป็นยุคทองของเครื่องเคลือบลายครามของประเทศจีน (Jiang Jianxin, 2018, P.98) ในสมัยของจักรพรรดิเฉิงฮว่า ได้มีการสร้างเทคนิคใหม่ที่ผสมผสานขึ้นระหว่างเครื่องเคลือบลายครามกับการลงสีใต้เคลือบนั่นก็คือ เครื่องเคลือบไต้หวัน (เครื่องเคลือบเขียนสีตัดกันหรือสีกระด้าง) โดยที่เครื่องเคลือบไต้หวันในสมัยจักรพรรดิเฉิงฮว่ามีสีสันสดใสและสว่างงดงาม ได้ก้าวข้ามเครื่องเคลือบจีนที่มีสีที่ไม่หลากหลาย และยังเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องเคลือบให้มีสีสันมากขึ้นอีกด้วย ส่วนในสมัยของจักรพรรดิเจียจิ้งและจักรพรรดิว่านลี่เป็นยุคเจริญรุ่งเรืองของเครื่องเคลือบอู๋ไฉ่ (เครื่องเคลือบเขียนสี 5 สี) ในยุคนี้เครื่องเคลือบอู๋ไฉ่มีสีสันที่หลากหลายมากขึ้น มีลวดลายและภาพประดับต่างๆ ทั้งทั้งภาชนะ ทำให้ผู้คนรู้สึกถึงความงดงามและมีสีสันที่สะดุดตา

1.3 โรงงานเตาราชสำนักสมัยราชวงศ์ชิง

ในสมัยราชวงศ์ชิง โรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงงานเตาราชสำนัก ตาม “บันทึกเครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเงิน” ที่เรียบเรียงโดยหลัน ผู้ ในสมัยจักรพรรดิเจียชิ่งแห่งราชวงศ์ชิงความว่า ในสมัยจักรพรรดิคังซีเตาราชสำนักในจิ้งเต๋อเงินได้รับการฟื้นฟูอย่างสมบูรณ์ โดยสามยุคทองแห่งราชวงศ์ชิง (สมัยจักรพรรดิคังซี ยงเจิ้งและเฉียนหลง) นั้นเป็นยุครุ่งเรืองของเตาราชสำนักและเป็นจุดสูงสุดทางประวัติศาสตร์ของเทคนิคการผลิตเครื่องเคลือบโบราณของประเทศจีน (Lu Jiaming, 1998) หลังจากสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง การผลิตจากเตาราชสำนักเริ่มลดลง แต่ก็ยังมีการทำผลงานศิลปะยอดเยี่ยมออกมาเป็นจำนวนมาก ในปีที่สามแห่งจักรพรรดิเสียนเฟิง (ปี 1853) กองทัพไท่ผิงได้เข้ายึดครองเมืองฝูเหลียง ทำให้เตาราชสำนักได้หยุดทำการเผาไปในปีที่ห้าแห่งจักรพรรดิเสียนเฟิง และหลังจากที่กองทัพไท่ผิงได้ยึดครองจิ้งเต๋อเงินอยู่หลายครั้ง การเผาเครื่องเคลือบจากเตาราชสำนักก็เริ่มหยุดลง และต่อมาในปีที่เจ็ดของจักรพรรดิถงจื้อ (ปี 1868) โรงงานเตาราชสำนักก็ได้ผลิตเครื่องเคลือบสำหรับจัดเลี้ยงในพิธีราชาภิเษกสมรสของจักรพรรดิถงจื้อจำนวน 3 ชุด ทำให้เตาแห่งนี้กลับมาปรากฏขึ้นอีกครั้ง

เครื่องเคลือบแบบเขียนสีแดงใต้เคลือบในสมัยจักรพรรดิคังซีและหย่งเจิ้งมีสีที่คงที่และสดใส ล้ำหน้ากว่าราชวงศ์ก่อน ๆ โดยที่คณาจารย์ของเตาราชสำนักที่มีต่อประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีนคือได้ทำให้เกิดการผลิตเครื่องเคลือบฟ้าหลังไฉ่ (เครื่องเคลือบที่ตกแต่งด้วยเทคนิคลงยาสี enamel)

และเครื่องเคลือบเฟินไฉ่(เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม) เคลือบฟ้าหลังไฉ่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นครั้งแรกใน สมัยจักรพรรดิคังซี ต่อมาในสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งลวดลายมีความหลากหลายมากขึ้น และได้ ผสมผสานเข้ากับกวีนิพนธ์ การเขียนพู่กัน และศิลปจิตรกรรมของจีน ทำให้มีรูปแบบเฉพาะตัว ส่วน เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ก็ถูกสร้างสรรค์ขึ้นในสมัยจักรพรรดิคังซีและได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

ในช่วงสมัยจักรพรรดิคังซีและยงเจิ้งฐานของเครื่องเคลือบเฟินไฉ่จะทำมาจากผงแก้วสี ขาวและใช้วิธีการวาดภาพแบบลงสีโดยตรงไม่ต้องมีการลงลายเส้นแบบในภาพวาดจีนโบราณในการ วาดลวดลายต่าง ๆ ทำให้รูปภาพมีความสง่างามและพริ้วไหวและมีลักษณะแบบมีมิติออกมา นอกจากนี้ความสำเร็จที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเตาราชสำนักก็คือการเลียนแบบเทคนิคของ เตาเผาหู่ เตากวน เตาเกอ และเตาจวิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งได้ประสบ ความสำเร็จสูงสุด นอกจากนี้จักรพรรดิเฉียนหลงก็ได้ผลักดันให้มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ และได้ สร้างสรรค์เครื่องลายครามแบบใหม่ๆ ขึ้นมากมาย เช่น แจกันแบบหมุนรอบ (หมายถึง แจกันที่มีสอง ชั้นซ้อนกัน โดยชั้นในสามารถหมุนรอบเพื่อให้เห็นลวดลายที่อยู่ภายในได้) (ภาพที่ 3-1) และ แจกัน หกปาก (ภาพที่ 3-2)

ในปีค.ศ. 1982 ถึงค.ศ. 2000 นักโบราณคดีของจิ่งเต๋อเจิ้นได้ร่วมมือกับกรมก่อสร้าง ของเมืองดำเนินการขุดค้นและทำความสะอาดในแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนัก และสถาบันโบราณคดี มณฑลเจียงซีก็ดำเนินการขุดค้นทางโบราณคดีตั้งแต่ปี 1983 ถึง 1985 ในปี2002 ถึง 2004 และ ในปี 2014 สถาบันเครื่องเคลือบและโบราณคดีจิ่งเต๋อเจิ้นก็ได้ร่วมมือกับคณะโบราณคดีและ พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยปักกิ่ง พิพิธภัณฑศู๊กุงและสถาบันมรดกวัฒนธรรมและโบราณคดี มณฑลเจียงซี เพื่อทำการขุดค้นทางโบราณคดี ซึ่งได้มีการค้นพบซากและโบราณวัตถุของเตาราช สำนักในราชวงศ์หมิงและชิงเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้เผยให้เห็นถึงภาพรวมของการผลิตของเตาราช สำนักในราชวงศ์หมิงและชิง และทำให้ได้รับข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก (Jiang Jianxin,2018,P.313)

และตั้งแต่ปี 2013 จิ่งเต๋อเจิ้นได้สร้างห้องสำหรับคุ้มครองโบราณวัตถุทั้งหมดที่ขุดพบ จากเตาราชสำนัก และยังมีการปรับปรุงซ่อมแซมโรงงานเตาเผา โรงหล่อ หน้าร้าน และถนนรอบ โรงงานเตาราชสำนักในสมัยราชวงศ์ชิงแล้วพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ คุ้มครองและใช้ประโยชน์จากแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนัก (ภาพที่3-3) และในปี 2020 พิพิธภัณฑ เตาราชสำนักในจิ่งเต๋อเจิ้นได้ถูกสร้างขึ้น และมีการจัดแสดงตัวอย่างเครื่องเคลือบที่มาจากเตาราช สำนักในสมัยราชวงศ์หมิงและชิงที่ขุดพบในช่วงหลายปีที่ผ่านมามากกว่า 800 ชิ้น นอกจากนี้ก็ยังมึ การแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของเตาราชสำนักสมัยราชวงศ์หมิงและชิงในจิ่งเต๋อเจิ้นอย่างละเอียด ครอบคลุมอีกด้วย

ภาพที่ 3-1 แจกันแบบหมุนรอบฉลุลายสามสหายแห่งฤดูหนาวแบบเฟินไฉ่สมัยเฉียนหลงราชวงศ์ชิง
(<http://www.sypm.org.cn/>)

ภาพที่ 3-2 แจกันหกปากเคลือบสีเขียวสมัยหย่งเจิ้งราชวงศ์ชิง (<http://www.sypm.org.cn/>)

ภาพที่ 3-3 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนัก (Cailingling,2023)

ตารางที่ 3-1 เส้นเวลา (Timeline) ของเตาราชสำนักจิ้งเต๋อเจิ้น

ราชวงศ์	ช่วงเวลา	จุดเด่น
ราชวงศ์หยวน	ค.ศ. 1278 ~1352	เป็นครั้งแรกที่มีการนำสูตรสององค์ประกอบของหินพอร์ซเลนและดินขาวมาใช้ในกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบและอุณหภูมิการเผาที่เพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 1,300 องศาเซลเซียส เครื่องเคลือบลายครามได้กลายเป็นงานโดดเด่นของราชวงศ์หยวน กระบวนการลงสีได้เคลือบใหม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจีน จากเครื่องเคลือบธรรมดาไปสู่เครื่องเคลือบสี

ราชวงศ์	ช่วงเวลา	จุดเด่น
ราชวงศ์หมิง	ค.ศ. 1369~1644	โรงงานเครื่องเคลือบเตาราชสำนักได้รวบรวมช่างฝีมือผู้มีทักษะจากทั่วประเทศและส่งเสริมนวัตกรรมของงานฝีมือเครื่องเคลือบอย่างมาก มีการสร้างเทคนิคใหม่ๆ ในการผสมผสานสีลายครามกับสีเคลือบได้ไว้ และ อุ้ไฉ่ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเครื่องลายครามให้มีสีสันมากขึ้น
ราชวงศ์ชิง	ค.ศ. 1644~1911	เตาราชสำนักสมัยนี้มีการสร้างสรรค์สีฝ่าหลังและสีเฝินไฉ่ขึ้น ทำให้เครื่องเคลือบของจีนมีความสวยงามมากขึ้น ยังมีการในการเลียนแบบเทคนิคของเตาหู่ เตากวาน เตาเกอ เตาจวินอีกด้วย โดยเฉพาะในสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด และในจักรพรรดิเฉียนหลงได้มีการนำนวัตกรรมและมีการสร้างเครื่องเคลือบรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น แจกั้นหมูน

2. เตาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น

กว่าพันปีที่เตาพื้นบ้านได้กลายเป็นอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ให้กับจิ่งเต๋อเจิ้นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบ เตาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้นไม่เพียงแต่ผลิตเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงและมีค่าเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมอุตสาหกรรมที่โดดเด่นออกมาอีกด้วย จิ่งเต๋อเจิ้นมีประวัติอันยาวนานในการผลิตเครื่องเคลือบ ข้อมูลทางโบราณคดีในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นเริ่มขึ้นในช่วงปลายราชวงศ์ถัง การค้นพบและการขุดซากเตาเผาหลานเถียนสมัยราชวงศ์ถังในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้เปิดเผยความลึกซึ้งของเตาเผาจิ่งเต๋อเจิ้นแห่งราชวงศ์ถังที่บันทึกไว้ในเอกสารของราชวงศ์หมิงและชิง ไม่ว่าจะเป็็น “พงศาวดารเมืองผู้เหลียง”

“บันทึกเครื่องปั้นดินเผาจื๋อเจิ้น” เป็นต้น ทำให้ข้อมูลเรื่องราววงศ์ยุคสมัยที่จื๋อเจิ้นเริ่มเผาเครื่องเคลือบนั้นเร็วไปกว่าเดิมหนึ่งยุคสมัย ซึ่งได้กลายเป็นหนึ่งในผลการวิจัยทางโบราณคดีของจื๋อเจิ้นที่สำคัญนับตั้งแต่การก่อตั้งประเทศจีนใหม่

ภาพที่ 3-4 แหล่งโบราณคดีเตาหลั่นถียนสมัยราชวงศ์ถัง (Chen, 2020)

ภาพที่ 3-5 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจแหล่งโบราณคดีเตาเผาสมัยราชวงศ์ถัง (Chen, 2020)

2.1 เตาพื้นบ้านสมัยห้าราชวงศ์

ในช่วงสมัยห้าราชวงศ์ (ค.ศ. 907-960) แหล่งเตาเผาของจิ่งเต๋อเจิ้นที่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำหนานเหอ อย่างเตาหูเถียน เตาหยางเหมยถิง เตาหวงหนิไถว เตาไป๋หุวัน เตาเซียงหู หรือจะเป็นแหล่งเตาเผาในบริเวณลุ่มน้ำเสี่ยวหนานอย่างเตาหนานซือเจีย เตาหยางเจียวัน หรือจะเป็นแหล่งเตาบางส่วนในเมืองเก๋าในลุ่มน้ำฉางเจียงต่างก็มีการเผาหรือผลิตเครื่องเคลือบสีฟ้าอมขาวและเครื่องเคลือบสีขาวทั้งนั้น แต่กระบวนการผลิตค่อนข้างล่าช้า เครื่องเคลือบไม่มีเทคนิคการตกแต่งใด ๆ และรูปทรงของภาชนะไม่หลากหลาย มีเพียงแจกัน ชามและหม้อ โดยขั้นตอนการบรรจุเพื่อเข้าเตาเผา นั้นจะใช้การซ้อนกัน เพราะฉะนั้น บริเวณก้นภาชนะด้านในและด้านบนจะหลงเหลือรอยก็รูปวงกลมไว้ (ภาพที่ 3-6) และสำหรับเครื่องเคลือบสีขาวนั้นจะมีความหนาแน่นสูงและมีแสงลอดผ่านได้ดี ความขาวตัวของเครื่องเคลือบนั้นสูงถึง 70% ขึ้นไป

ภาพที่ 3-6 เครื่องเคลือบและร่องรอยที่มีการใช้เครื่องตอนเผา

(https://www.sohu.com/a/205969045_699100)

2.2 เตาพื้นบ้านสมัยราชวงศ์ซ่ง

สมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ (ค.ศ.960-1127) ในจิ่งเต๋อเจิ้น “จะมีเตาเผาทุกหมู่บ้าน ทุกครัวเรือนจะทำเครื่องเคลือบ ทำให้ขนาดการผลิตเครื่องเคลือบขยายออกไปอีกขั้น” (Lai Jinming, Zhang Wenjiang, 2014) บันทึก “ช่างเจียงเฟิงอู๋” ของวาง เจียนอู๋มีบันทึกว่า “สินค้าสำคัญ 3 อย่าง คือ ใบชา กระดาษ และเครื่องเคลือบ ซึ่งดำเนินบริหารจัดการโดยประชาชนทั่วไปเช่นที่รัฐสิงอู๋ และเยว่ และเพื่อเป็นประโยชน์ของประเทศชาติ” ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมเตาเผาเป็นหนึ่งในสามอุตสาหกรรมหลักและเป็นหนึ่งในสามแหล่งภาษีที่สำคัญของทางการในจิ่งเต๋อเจิ้นในขณะนั้น โดยความสำเร็จของอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นนั้นส่วนใหญ่แสดงให้เห็นจากความแน่นและละเอียดอ่อนของพื้นผิวเครื่องเคลือบ ความเงางามและชัดเจนของสีเคลือบ ตลอดจนการแกะสลักและประดับตกแต่งลวดลายอย่างวิจิตรงดงาม ซึ่งทำให้ไปถึงระดับสูงสุดของเทคนิคการทำเครื่องเคลือบในราชวงศ์ซ่ง และได้ส่งผลให้หลายพื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศจีนก็เริ่มมีการผลิตเลียนแบบตาม

ในช่วงต้นราชวงศ์ซ่งใต้ (ค.ศ. 1127-1279) จิ่งเต๋อเจิ้นก็ยังคงผลิตเครื่องเคลือบสีขาวอมฟ้าอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในช่วงกลางและปลายราชวงศ์ซ่งใต้ เนื่องจากหินพอร์ซเลนชั้นบนคุณภาพสูงในท้องถิ่นของจิ่งเต๋อเจิ้น(เช่นหินพอร์ซเลนซานเป่าผิง) ที่ผ่านการขุดมาหลายปีได้หมดไป ทำให้ต้องใช้หินพอร์ซเลนชั้นกลางและล่าง แต่เนื่องจากหินเหล่านี้มีค่าการหักเหของแสงต่ำ ทำให้เครื่องเคลือบที่เผาแล้วจึงเสียรูปได้ง่าย และทำให้จิ่งเต๋อเจิ้นต้องเผชิญกับวิกฤตด้านการขาดวัตถุดิบอย่างรุนแรง บริเวณลุ่มน้ำหนานเหอและลุ่มน้ำเสี่ยวหนานเหอที่ซึ่งอุตสาหกรรมเตาเผาเคยรุ่งเรืองก็ส่งผลทำให้เตาเผาขนาดกลางและขนาดเล็กบางแห่งได้ค่อย ๆ ปิดตัว มีเพียงแค่เตาหุเถียนและเตาเผาในเมืองที่ใช้กระบวนการเผาของเตาตั้งแบบทางตอนเหนือจึงสามารถผลิตต่อไปได้ (Fang Lili, 2002)

ภาพที่ 3-7 จานเครื่องเคลือบลายหงส์คู่ (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น)

2.3 เตาพื้นบ้านสมัยราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1206-1368)

ในช่วงต้นและกลางสมัยราชวงศ์หยวน(ค.ศ. 1206-1368) วิกฤตด้านวัตถุดิบที่เกิดขึ้นจากราชวงศ์ซ่งได้ยังคงดำเนินต่อไป แต่ก็ไม่ได้หยุดความก้าวหน้าของการผลิตเตาเผาในจิ่งเต๋อเจิ้น ในทางตรงกันข้าม ด้วยการขยายอาณาเขตของราชวงศ์และการขยายตัวของตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็ทำให้ผลผลิตของเครื่องเคลือบสีฟ้าอมขาวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสำหรับในช่วงกลางและปลายราชวงศ์หยวน ในขณะที่มีผลิตเครื่องเคลือบสีฟ้าอมขาว ก็ยังมีการผลิตเครื่องเคลือบสีดำ เครื่องเคลือบชมพู เครื่องเคลือบลายคราม และเครื่องเคลือบสีแดงเพื่อรับใช้ราชสำนักและการค้าต่างประเทศ ซึ่งความสำเร็จในการเผาเครื่องเคลือบลงสีได้เคลือบไม่ว่าจะเป็นเครื่องเคลือบลายคราม และเครื่องเคลือบสีแดงที่ของจิ่งเต๋อเจิ้นนั้นก็ได้นำไปสู่ยุคใหม่ของยุคเครื่องเคลือบที่มีลวดลายของโลก (Ye Zhemin, 2006)

ภาพที่ 3-8 กระจุกเครื่องเคลือบลายดอกป้อปี้ (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น)

ภาพที่ 3-9 กาเครื่องเคลือบสีเขียว (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น)

2.4 เตาพื้นบ้านสมัยราชวงศ์หมิง (ค.ศ.1368-1644)

ในปีที่สองของจักรพรรดิหงอู่แห่งราชวงศ์หมิง (ค.ศ.1369) ราชสำนักได้จัดตั้งโรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิในเขตจูชานเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นขึ้น ซึ่งได้มีการผูกขาดดินพอร์ซเลนคุณภาพสูงและวัสดุสีครามที่ดีที่สุด และยังมีการควบคุมช่างเครื่องเคลือบที่มีฝีมือที่สุดของเตาพื้นบ้าน ตลอดจนมีการจำกัดประเภทและรูปแบบการผลิตอีกด้วย ตั้งแต่นั้นมา อุตสาหกรรมเตาพื้นบ้านของจิ่งเต๋อเจิ้นก็ค่อนข้างลำบากและพัฒนาอย่างช้าๆ ต่อมาตั้งแต่ช่วงกลางของราชวงศ์หมิง เตาพื้นบ้านที่กระจัดกระจายอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ค่อย ๆ มารวมตัวกันรอบๆ โรงงานเครื่องถ้วยสำหรับจักรพรรดิและมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเครื่องเคลือบดินเผาทำมือขนาดใหญ่ จนทำให้เกิดระบบการผลิตและการตลาดเครื่องเคลือบที่สมบูรณ์แบบที่สุด ตั้งแต่การแปรรูปวัตถุดิบ การขึ้นรูป การเผา การลงสี การคัดเลือกเครื่องเคลือบ บรรจุภัณฑ์ การขาย และการขนส่ง ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจากเตาพื้นบ้านเจริญรุ่งเรืองแบบไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (Fang Lili, 2002)

ในช่วงปลายราชวงศ์หมิง จิ่งเต๋อได้มีเตาเผาเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้น เช่น “เตาซุยกง” “เตาโจว” “เตาหุง” เป็นต้น โดย “จอกหลิวเซี่ย” และ “แจกันหล่วนมู่” ที่สร้างมาจาก “เตาหุง” นั้นเบาราวกับเมฆที่ลอยอยู่ บางราวกับขนจ๊กจั้น ประณีตงดงาม อุตสาหกรรมเตาพื้นบ้านของจิ่ง

เต๋อเจิ้นอาศัยทักษะที่ยอดเยี่ยมและความแข็งแกร่งจึงได้พัฒนาไปพร้อมกับเตาราชสำนัก จึงทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ที่ว่า “ราชสำนักสร้าง ประชาชนเผา” ในสมัยของจักรพรรดิเจียจิ้ง จิ้งเต๋อเจิ้นมี “ประชากรมากกว่า 100,000 คน” ในจำนวนนี้มีช่างทำเครื่องเคลือบแล้วมากกว่า 10,000 คน จนกระทั่งในสมัยจักรพรรดิว่านหลี่ “มีคนใช้แรงงานในเมืองไม่ต่ำกว่าหมื่นคนทุกวัน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเตาพื้นบ้านใช้ระบบแบบจ้างแรงงาน (Fang Lili, 2002)

ภาพที่ 3-10 หม้อสามขาเคลือบสีน้ำเงิน (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้น)

ภาพที่ 3-11 ถาดใส่ผลไม้แบบอุ้วไฉ่ (พิพิธภัณฑสถานเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น)

2.5 เตาพื้นบ้านสมัยราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1616-1911)

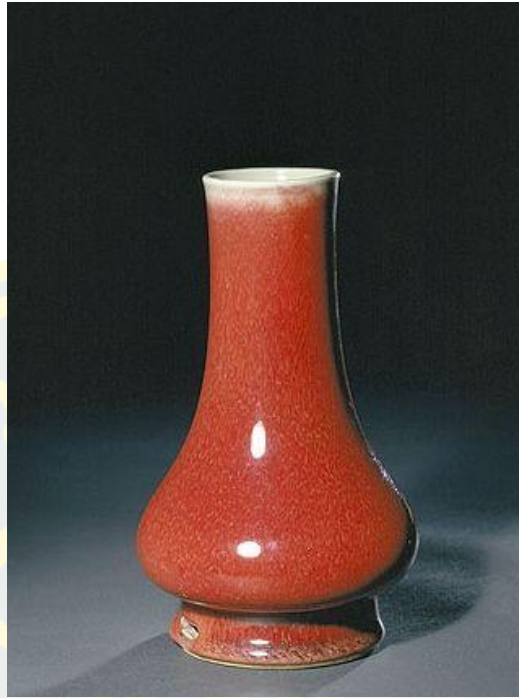
ในช่วงต้นราชวงศ์ชิง เนื่องจากการเลิกใช้ระบบช่างฝีมือ (ในสมัยราชวงศ์หมิง ทาง การ ได้มีการขึ้นทะเบียนช่างฝีมือให้จัดอยู่ในทะเบียนบ้านแบบพิเศษ โดยจะเป็นมีสถานภาพทางสังคมที่ ค่อนข้างต่ำ แต่ในปีที่สองของจักรพรรดิซุ่นจื้อแห่งราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1645) ทะเบียนบ้านของช่างฝีมือ ก็ถูกยกเลิกไป ทำให้ช่างฝีมือได้รับความเป็นอิสระ) และการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของตลาดเครื่อง เคลือบทั้งในและต่างประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมเตาพื้นบ้านของจิ่งเต๋อเจิ้นได้เข้าสู่ยุคแห่งความมั่งคั่ง ในประวัติศาสตร์ ต่อมาในปี ค.ศ. 1682 เฉิน ยวีเสนาบดีและผู้พิพากษาเมืองฟูเหลียงได้อธิบายถึง สภาพของเศรษฐกิจและสังคมของจิ่งเต๋อเจิ้นในขณะนั้นว่า “เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองใหญ่ทางตอนใต้ มีช่างทำเครื่องเคลือบที่นี่ มีพ่อค้าเครื่องเคลือบที่นี่ ทำให้เกิดการใช้ภาชนะเครื่องเคลือบขึ้น ซึ่งได้เป็น ประโยชน์ต่อการผลิตเครื่องเคลือบ มีการขนส่งทั้งทางเรือทางรถ มีพ่อค้าและเครื่องภาชนะอยู่ทั่วทุก หนทุกแห่ง ตลอดจนมีผู้คนพลุกพล่าน ซึ่งเป็นบรรยากาศแห่งความเจริญรุ่งเรือง” (Lanpu,2016)

ภาพที่ 3-12 “บันทึกเครื่องเคลือบจิงเต๋อเงิน” (<https://zhuanlan.zhihu.com/>)

นักบวชชาวฝรั่งเศส Entre Colet ได้กล่าวใน “จดหมาย” ที่ส่งไปยังคริสตจักรฝรั่งเศส ในช่วงปีแรก ๆ ของสมัยจักรพรรดิคังซีว่า “ในอดีต จิงเต๋อเงินมีเตาเผาเพียง 300 เตา แต่ตอนนี้มีเตาเผาถึง 3,000 เตาแล้ว...ในตอนกลางคืน ที่นี้ดูเหมือนเมืองใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยเปลวเพลิง เปรียบเหมือนเตาไฟขนาดใหญ่ที่มีปล่องไฟมากมาย” ซึ่งเครื่องเคลือบอันล้ำค่าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเคลือบสีแดงเตาหลงเหยา เครื่องเคลือบนารีมาเคลือบสีแดง ที่โด่งดังไปทั่วโลกก็ได้ถือกำเนิดขึ้นจากเมืองที่ได้รับการขนานนามว่า “เตาเผาขนาดใหญ่” แห่งนี้

ความเจริญรุ่งเรืองของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้านได้กระตุ้นการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของผู้หางานและพ่อค้าเครื่องเคลือบจากต่างประเทศ และทำให้ธุรกิจต่าง ๆ เช่น สมาคมสมาคมอาชีพ ร้านขายเครื่องลายคราม หมู่บ้านเครื่องลายคราม ร้านดินเหนียวสีขาว ร้านเตาเผาพื้นร้านเตาเผาทำมือ ท่าเรือ ร้านขายเรือ และอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและเศรษฐกิจในเมือง ก็มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 3-13 แจกันคอยาวเคลือบสีแดงเตาหลงเหยาสมัยคังซีแห่งราชวงศ์ชิง
(<https://www.dpm.org.cn/Home.html>)

ภาพที่ 3-14 แจกันลายใบหลิววนารีมา เคลือบสีแดง สมัยคังซีแห่งราชวงศ์ชิง
(<https://www.artron.net/>)

ตารางที่ 3-2 เส้นเวลา(Timeline) ของเตาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น

ราชวงศ์	ช่วงเวลา	จุดเด่น
ยุคห้าราชวงศ์	ค.ศ. 907—960	เทคโนโลยีในการผลิตเครื่องเคลือบจากเตาพื้นบ้านในสมัยนี้ค่อนข้างล่าช้าและผลิตภัณฑที่ไม่มีเทคนิคการตกแต่งใด ๆ มีรูปทรงเดี่ยว แต่เครื่องเคลือบสีขาวจะมีเนื้อละเอียด โปร่งแสง และมีความขาวมากกว่า 70%
ราชวงศ์ซ่ง	ค.ศ. 960—1279	เตาพื้นบ้านในสมัยนี้มีการเผาเครื่องเคลือบสีฟ้าอมขาว มีพื้นผิวที่แน่นและละเอียดอ่อน สีเคลือบมีความใสและมีลวดลายการแกะสลักอันวิจิตรก้าวไปสู่เทคโนโลยีการผลิตเครื่องเคลือบระดับสูงสุดในราชวงศ์ซ่งของจีน
ราชวงศ์หยวน	ค.ศ. 1206—1368	เตาพื้นบ้านในสมัยนี้นอกจากเผาเครื่องเคลือบสีฟ้าอมขาวแล้ว ยังมีการเผาเครื่องเคลือบสีดำ เครื่องลายคราม เครื่องเคลือบสีแดง ถือเป็นการเปิดศักราชใหม่ของเครื่องเคลือบสี
ราชวงศ์หมิง	ค.ศ. 1368—1644	เตาพื้นบ้านในสมัยนี้ได้สร้างระบบการผลิตและการตลาดสมบูรณ์ขึ้น ทั้งการแปรรูปวัตถุดิบ การปั้น การเผา การลงสี บรรจุภัณฑ์ การขาย และการขนส่ง และเครื่องเคลือบได้รับการตกแต่งอย่างวิจิตรงดงามและมีรูปทรงต่างๆเกิดขึ้นมากมาย
ราชวงศ์ชิง	ค.ศ. 1616—1911	อุตสาหกรรมเครื่องลายครามของเตาพื้นบ้านในสมัยราชวงศ์ชิงเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ราชวงศ์	ช่วงเวลา	จุดเด่น
		มีการพัฒนานวัตกรรมทั้งในด้าน ลวดลายและการเคลือบสี ทักษะการ ทำเครื่องเคลือบมีความประณีต กระบวนการเผามีคุณภาพสูงมาก ภาชนะมีรูปร่างที่หลากหลาย รูปร่าง ที่หลากหลาย ขณะเดียวกันก็มีการ ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกเป็นจำนวน มาก

อัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น

ในกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นตั้งแต่รูปทรงและการตกแต่งไปจนถึงกระบวนการเผาด้วยไฟมีการใช้เทคนิคมากมายและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดเป็นเสน่ห์อันเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นได้มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก โดยอัตลักษณ์ที่สำคัญของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นก็คือ “ชาวดั่งหยก ใส่ตั้งกระจก บางตั้งกระดาช เสียงกังวานดังระฆัง” กล่าวโดยสรุป เครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นมีความคงรูปที่แข็งแกร่ง มีเทคนิคการตกแต่งที่หลากหลาย มีพลังการแสดงออกของภาษาทางศิลปะเครื่องเคลือบ และมีภาษาการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ ในลำดับต่อไปจะเป็นการอธิบายถึงอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นผ่านเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้นของจิงเต๋อเจิ้น

เครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้น หมายถึง เครื่องเคลือบลายคราม(ชิงฮวา) เครื่องเคลือบเฟินไฉ่(เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม) เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีและเครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุอดเคลือบ) โดยแนวคิดทั้ง 4 ประเภทนี้หมายถึง งานฝีมือและอัตลักษณ์ทางศิลปะที่ปรากฏออกมา 4 ประเภทตามพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การปรากฏตัวของเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงสี่ประเภทนี้ทำให้ค่อย ๆ เกิดเป็นการพัฒนาทางเทคนิคการตกแต่งเครื่องเคลือบ และยังแสดงให้เห็นว่าเทคนิคการตกแต่งมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากการเกิดขึ้นและการพัฒนาของเทคนิคทั้งสิ้นประเภทนี้จึงทำให้เทคนิคการตกแต่งภาพวาดเครื่องเคลือบมีแนวทางที่แน่นอนเป็นของตัวเอง

1. เครื่องเคลือบลายคราม

ในปัจจุบันเมื่อก้าวถึงเครื่องเคลือบลายครามดูเหมือนว่าจะไม่ใช่แค่หมายถึงเครื่องเคลือบแค่เพียงเท่านั้นแล้ว แต่มันได้กลายเป็นเหมือนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมมากกว่า หลังจากที่ผ่านมาการพัฒนาเป็นเวลานานหลายร้อยปี เครื่องเคลือบลายครามไม่ว่าจะเป็นของราชสำนักหรือของพื้นบ้าน

ต่างก็ได้รับความนิยมจากผู้คนทั่วไปเป็นจำนวนมาก ทำให้เครื่องเคลือบลายครามได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน

ภาพที่ 3-15 แจกันลายครามประดับลายมังกรล่อแก้ว (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น)

ภาพที่ 3-16 เครื่องเคลือบลายครามตกแต่งด้วยลวดลายผสม (Cai Lingling, 2022)

เครื่องเคลือบลายครามปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ถัง แต่เครื่องเคลือบลายครามในยุคนี้ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น ต่อมาในสมัยราชวงศ์ซ่ง เครื่องเคลือบลายครามไม่ได้รับพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญและยังมีแนวโน้มที่ลดลงด้วย อาจกล่าวได้ว่า เครื่องเคลือบเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศในปัจจุบันอาจไม่ได้รับความนิยมนักในช่วงแรก ซึ่งสถานการณ์นี้ก็ดำเนินต่อไปจนถึงในสมัยราชวงศ์หยวน จนในที่สุดเครื่องเคลือบลายครามก็ได้เข้าสู่ช่วงเวลาที่สำคัญของการพัฒนา

ในรัชศกโจเจิ้งสมัยราชวงศ์หยวน เครื่องเคลือบลายครามก็เริ่มมีการพัฒนาอย่างเต็มที่ และสาเหตุของการพัฒนานี้ก็คือความต้องการทางการค้ากับต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลานี้ ซึ่งทำให้ความต้องการเครื่องเคลือบลายครามเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ในอีกด้านหนึ่ง การนำเข้าสีเคลือบน้ำเงินครามจากต่างประเทศก็ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของเครื่องเคลือบลายครามไปอย่างมากเช่นกัน

สีเคลือบน้ำเงินครามที่นำเข้ามาหรือที่เรียกว่า “ซูหม่าหลี่ซิง” (เป็นวัสดุโคบอลต์แมงกานีสต่ำและเหล็กสูงที่ผลิตจากพื้นที่ Samara ของอิรัก สีที่ปรากฏออกมาจะมีความคงที่และหนาแน่น) (<https://baike.baidu.com/item>) ซึ่งเครื่องเคลือบลายครามที่มีการพัฒนาอย่างเต็มที่ในสมัยราชวงศ์หยวนนั้นก็มีความสัมพันธ์กับการใช้สีเคลือบชนิดนี้เป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสีเคลือบน้ำเงินครามที่ผลิตในประเทศจีนที่เคยใช้มาก่อน การใช้สีเคลือบแบบซูหม่าหลี่ซิงมีข้อได้เปรียบอย่างมากในด้านของสี เพราะเนื่องจากเป็นวัสดุโคบอลต์ที่มีแมงกานีสต่ำและมีธาตุเหล็กสูงจึงทำให้เกิดเป็นสีเขียวน้ำเงินเข้มบนเครื่องเคลือบและสีที่ค่อนข้างคงที่มีลักษณะคล้ายกับสีของโพลิน คุณสมบัติที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งคือให้ “สีแวววาว” ซึ่งมันเป็นจุดตกผลึกของเฟอริกออกไซด์ของสีเคลือบชนิดนี้

ต่อมาในสมัยราชวงศ์หมิง สีเคลือบน้ำเงินครามชนิดหนึ่งที่เรียกว่าสีหุยซิง(สีน้ำเงินอมม่วง) เป็นสีที่มีความล้ำค่ามาก ซึ่งสำหรับสีหุยซิง(น้ำเงินอมม่วง)นี้ มีบันทึกในหนังสือโบราณหลายเล่ม อาทิเช่น ใน หนังสือ “คุยเทียนไว่เฉิง” มีบันทึกไว้ว่า “เครื่องเคลือบลายครามที่เคลือบด้วยสีหุยซิงจะเป็นเครื่องเคลือบที่ใช้สำหรับการส่งออก เครื่องเคลือบหุยซิงนี้ผลิตที่ยูนนานและใช้เป็นวัตถุดิบในการทำเครื่องเคลือบลายครามสมัยรัชศกเจิ้งเต๋อแห่งราชวงศ์หมิง ราคาของมันสูงกว่าทองคำ” และในสารานุกรมจีน “สิ่งประดิษฐ์ธรรมชาติสร้างเทียนกงไคอู่” มีบันทึกไว้ว่า “สีหุยซิงเป็นสีน้ำเงินของภูมิภาคตะวันตก เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ฝอโถวซิง” เอกลักษณะของสีหุยซิงก็คือจะใช้ผสมกับสีฉือจี้ซิง ซึ่งสีที่ออกมาจะเป็นสีที่อ่อนกว่าสีน้ำเงินของหยก

การพัฒนาเครื่องเคลือบลายครามได้มาถึงจุดสูงสุดในช่วงสมัยจักรพรรดิหย่งเล่อและจักรพรรดิซวนเต๋อของราชวงศ์หมิง และต่อมาในสมัยจักรพรรดิคังซีก็ได้กลับมาสู่จุดสูงสุดอีกครั้งในรูปแบบของ “เครื่องเคลือบอุ๊ไฉ่(เครื่องเคลือบเขียนสี 5 สี)” และหลังจากนั้น เนื่องจากเครื่องเคลือบเฟินไฉ่(เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม) ก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงทำให้เครื่องเคลือบอุ๊ไฉ่จึงค่อย ๆ ลดลง และ

ต่อมาหลังจากมีการก่อตั้งประเทศจีนใหม่ขึ้นศิลปะเครื่องเคลือบพัฒนาต่อมาเข้าสู่ยุคเฟื่องฟูจึงได้นำไปสู่การพัฒนาใหม่อีกครั้ง

2. เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม)

เครื่องเคลือบเฟินไฉ่เกิดขึ้นหลังจากเครื่องเคลือบลายครามหลายปี โดยได้เริ่มต้นขึ้นในสมัยของจักรพรรดิคังซีแห่งราชวงศ์ชิง (ค.ศ.1662-1722) หลังจากนั้นพัฒนาต่อมาเข้าสู่สมัยของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง (ค.ศ.1722-1735) และค่อย ๆ เข้าสู่ความเจริญรุ่งเรืองในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง (ค.ศ. 1736-1796) การปรากฏตัวครั้งแรกของเครื่องเคลือบเฟินไฉ่นั้นได้มีพื้นฐานมาจากเครื่องเคลือบฟ้าหลังไฉ่ (เครื่องเคลือบที่ตกแต่งด้วยเทคนิคลงยาสีenamel) ซึ่งสมัยของจักรพรรดิคังซีเครื่องเคลือบเฟินไฉ่ที่เผาแล้วยังค่อนข้างหยาบ ไม่มีความละเอียดอ่อน และยังเป็นแบบเดียวไม่มีความหลากหลาย เช่นเครื่องเคลือบเฟินไฉ่พื้นขาว และเครื่องเคลือบเฟินไฉ่สีเขียว สีเหลือง และสีม่วง

ภาพที่ 3-17 เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ “ภาพวาดการกลับบ้านของหมู่หลาน” ของศิลปินหวังต้าฝาน (พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น)

จนกระทั่งในสมัยจักรพรรดิยงเจิ้ง เครื่องเคลือบเผาใตก็ได้เข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนา เครื่องเคลือบเผาใตในช่วงนี้มีความละเอียดอ่อนและนุ่มนวลมากขึ้น ทั้งในเรื่องของสภาพผิวและพื้นผิวที่มีการทาสีได้พัฒนามาถึงจุดที่มีความเป็นศิลปะในระดับหนึ่ง ต่อมาในสมัยของจักรพรรดิเฉียนหลง เครื่องเคลือบเผาใตได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องเคลือบดินเผาที่ใช้ในพระราชวังและได้มีอัตราส่วนการใช้งานที่ค่อนข้างมาก นี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าชนชั้นปกครองที่มีจักรพรรดิเฉียนหลงเป็นผู้นำนั้นได้ชื่นชอบเครื่องเคลือบประเภทนี้เป็นอย่างมาก ในช่วงสมัยนี้ ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมจากจักรพรรดิ ทำให้การพัฒนาเครื่องเคลือบเผาใตก็พัฒนาไปจนถึงจุดสูงสุด ตัวอย่างเช่น ในสมัยนี้มีการใช้ “เทคนิคการใช้เข็มชุบบนพื้นผิวของเครื่องเคลือบให้เป็นลวดลาย” ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาก เครื่องเคลือบเผาใตในสมัยของจักรพรรดิเฉียนหลงที่มีพื้นฐานมาจากสมัยจักรพรรดิยงเจิ้งนั้น ไม่เพียงแต่มีการสร้างสรรค์เพิ่มเติมบนพื้นผิวสีขาวเท่านั้น แต่ยังนิยมนำเครื่องมือที่ต้องอาศัยความความละเอียดประณีตมาชุบขีดให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนอย่างเช่นลายดอกบัวบนเครื่องเคลือบสีเหลือง ชมพู ฟ้า และสีอื่น ๆ อีกด้วย ตลอดยุคยังมีการใช้เทคนิค “การตัดเส้นให้เป็นกรอบแล้ววาดภาพบุคคล ทิวทัศน์ หรือดอกไม้ภายในกรอบ” บนลายภาพของบนเครื่องเคลือบด้วย ซึ่งเครื่องเคลือบเผาใตรูปแบบนี้มีความงดงามเป็นอย่างมาก และถือได้ว่าเครื่องเคลือบเผาใตได้ไปถึงจุดสูงสุดอีกขั้นทางด้านของเทคนิค

หลังจากนั้นก็พัฒนามาจนถึงสมัยสาธารณรัฐจีน การพัฒนาของเครื่องเคลือบเผาใตก็ยังคงดำเนินต่อมาจากยุคสมัยของจักรพรรดิเฉียนหลง จุดเด่นของเครื่องเคลือบเผาใตในสมัยนี้ก็คือการเลียนแบบเครื่องเคลือบเผาใตของสมัยของจักรพรรดิเฉียนหลง ด้วยเหตุนี้จึงไม่ยากที่จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทั้งหมดของเครื่องเคลือบเผาใตในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงนั้นได้อยู่ในจุดสูงสุดแล้ว ซึ่งเมื่อเทียบกับงานหัตถศิลป์ประเภทอื่น ๆ ถือได้ว่าเครื่องเคลือบเผาใตนั้นได้เดินทางจากยุคเริ่มต้นไปสู่ยุครุ่งเรืองภายในเวลาที่ไม่ยาวนานนัก

เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องเคลือบประเภทอื่น ๆ เอกลักษณ์ที่เด่นที่สุดด้านเทคนิคของเครื่องเคลือบเผาใตก็คือ มีขั้นตอนและกระบวนการทำที่ซับซ้อน เฉพาะในส่วนของการวาดก็ได้รับความซับซ้อนเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องประกอบด้วย การวาด การปรับภาพ การแต่งสี การลงสี และการขัดสี (ภาพที่ 3-16) (ภาพที่ 3-17) ซึ่งเทคนิคในการลงสีก็มีหลายวิธีเช่น วาด ระบาย เดิม ลอก เป่า ต้ม เป็นต้น ในปัจจุบันมีบุคคลที่ทำหน้าที่ระบายสีให้กับเครื่องเคลือบเผาใตโดยเฉพาะ ซึ่งก็ได้มีการสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ จะเห็นได้ว่าขั้นตอนในการทำเครื่องเคลือบเผาใตนั้นมีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก และนี่ก็เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเครื่องเคลือบเผาใต ซึ่งเทคนิคที่ซับซ้อนและพิถีพิถันของเครื่องเคลือบเผาใตนั้นก็สอดคล้องกับสุนทรียภาพในสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นการวางรากฐานให้กับเครื่องเคลือบเผาใตให้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 3-17 การวาดภาพแบบเฟินไฉ่ (Cai Lingling,2022)

ภาพที่ 3-18 การลงสีแบบเฟินไฉ่ (Cai Lingling,2022)

3. เครื่องเคลือบแบบเคลือบสี

จากมุมมองของรูปลักษณ์ ในบรรดาเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงทั้งสี่ เทคนิคการแสดงออกของเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีนั้นง่ายที่สุด แต่การเปลี่ยนแปลงที่ซ่อนอยู่ภายในเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีนั้นซับซ้อนที่สุดเช่นกัน ผู้คนมักกล่าวว่า “ตอนเช้าเตาเผามีเพียงหนึ่งสี ตอนออกจากเตามีหลายสี” (Porcelain Capital Evening News, 2015, p. 48) ซึ่งเป็นการอธิบายถึงเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีที่มีการเผาที่อุณหภูมิสูง เนื่องจากปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ในกระบวนการเผา ทำให้เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีที่มีการเผาที่อุณหภูมิสูงจึงมีความไม่แน่นอน ซึ่งนี่เป็นการทำให้ดินและไฟมีการผสมผสานและแสดงผลออกมาอย่างถึงขีดสุดของเครื่องเคลือบแบบเคลือบสี

ภาพที่ 3-19 ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีของจางฉวายุ่ (Cai Lingling , 2022)

เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีที่กล่าวถึงนั้นก็คือ เครื่องเคลือบสีเขียว เครื่องเคลือบสีแดง เครื่องเคลือบสีน้ำเงิน โดยมีการใช้แร่เหล็ก ทองแดง และโคบอลต์เป็นแร่ในการผสมสีเคลือบ ซึ่งต้นกำเนิดที่แท้จริงของการเคลือบสีเหล่านี้สามารถสืบย้อนไปถึงเครื่องเคลือบสีเหลืองในสมัยราชวงศ์ซาง แต่นี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น เพราะภายหลังจากได้มีการพัฒนามาเรื่อย ๆ อย่างเช่น เครื่องเคลือบสีเขียวของราชวงศ์ฮั่น เครื่องเคลือบสามสี สีเหลือง สีม่วง และสีเขียวของราชวงศ์ถัง และในสมัย

ราชวงศ์ซ่งการเคลือบสีก็ได้มีการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งเครื่องเคลือบที่เป็นตัวแทนของยุคนี้ อาทิ เครื่องเคลือบสีเขียวฟ้าและเคลือบสีแดงทับทิม เป็นต้น

ในสมัยราชวงศ์หมิง “สีแดง” ได้เป็นสีหลักของเครื่องเคลือบดินเผาในยุคนี้ เครื่องเคลือบของยุคนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับสีแดง อาทิเช่น เครื่องเคลือบสีแดงแบบจวินหง (ภาพที่ 3-20) เครื่องเคลือบสีแดงแบบจี้หิง(ภาพที่ 3-21) เครื่องเคลือบสีแดงแบบหลังเหยา(ภาพที่ 3-22) เครื่องเคลือบสีแดงแบบเยียนจือ (ภาพที่ 3-23) ซึ่งเครื่องเคลือบสีแดงเหล่านี้มีความสูงส่งและราคาที่สูงเป็นอย่างมาก

มีสำนวนพื้นบ้านของจิ้งเต๋อเจิ้นกล่าวว่า “อยากจนก็ให้เผาเครื่องเคลือบสีแดงแบบหลังเหยา” (He Guosen, 2019)จากสำนวนนี้จะเห็นถึงความยากของการเผาเครื่องเคลือบสีนี้ เพราะจำเป็นต้องเผาตามอุณหภูมิการเผาที่มีการจัดเตรียมไว้ เครื่องเคลือบสีแดงแบบหลังเหยาเป็นการเคลือบสีที่อุณหภูมิสูง อุณหภูมิการเผาอยู่ที่ประมาณ 1300 องศาเซลเซียส ซึ่งเครื่องเคลือบชนิดนี้โดดเด่นด้วยสีสดใส มีสีแดงที่สด และมีลักษณะความเป็นแก้วสูง ผิวมันแวววาว และเนื่องจากชั้นเคลือบจะมีความหนาตอลงเคลือบ ดังนั้นในระหว่างการเผาจะมีการไหลของเคลือบ ซึ่งสิ่งนี้ทำให้หลังจากเผาเสร็จบริเวณปากของของเครื่องเคลือบจึงมีรอยสีขาวเกิดขึ้น และเส้นที่เกิดจากการไหลของสารเคลือบระหว่างกระบวนการเผาจะเรียกว่า “เต็งฉ่าวเปียน”

ตลอดการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ มีเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีที่เป็นตัวแทนในยุคต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย มันได้สะท้อนให้เห็นว่าการเคลือบสีได้คงไว้ซึ่งความเจริญรุ่งเรืองตลอดทุกราชวงศ์ ในสมัยราชวงศ์ซ่ง การเคลือบสีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยในสมัยของจักรพรรดิคังซี เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีได้เข้าสู่ช่วงของการพัฒนาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ในช่วงนี้ อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบพื้นตัวและรุ่งเรืองอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ช่างฝีมือสามารถควบคุมกลไกของโลหะออกไซด์ในการเคลือบสีได้ ดังนั้นทำให้เกิดความหลากหลายของสีเคลือบขึ้น เช่น เคลือบสีขาว เคลือบสีม่วงผิวมะเขือ เคลือบสีเขียวผิวแดงโม้ เคลือบสีทองคำดำ เคลือบสีน้ำเงิน เคลือบสีเหลือง เคลือบสีทองม่วง เคลือบสีฟ้าขนนกยูง เคลือบสีฟ้าอมเขียว เคลือบสีเขียวหลังเหยา เป็นต้น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือเคลือบสีเหลืองได้มีความหมายพิเศษตรงกับระบบราชวงศ์ของจีน เพราะฉะนั้นจึงถูกควบคุมอย่างเข้มงวดโดยราชวงศ์ นอกจากนี้ขอบเขตของการใช้งานรวมถึงลวดลายที่ใช้ก็มีการออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องด้วย ประชาชนทั่วไปหากทำการเผาหรือใช้งานโดยไม่ได้รับการอนุญาตจะต้องเผชิญกับกฎหมายอาญาที่รุนแรง และในส่วนของเคลือบสีเขียวหลังเหยาเป็นเคลือบที่เปลี่ยนแปลงมาจากเคลือบสีแดงแบบหลังเหยา

ในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง ความชำนาญในการผลิตเครื่องเคลือบเป็นสิ่งที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ประกอบกับความรักความชื่นชอบในงานศิลปะเครื่องเคลือบของจักรพรรดิ ดังนั้นการพัฒนาเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีก็ได้พัฒนาไปอย่างดี และสิ่งที่ควรกล่าวถึงก็คือ ในสมัยนี้ที่มีการเลียนแบบเครื่องเคลือบแบบเคลือบสีในสมัยราชวงศ์ก่อนได้ประสบความสำเร็จอย่างมาก เรื่องสีต่าง ๆ ก็ได้ก้าวหน้าไปกว่าราชวงศ์ก่อนหน้า

ภาพที่ 3-20 เครื่องเคลือบสีแดงแบบจวินหง (https://baike.baidu.com/item)

ภาพที่ 3-21 เครื่องเคลือบสีแดงแบบจี้หง (https://baike.baidu.com/item)

ภาพที่ 3-22 เครื่องเคลือบสีแดงแบบหลังเหยา (He Guosen,2019)

ภาพที่ 3-23 เครื่องเคลือบสีแดงแบบเยียนจื่อ (<https://baike.baidu.com/pic>)

4. เครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุอุตสาหกรรม)

สำหรับเครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุอุตสาหกรรม) ในอุตสาหกรรมของจิ่งเต๋อเจิ้นมีเรื่องเล่าที่เป็นที่เล่าลืออยู่ว่า ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ผ่านมา ในขณะนั้นมีแขกชาวญี่ปุ่นได้เสนอขอเยี่ยมชมโรงงานผลิตเครื่องลายครามหลังหลง) ที่โรงงานผลิตเครื่องเคลือบของรัฐบาลในจิ่งเต๋อเจิ้น แต่

เจ้าหน้าที่โรงงานกังวลเกี่ยวกับการรั่วไหลของฝีมือจึงได้จ้างคนงานเก่ามาทำท่าทีในการหยิบถือ อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อหลอกชาวญี่ปุ่นเหล่านั้นว่าเครื่องลายครามหลังหลงที่ทำออกมานั้นต้องทำด้วยมือที่ละชั้นทีละชั้นเท่านั้น ซึ่งได้สร้างความสับสนให้กับชาวญี่ปุ่นเหล่านั้นเป็นอย่างมาก

ความจริงของชาวลีโอนี่ไม่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นจากแง่มุมหนึ่งว่า กระบวนการผลิตเครื่องลายครามหลังหลงนั้นยังคงความลึกลับมาเป็นเวลานาน ชาวตะวันตกได้เรียกเครื่องเคลือบประเภทนี้ว่า “เครื่องเคลือบที่เหมือนกับแก้ว” โดยประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของเครื่องลายครามหลังหลงนี้ลวดลายฉลุรูปสามเหลี่ยมกลวง รูปเพชรสามารถสืบย้อนไปถึงยุคหินใหม่ โดยบรรพบุรุษชาวจีนเคยใช้รูปสามเหลี่ยมกลวงหรือรูปเพชรมาเป็นลวดลายตกแต่งเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งถือว่าเป็นที่มาที่เก่าแก่ที่สุดของเครื่องลายครามหลังหลง

วิธีการทั่วไปในการผลิตเครื่องลายครามหลังหลงก็คือ จะมีการเจาะฉลุเป็นช่องคล้ายเมล็ดข้าวหรือทรงลูกตาหรือเมล็ดงาบนพื้นผิวของตัวเครื่องเคลือบ แล้วใช้เคลือบแบบพิเศษอุดเข้าไปในรูที่เจาะฉลุ จากนั้นนำไปเผาในอุณหภูมิสูง เมื่อเผาเคลือบแล้วช่องเหล่านี้จะมีความโปร่งแสง ซึ่งจะแตกต่างกับส่วนอื่น ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกที่สวยงามเฉพาะตัว แต่เครื่องลายครามหลังหลงในความหมายที่แท้จริงนั้นถูกสร้างขึ้นและพัฒนามาบนพื้นฐานของเทคนิคเจาะฉลุภายในช่วงรัชกาลเสวียนเต๋อของราชวงศ์หมิง ซึ่งบนเส้นทางแห่งการพัฒนา เทคนิคเหล่านี้เกิดจากการผสมผสานระหว่างเครื่องเคลือบลายครามกับเครื่องเคลือบปาวไท (เครื่องเคลือบแบบบาง โดยตัวเครื่องเคลือบจะบางราวกับเปลือกไข่ โปร่งแสงและทำมาจากสารเคลือบบริสุทธิ์) ซึ่งเอกลักษณ์ของเครื่องเคลือบปาวไทที่มีความบางนั้นก็ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและความวิจิตรงดงาม ส่วนสีของเครื่องลายครามนั้นก็ส่งเสริมให้เกิดสง่างาม และการผสมผสานของทั้งสองสิ่งนี้ทำให้เครื่องลายครามหลังหลงสามารถสร้างความรู้สึกที่สวยงามไม่เหมือนใคร โดยเครื่องเคลือบประเภทนี้พบได้ทั่วไปในสมัยราชวงศ์ชิง

นับตั้งแต่การก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นต้นมา งานฝีมือเครื่องเคลือบได้รับการพัฒนาอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบหรือพื้นผิวก็ได้พัฒนาไปถึงระดับสูงสุดในประวัติศาสตร์ ตัวอย่างเช่น เครื่องเคลือบสีที่อุณหภูมิสูงในบรรดาเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่รูปแบบดั้งเดิมอีกต่อไป แต่มีนวัตกรรมที่ยอดเยี่ยมเข้ามาด้วย อีกตัวอย่างหนึ่งคือ เครื่องลายครามหลังหลงก็ได้มีความสมบูรณ์และหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรูปทรงหรือการจัดเรียงของรูเจาะตลอดจนรูปแบบและจุดประสงค์ของเครื่องเคลือบก็มีการพัฒนาต่อไปอย่างมากเช่นกัน

ภาพที่ 3-24 เครื่องลายครามหลังหลงประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร (Fang Xiayun & Li Xinhua, 2019, P. 67)

เครื่องเคลือบร่วมสมัยของจิ้งเต๋อเจิ้น

ตั้งแต่ปลายราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1840) ถึงสาธารณรัฐจีน (ค.ศ. 1949) สังคมมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ส่งผลให้อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ภายใต้การกดขี่จากภายนอกและการปล้นสะดมภายใน ทำให้อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย

“ในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 อุตสาหกรรมเครื่องลายครามถดถอยเป็นอย่างมาก” (Ye Zemin, 2006) การปฏิวัติในปี ค.ศ. 1911 ได้มีการล้มล้างระบบการปกครองแบบจักรพรรดิศักดินา ส่งผลให้โรงงานเครื่องเคลือบเตาเผาราชสำนักที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเตาเผาราชสำนักมากกว่า 500 ปีก็สิ้นสุดลงด้วยการล่มสลายของราชวงศ์ชิง รูปแบบการเผาของเตาเผาราชสำนักซึ่งแต่เดิมมีความงดงาม เข้มงวดและพิถีพิถันกลับกลายเป็นมีความเรียบง่ายขึ้นในทันที ทำให้ช่างฝีมือผู้มีทักษะของเตาเผาสำนักได้มีพื้นที่ที่สำหรับการแสดงออกทางศิลปะเป็นของตนเอง

ในยุคนี้ อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจากการแบ่งหน้าที่ภาระงานในแต่ละส่วน ตั้งแต่การผลิตตัวอย่างไปจนถึงการตกแต่งลวดลายและลงสีมาสู่การผลิตผสมผสานร่วมกันระหว่างศิลปะเครื่องเคลือบและศิลปะจิตรกรรมของศิลปิน ในยุคนี้ (สมัยจักรพรรดิถงจื่อ) มีกลุ่มศิลปินที่โดดเด่นได้ปรากฏตัวขึ้นคือ กลุ่มจิตรกรจากมณฑลอานฮุยตอนใต้ที่มีเฉิงเหมินและจินผิงชิงเป็นตัวแทน ซึ่งสองท่านนี้ที่เคยทำงานในโรงงานเตาเผาสำนัก ศิลปินเหล่านี้ได้ใช้เครื่องเคลือบเป็นสื่อกลางในการสร้างแนวทางของการวาดภาพสมัยใหม่

ต่อมา “คณะแปดสหายจู่ชาน (หวังฉี หวังต้าฝาน วางเหย่ถึง เต็งปี้ชาน ปี้ป้อเทา เหวอสวีเหว ริน ฉิงอี้ฉิง และทิวทหยี่ฉิน)” และศิลปินในยุคเดียวกันที่ชื่อว่าหวังปู้ ได้ใช้เครื่องเคลือบแทนกระดาษ และวาดภาพในรูปแบบของภาพวาดจีนลงบนเครื่องเคลือบ ถือเป็นารเริ่มต้นใหม่สำหรับศิลปะเครื่องเคลือบที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการตกแต่งไปสู่การวาดภาพแทน

ภาพที่ 3-25 ภาพวาดลายครามบนแผ่นเครื่องเคลือบของศิลปินฉิงเหมิน (พิพิธภัณฑสถานเซรามิกจีนจิ้งเต๋อเจิ้น)

ภาพที่ 3-26 ภาพวาดเฟินไฉ่บนแผ่นเครื่องเคลือบ (พิพิธภัณฑ์เซรามิกจีนจิ้งเต๋อเจิ้น)

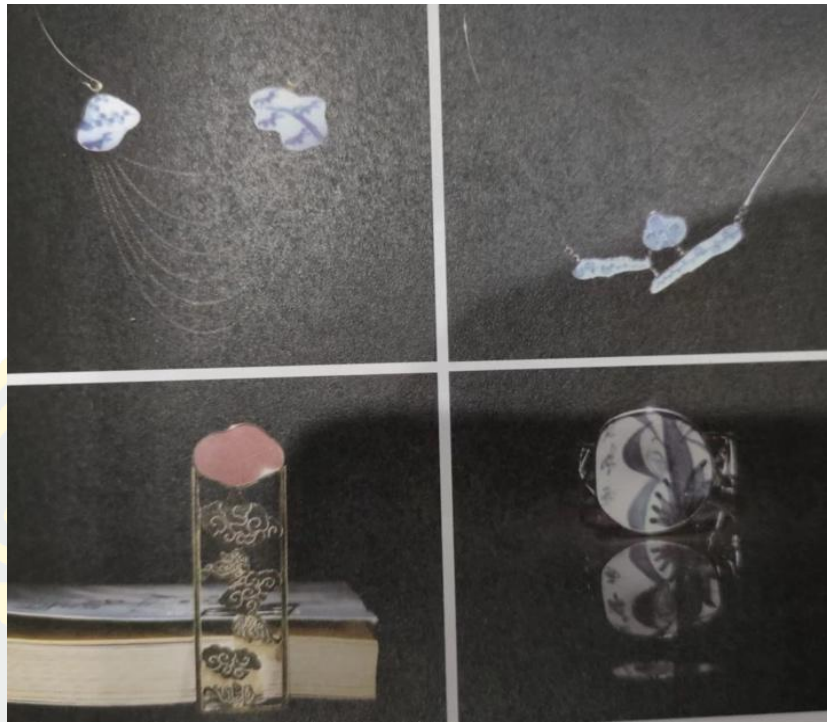
ภาพที่ 3-27 ภาพดอกผักบุ้งบนแจกันทรงสี่เหลี่ยมของศิลปินหวังปู้ (พิพิธภัณฑ์เซรามิกจีนจิ้งเต๋อเจิ้น)

ตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1950 ถึงปลายทศวรรษที่ 1980 อุตสาหกรรมงานฝีมือของจีนทั้งหมดมีการยกระดับเทคโนโลยีครั้งใหญ่และเข้มข้นที่สุดในประวัติศาสตร์ ส่งผลให้สามารถผลิตงานศิลปะเครื่องเคลือบทุกประเภทที่มีคุณค่าทั้งในเชิงการใช้งานและเชิงการตกแต่งสำหรับตลาดโลก ต่อมาเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและยุคข้อมูลข่าวสาร “เครื่องเคลือบของจีนทำเงินได้เข้าสู่ยุคของการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการเร่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจีนทำเงิน ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบและนวัตกรรมทางเทคโนโลยี” (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019,P25)

ในยุคนี้ เครื่องเคลือบจีนทำเงินได้ครอบคลุมทั้งเครื่องเคลือบเทคโนโลยีสูง เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องเคลือบเชิงศิลปะ ผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ และเครื่องเคลือบดิจิทัล

ภาพที่ 3-28 เครื่องเคลือบเทคโนโลยีสูง (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019)

ภาพที่ 3-29 เครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019)

ภาพที่ 3-30 เครื่องเคลือบเชิงสร้างสรรค์ จิตรกรรมฝาผนังบนแผ่นกระเบื้องเคลือบของผนังด้านนอกของ Maili Concert Hall ในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019)

ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น

อุตสาหกรรมหัตถกรรมเครื่องเคลือบได้แยกออกมาจากอุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งนี่ถือเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบ หลังจากนั้นก็ได้ผ่านระยะเวลาหลายร้อยปีและสั่งสมประสบการณ์มาอย่างมากมาย จนมาถึงในสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน อุตสาหกรรมหัตถกรรมเครื่องเคลือบในจิงเต๋อเจิ้นได้รับการพัฒนาอย่างมากและเริ่มส่งออกไปยังยุโรปและเอเชีย ต่อมาในราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง เครื่องเคลือบส่งออกของจิงเต๋อเจิ้นก็ได้เข้าสู่ยุคของการขายผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบได้นำไปสู่การพัฒนาอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิงเต๋อเจิ้น ขนาดการผลิตมีการขยายตัวขึ้น มีการรวมตัวกันของช่างฝีมือ จำนวนของผลผลิตมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คุณภาพการผลิตก็มีความประณีตขึ้น ตลาดในการขายก็ขยายกว้างขึ้น เป็นผลให้จิงเต๋อเจิ้นได้รับการยกย่องทั้งในและต่างประเทศ และได้กลายเป็น “ศูนย์กลางของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของโลก” เพราะฉะนั้น ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นมีลักษณะอย่างไร จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า การแสวงหาและการแสดงออกของ “ความจริง” “ความดี” และ “ความงาม” เป็นแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น

1. การแสดงออกของ “ความงาม”

“ความงาม” เป็นการแสดงออกที่ชัดเจนที่สุดของเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น ตลอดการพัฒนาและวิวัฒนาการเป็นเวลากว่าพันปี เครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้นไม่เคยหยุดการแสวงหาด้านความงาม โดยหนึ่งคือความงามของรูปทรงของภาชนะเครื่องเคลือบ และสองคือความงามของการตกแต่ง โดยในขณะที่เราชื่นชมผลงานเครื่องเคลือบของยุคสมัยต่าง ๆ ความประทับใจแรกที่เกิดขึ้นก็คือการมีอยู่ของความงาม อาทิ เครื่องเคลือบแบบเอกรงค์ของราชวงศ์ซ่งถึงแม้จะเป็นการเคลือบสีเดียวแต่ก็ไม่ได้ซ้ำซากจำเจ ซึ่งภายในความเรียบง่ายเหล่านี้ก็ทำให้ผู้คนสามารถคิดต่อไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับรูปทรงที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ลายเส้นที่ประณีตงดงาม ทำให้ภาพรวมมีความลงตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งนี่เป็นการนำเสนอความงามขั้นสุดยอด หรืออย่างเช่นในสมัยราชวงศ์หยวน ความเรียบง่ายเหนือกาลเวลาของเครื่องเคลือบลายครามที่มีการผสมผสานระหว่างสีน้ำเงินและสีขาวอย่างลงตัวนั้นน่าทึ่งเป็นอย่างมาก หรือจะเป็นการผสมผสานกันระหว่างสีน้ำเงินและสีขาวกับสีบนเคลือบของเครื่องเคลือบโด้วไฉในสมัยราชวงศ์หมิง ซึ่งการผสมผสานกันอย่างลงตัวนี้ช่วยส่งเสริมความสวยงามให้กับเครื่องเคลือบเป็นอย่างมาก และในสมัยราชวงศ์ชิง งานฝีมือทุกประเภทได้รับการพัฒนาร่วมกัน รูปแบบของการแสดงออกของเครื่องเคลือบก็มีมากขึ้น และความงามก็มีความหลากหลายมากขึ้นเช่นกัน

ภาพที่ 3-31 ถ้วยลายไก่สีน้ำเงินขาวผสมตัวไฉ่สมัยราชวงศ์หมิง (พิพิธภัณฑ์พระราชวังกู้กง)

2. การปรากฏของ “ความจริง”

คำว่า “ความจริง” ในวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมนั้นมีความหมายแฝงอยู่หลายอย่าง ซึ่งความหมายแฝงเหล่านี้ต่างก็ได้รวมอยู่ในวัฒนธรรมพื้นบ้านและศิลปะเครื่องเคลือบ

การปรากฏของจิตวิญญาณแห่งการแสวงหาความจริง ในวัฒนธรรมศิลปะเครื่องเคลือบจึงต่อเจ็นการ “แสวงหาความจริง” เป็นเรื่องจริงจังและพิถีพิถัน ด้านหนึ่งเป็นการแสวงหาความจริงในโลกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในอีกด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิเสธสิ่งที่ “ไม่จริง” โดยสิ่งที่ศิลปะเครื่องเคลือบต้องการก็คือการแสวงหาความจริง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการใช้วัสดุหรือเทคนิคทางศิลปะก็ล้วนมีจิตวิญญาณแห่ง “ความจริง” ปรากฏอยู่ภายในทั้งสิ้น ที่สำคัญคือ ในศิลปะเครื่องเคลือบการแสดงอารมณ์ที่แท้จริงของผู้สร้างสรรค์ได้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะมีเพียงแค่อารมณ์ที่แท้จริงที่รวมเข้ากับการสร้างสรรค์งานเท่านั้นถึงจะทำให้ผลงานที่ออกมามีความสดใหม่และสามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมได้ ในสมัยโบราณ บรรพบุรุษของเราที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบ และที่ผ่านมามากหลายชั่วอายุคนก็ได้นำความรู้สึกมาผสมผสานเข้ากับการสร้างสรรค์ของพวกเขาไว้แล้ว จึงเป็นผลทำให้เมื่อเราได้ชื่นชมผลงานเหล่านั้นจึงรู้สึกได้ถึงอารมณ์ที่จริงใจของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ในศิลปะเครื่องเคลือบการสะท้อนความจริงยังได้รวมถึง การถ่ายทอดแนวคิด “การกลับคืนสู่ความจริง” การแสวงหาความเรียบง่ายที่ซ่อนอยู่ภายใน โดยที่เทคนิควิธีการของศิลปะเครื่อง

เคลือบก็ได้ทำให้การแสวงหาในลักษณะนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้คน ตัวอย่างเช่น ในผลงานเครื่องเคลือบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “ความสันโดษ” “การไปเยี่ยมเพื่อนบนภูเขา” หรือ “ผู้วิเศษได้ต้นสน” ก็ล้วนแล้วแต่แสดงถึง “การแสวงหาความจริงอันบริสุทธิ์” ในชีวิต ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้ได้สร้างความประทับใจให้กับผู้คนเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 3-32 ถ้วยภาพผู้วิเศษสีน้ำเงินขาวผสมไม้ไผ่สมัยราชวงศ์หมิง (พิพิธภัณฑ์พระราชวังกู้กง)

3. การแสวงหา “ความดี”

ในศิลปะเครื่องเคลือบจึงต่อเงิน “ความดี” จะมีให้เห็นอยู่ทุกแห่งหน เพราะนี่เป็นเนื้อหาสำคัญของหน้าที่ในการศึกษาศิลปะ และตลอดการพัฒนาของศิลปะเครื่องเคลือบ เราแทบจะมองไม่เห็นการพรรณนาหรือชื่นชมความชั่วร้าย ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนแล้วว่า ศิลปะเครื่องเคลือบมี “มุมมองของความดีและความชั่ว” ที่ชัดเจน และตัวเครื่องเคลือบเองก็มีลักษณะเป็นกลาง แต่ความดีและความชั่วของตัวเครื่องเคลือบนั้นจะอยู่ที่การผสมผสานของความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินและการแสดงออกของเนื้อหาเรื่องราวในภาพ เพราะฉะนั้นในเครื่องเคลือบจึงต่อเงิน โดยเฉพาะในเนื้อหาของการแสดงออกเรื่อง “ความดี” ที่ปรากฏในศิลปะเครื่องเคลือบนั้นจะมาจากนิทานพื้นบ้าน เช่น เรื่อง “เล่าจื้อออกนอกด่าน” ที่เป็นเรื่องราวของเล่าจื้อขี่ควายออกจากด่านแล้วหายตัวไป หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ตำนานหรือเทพนิยาย และจากการวาดถึงเรื่องราวพื้นบ้านเหล่านี้ลงบนเครื่องเคลือบ ก็ทำให้ศิลปะเครื่องเคลือบและวัฒนธรรมพื้นบ้านได้บรรลุถึงการแสวงหา “ความดี” ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 3-33 ประติมากรรมเครื่องเคลื่อนมิตรภาพจีน-เอเชีย (พิพิธภัณฑสถานเซรามิกจีนจิงเต๋อเจิ้น)

4. ความเป็นสิริมงคล

วัฒนธรรมความเป็นสิริมงคลถือเป็นหัวใจสำคัญของวัฒนธรรมเครื่องเคลื่อนมิตรภาพจีน-เอเชีย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาการมีชีวิตที่ดีขึ้นของผู้คน เพราะฉะนั้น สามารถกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมความเป็นสิริมงคลเป็นหนึ่งในเนื้อหาที่สำคัญในของเครื่องเคลื่อนมิตรภาพ ซึ่งเมื่อผู้คนตีความ ลวดลายของเครื่องเคลื่อนมิตรภาพในยุคสมัยต่าง ๆ พวกเขาจะพบกับความหมายที่เป็นเอกลักษณ์ของ วัฒนธรรมความเป็นสิริมงคลเป็นจำนวนมาก ซึ่งประโยคที่ว่า “ภาพต้องมีความหมาย และความหมาย ต้องเป็นสิริมงคล” ก็ได้เป็นการสรุปใจความสำคัญออกมาได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น ลวดลายการ ตกแต่ง ในสมัยโบราณมีการใช้ภาพจริงมาเป็นตัวแทนของความเป็นสิริมงคล ต่อมามีการเปลี่ยนมา เป็นลายเส้นแบบนามธรรม และจนกลายมาเป็นลวดลายการตกแต่งที่ตายตัวในปัจจุบัน กระบวนการ เหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการพัฒนาทางศิลปะที่ต่อเนื่องเท่านั้น แต่ยังเป็นการกลั่นกรอง วัฒนธรรมความเป็นสิริมงคลอย่างต่อเนื่องโดยผู้คนอีกด้วย ลวดลายตกแต่งที่สื่อถึงความเป็นสิริมงคล บนเครื่องเคลื่อนมิตรภาพมีอยู่มากมายนับไม่ถ้วน ตัวอย่างเช่น ลายลายพรรณพฤกษาบนเครื่องเคลื่อนมิตรภาพ ที่นิยมนำมาประดับตกแต่งมาโดยตลอด นอกจากความสวยงามแล้ว การตกแต่งประเภทนี้ได้มี ความหมายที่สำคัญอีกด้วย นั่นก็คือวัฒนธรรมของความเป็นสิริมงคลที่ซ่อนอยู่ภายใน ซึ่งมันแสดงถึง ความปรารถนาของชีวิตที่ไม่มีที่สิ้นสุดและการสืบสานอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 3-33)

ในขณะเดียวกัน การใช้ “คำพ้องเสียง” เพื่อแสดงความหมายที่เป็นสิริมงคลก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในการตกแต่งเครื่องเคลือบ ซึ่งวิธีนี้ถือกำเนิดจากวัฒนธรรมพื้นบ้าน ยกตัวอย่างเช่น ในภาษาจีนคำว่า “ผู้(ที่แปลว่าค่างคาว)” ออกเสียงเหมือนกับคำว่า “ผู้(ที่แปลว่าความสุข)” จึงทำให้สัญลักษณ์ตัวสัตว์ “ค่างคาว” มีความหมายของความเป็นสิริมงคลด้วย ซึ่งคำพ้องเสียงเหล่านี้มักสะท้อนให้เห็นในศิลปะจีนโบราณ รวมถึงลวดลายต่าง ๆ บนเครื่องเคลือบก็เช่นเดียวกัน (Cheng Renfa,2022)

และที่พบเห็นได้บ่อยที่สุดก็คือภาพ “อู๋ผู้เฉิงเสียง(ค่างคาวทั้งห้า)” โดยในภาพจะประกอบด้วยค่างคาว 5 ตัว ซึ่งภาพนี้เป็นตัวแทนของสมัยราชวงศ์ชิง ใน “คัมภีร์ซูจิงหมวดว่าด้วยหงฟ่าน” กล่าวถึงความหมายของค่างคาว 5 ตัวเอาไว้ว่า ตัวที่1หมายถึงอายุมันยืนยาว ตัวที่2 หมายถึงมันคงมั่งคั่งร่ำรวย ตัวที่3 หมายถึงสุขภาพพลานามัยแข็งแรง ตัวที่4 หมายถึงประพุดิตินในกรอบศีลธรรมอันดี ตัวที่5 หมายถึงตายไปอย่างสงบสุข ซึ่งโดยทั่วไป ในภาพจะใช้ค่างคาว 5 ตัวล้อมรอบลูกท้อแห่งความอายุยืนหรือตัวอักษรจีน(寿)ที่แปลว่าอายุยืนไว้ ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว หมายถึงขอให้มีความสุขและอายุยืนยาวนานนั่นเอง นอกจากนี้ก็ยังมีการวาดสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลด้วยภาพสัตว์และพืช เช่น ภาพวาดนกกระเรียนที่แสดงถึงการมีอายุยืนยาว และในขณะเดียวกันก็มักจะมีการวาดภาพต้นสน ลูกท้ออายุยืน และวัตถุอื่น ๆ ลงในภาพเพื่อทำให้ความหมายดูลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วย (Cheng Renfa,2022)

ภาพที่ 3-34 แจกันทรงน้ำเต้าลายดอกไม้ม่วงคลสีน้ำเงินชาวผสมตัวไฉ่สมัยราชวงศ์หมิง (พิพิธภัณฑ์พระราชวังกู้กง)

5. วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม

จิ้งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองแห่งอุตสาหกรรมที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานนับพันปี และประวัติศาสตร์ที่ยาวนานก็ได้ทำให้เกิดหัตถกรรมเครื่องเคลือบที่สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งสิ่งนี้ได้เป็นความสามารถในการแข่งขันของจิ้งเต๋อเจิ้น และหัวใจสำคัญของการแข่งขันนี้ก็คือวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมของเครื่องเคลือบ ซึ่งวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมนี้ก็ยังคงดำเนินมาจนถึงทุกวันนี้

5.1 นวัตกรรมทางผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์เป็นวิธีในการแสดงของวัฒนธรรมที่ตรงไปตรงมาที่สุด นวัตกรรมของผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบควรก้าวให้ทันกับยุคสมัย ไม่ว่าจะเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรมจะเป็นเช่นไร การก้าวให้ทันกับเวลาจะทำให้สามารถรักษาความมีชีวิตชีวาและความสามารถในการแข่งขันที่เข้มแข็งได้ ในด้านของการออกแบบรูปทรง เครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้นมีตั้งแต่เครื่องใช้ที่ใช้งานได้จริงอย่าง ชาม ไหถ้วย จาน ไปจนถึงเครื่องเรือนและเครื่องประดับ เช่น แจกัน โถทรงน้ำเต้า หรือขวดทรงกลมพระจันทร์ และรูปทรงอื่น ๆ อีกกว่าพันชนิด ในยุคต่าง ๆ ก็จะมีการเครื่องเคลือบที่ถูกออกแบบมาอย่างสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการของยุคสมัยนั้น ๆ ในด้านการตกแต่งภาชนะ มีเครื่องเคลือบประเภทต่าง ๆ ปรากฏออกมาอย่างไม่ขาดสาย ตัวอย่างเช่น เครื่องเคลือบฟ้าอมขาว ไปจนถึงเครื่องเคลือบลายคราม(ชิงฮวา) เครื่องเคลือบโต้วไฉ่ (เขียนสีตัดกันหรือสีกระด้าง) เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เขียนสีแบบนุ่ม) เครื่องลายครามหลังหลง(ฉลุเคลือบ) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนถึงจิตวิญญาณแห่งนวัตกรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นโดยตรง เพราะบุคคลเหล่านี้ได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ในการสร้างผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบที่มีรูปแบบและรูปทรงที่หลากหลายขึ้นตามยุคสมัย ศิลปะเครื่องเคลือบไม่ได้เป็นเพียงผลิตภัณฑ์ทางวัตถุ แต่ยังเป็นผลิตภัณฑ์ทางจิตวิญญาณ ซึ่งไม่เพียงตอบสนองต่อความต้องการในการดำรงชีวิตของผู้คน แต่ยังนำความเพลิดเพลินทางจิตวิญญาณมาสู่ผู้คนอีกด้วย

5.2 นวัตกรรมทางรูปแบบของการตลาด

รูปแบบที่กล่าวถึงในที่นี้หมายถึงรูปแบบในการบริการและรูปแบบทางการตลาด เครื่องเคลือบที่ดีก็มักจะมีผู้คนที่ต้องการที่จะเรียนรู้และยอมรับมัน วิธีที่ทำให้ผู้คนสนใจวัฒนธรรมผลิตภัณฑ์ของเราและยอมรับผลิตภัณฑ์ของเรานั้นจำเป็นต้องมีรูปแบบใหม่ในยุคใหม่ ประการแรกคือ รูปแบบในการบริการ การบริการด้วยการสร้างประสบการณ์ให้กับลูกค้า (Experiential Service) เป็นกระแสที่กำลังมาแรงที่สุดในขณะนี้ ซึ่งสามารถให้ผู้ที่ชื่นชอบในด้านเครื่องเคลือบได้สัมผัสถึงกระบวนการทำเครื่องเคลือบด้วยตัวเอง และนี่ก็เป็นวิธีที่ดีที่ลูกค้าได้มีอารมณ์ร่วมกับตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรมชนิดหนึ่ง และในส่วนของนวัตกรรมของรูปแบบทางการตลาด ในส่วนนี้ดูเหมือนว่าจะมีขอบเขตที่กว้างขึ้น ตัวอย่างเช่น รูปแบบของเครื่องเคลือบ + เครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต หรือจะเป็น

รูปแบบการโต้ตอบแบบออนไลน์และแบบออฟไลน์ เพื่อเป็นการถ่ายทอดความหมายแฝงของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบให้กับลูกค้าในวงกว้างและแม่นยำยิ่งขึ้น

5.3 นวัตกรรมทางการแลกเปลี่ยนสื่อสาร

การแลกเปลี่ยนสื่อสารคือการมีปฏิสัมพันธ์ เครื่องเคลือบจึงเต๋อเจิ้นเริ่มมีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับระหว่างประเทศในสมัยราชวงศ์ถังและซ่ง โดยเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ได้เดินทางไปไกลถึงประเทศในแถบยุโรปผ่านเส้นทางสายไหมทางบกและเส้นทางสายไหมทางทะเล ซึ่งการแลกเปลี่ยนกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกก็ได้ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าเครื่องเคลือบลายคราม(ชิงฮวา)เป็นพยานที่ดีที่สุดของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น และด้วยการพัฒนาของยุคสมัยและการมาถึงของสังคมแห่งข้อมูล วิธีการแลกเปลี่ยนสื่อสารแบบดั้งเดิมจึงไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ซึ่งนวัตกรรมจะช่วยทำให้ทุกคนเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของเราได้ดียิ่งขึ้น โดย“การเดินทางออกไปเรียนรู้ แล้วนำสิ่งใหม่กลับมา” ก็เป็นหนึ่งในช่องทาง “การจัดประชุมทางวิชาการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียง” ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง หรือ “การแลกเปลี่ยนจากประสบการณ์” ก็เป็นนวัตกรรมประเภทหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราต้องใช้ช่องทางของนวัตกรรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางการแลกเปลี่ยนให้ดียิ่งขึ้น

5.4 นวัตกรรมทางเทคโนโลยี

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบมาถึงทุกวันนี้ ต้องทำให้ผลิตภัณฑ์ครองแบ่งทางการตลาดที่แน่นอน ซึ่งนอกจากข้อดีของผลิตภัณฑ์แล้ว นวัตกรรมทางเทคโนโลยียังเป็นอาวุธที่ยอดเยี่ยมสำหรับเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นในการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด โดยจิ่งเต๋อเจิ้นได้นำผลการวิจัยด้านวัสดุและเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัยมาผสมผสานเข้ากับหัตถกรรมเครื่องเคลือบ จึงทำให้เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นสามารถสะท้อนถึงจิตวิญญาณแห่งยุคสมัยในแง่ของสุนทรียศาสตร์ การใช้งานจริง และประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ภาพที่ 3-35 ชุดเครื่องเคลือบดิจิทัลเมืองอู่ฮั่นที่เปิดตัวโดยบริษัทหุ่ยหนิงจิ่งเต๋อเจิ้น(Porcelain City Evening News, 2023)

สรุป

จังหวัดจันทบุรีเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบอายุกว่าพันปีที่มีชื่อเสียงจากเครื่องเคลือบและรุ่งเรืองด้วยเครื่องเคลือบ เสน่ห์ของเตาเผาที่ไม่เคยดับสูญได้ตกผลึกก่อให้เกิดเป็นความรุ่งเรืองทางประวัติศาสตร์ของเมืองจันทบุรี ตลอดประวัติศาสตร์กว่าพันปีของการพัฒนาเครื่องเคลือบในจังหวัดจันทบุรีก็ได้ผ่านยุคสมัยต่าง ๆ มาอย่างมากมาย ตั้งแต่ยุคเริ่มต้น ยุคแห่งการพัฒนา ยุคแห่งนวัตกรรม ยุคสูงสุด มาจนถึงยุคเฟื่องฟู ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรีมีเนื้อหาแฝงทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง และมีข้อได้เปรียบที่เด่นชัด ซึ่งประวัติศาสตร์ในการสืบทอดที่ผ่านมามีสะท้อนให้เห็นร่องรอยของการตกผลึกของภูมิปัญญา เต็มเปี่ยมไปด้วยความหมายแฝงทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรม นอกจากนี้เครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรียังมีเอกลักษณ์ในเรื่องของความแข็งแกร่ง ความมีชีวิตชีวาของเทคนิคการตกแต่ง พลังของการแสดงออกของภาษาทางศิลปะและภาษาการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ จนก่อให้เกิดเครื่องเคลือบที่มีลักษณะเฉพาะและมีชื่อเสียงทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องเคลือบลายคราม (ชิงฮวา) เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เขียนสีแบบนุ่ม) เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีและเครื่องลายครามหลังหลง (ฉลุอุดเคลือบ) ซึ่งได้นำเสนอทั้ง “ความจริง ความดี และความงาม” ออกมา เครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรีเป็นสมบัติที่สะสมมานับพันปีซึ่งมีทั้งอารมณ์ความรู้สึกและภูมิปัญญาที่ซ่อนอยู่ภายใน เพราะฉะนั้นจึงทำให้ได้รับความรักและความชื่นชมจากทั่วโลก และได้สร้างสถานะที่สำคัญให้กับเครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรีบนเวทีโลก

บทที่ 4

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นสู่การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลไช่

ในการสืบทอดและการพัฒนาเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ครอบครัวที่ทำงานหรือเกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบถือเป็นหนึ่งในกลุ่มคนหรือองค์ประกอบของสังคมที่ควรค่าให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการสืบทอดและนวัตกรรมทางงานฝีมือที่สืบทอดและส่งต่อผ่านรุ่นต่อรุ่น ไม่ว่าจะมาจากพ่อสู่ลูกหรือจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์จึงทำให้วันนี้มีช่างฝีมือ จิตรกร ผู้บุกเบิกการจัดการอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่เรารู้จักกันถึงทุกวันนี้ มีผลทำให้มีเรื่องราวและตำนานเกี่ยวกับเครื่องเคลือบที่ไม่เคยเลือนหายมาเป็นเวลาหลายพันปี ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่เป็นหนึ่งในตระกูลเครื่องเคลือบที่มีความสำคัญและมีความเป็นอัตลักษณ์ในจิ่งเต๋อเจิ้น โดยอัตลักษณ์ที่ว่านั้นคือเป็นศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลที่มีการสืบทอดถึงสามชั่วอายุคน ซึ่งในกระบวนการสืบทอดก็มีความเป็นลักษณะเฉพาะของตระกูลไว้ ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์นี้ได้สะท้อนให้เห็นผ่านการสืบทอดทางสายเลือดของคนในตระกูลและภูมิหลังจากการศึกษาในวิทยาลัย และจากการผสมผสานหลอมรวมกันของอัตลักษณ์ทั้งสองแบบในงานศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไช่ทำให้เกิดเป็นรูปแบบเฉพาะที่มีอัตลักษณ์เป็นของตระกูลไช่

การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

สำนวนจีนกล่าวถึงเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นไว้ว่า “มีช่างมาจากทุกทั่วสารทิศ มีเครื่องเคลือบอยู่ทั่วไต้หวัน” ซึ่งมีความหมายว่า ช่างฝีมือเครื่องเคลือบจากทุกทิศทุกทางรวมตัวกันอยู่ที่จิ่งเต๋อเจิ้น เครื่องเคลือบอันวิจิตรที่ผลิตขึ้นก็มีจำหน่ายอยู่ทั่วทุกมุมโลกผ่านการค้าขายทั้งทางบกและทางน้ำ การผสมผสานทักษะอันประณีตที่นำโดยช่างฝีมือระดับปรมาจารย์และเทคนิคของท้องถิ่นได้ก่อให้เกิดเทคนิคใหม่ ๆ ในศิลปะเครื่องเคลือบ ช่างเหล่านี้ไม่เพียงแต่ได้นำเทคนิคใหม่ ๆ เข้ามาเท่านั้น แต่ยังสามารถนำวัฒนธรรมของพวกเขาเข้ามาอีกด้วย ซึ่งเทคนิคและวัฒนธรรมเหล่านี้ได้หยั่งรากลงไปในจิ่งเต๋อเจิ้น จนทำให้เกิดเป็นความดั้งเดิม “แบบใหม่” ในศิลปะเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งได้ยกระดับหรือส่งเสริมการพัฒนาเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นให้มีการพัฒนาไปต่อข้างหน้า

กล่าวได้ว่าการหยั่งรากและการพัฒนาเทคนิคและวัฒนธรรมเหล่านี้ได้วางรากฐานสำหรับความเจริญรุ่งเรืองที่ยาวนานนับพันปีของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นไว้เป็นอย่างดี แต่ความลับอีกประการที่สำคัญของ “ความเจริญรุ่งเรืองนับพันปี” นี้ก็คือ การสืบทอดผ่านการการบูรณาการและการ

พัฒนาเทคนิค“ใหม่”โดยช่างฝีมือจากรุ่นสู่รุ่น คำโบราณจีนกล่าวว่า “น้ำในสระที่ใสตั้งกระจกเป็น เพราะมีแหล่งน้ำคอยไหลส่งน้ำใหม่ ๆ ให้ไหลเข้ามาเสมอ” ซึ่ง ณ ที่นี้ สระน้ำเปรียบเสมือนการสืบทอด และน้ำใหม่ ๆ ที่ไหลเข้ามาเปรียบเสมือนกับการบูรณาการและนวัตกรรม ซึ่งปฏิสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งนี้ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับเมืองแห่งเครื่องเคลือบพันปีที่ชื่อว่าจิ่งเต๋อเจิ้น

หากอธิบายจากตัวอักษร การสืบทอดหมายถึง กระบวนการถ่ายทอดและสืบทอดความรู้ ทักษะ หลักคำสอนระหว่างอาจารย์และลูกศิษย์ เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นส่วนหนึ่งศิลปะและงานฝีมือ และลักษณะเฉพาะของงานฝีมือจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของตัวเครื่องเคลือบ ในช่วงเวลากว่าพันปีของการพัฒนา ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความหมายแฝงทางวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดระบบการสืบทอดแบบเฉพาะอีกด้วย “การผลิตเครื่องเคลือบในซินผิง เริ่มขึ้นในสมัยราชวงศ์ซัน” จากอดีตจนถึงปัจจุบัน วิธีการสืบทอดเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมี 3 รูปแบบด้วยกัน โดยในยุคแรก ๆ จะมีการสืบทอดแบบการรับมรดกต่อจากวงศ์ตระกูลหรือการสืบทอดแบบการส่งต่อจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์ แต่ต่อมาด้วยการพัฒนาของอุตสาหกรรม ทำให้มีการศึกษาในวิทยาลัยปรากฏขึ้นในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ชิงและยุคสาธารณรัฐจีน และในอารยธรรมสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาอย่างสูงในปัจจุบัน จิ่งเต๋อเจิ้นได้สร้างระบบการสืบทอดแบบผสมที่มีความเชื่อมโยงระหว่างวงศ์ตระกูล อาจารย์และลูกศิษย์ และสถาบันการศึกษาขึ้น

1. การสืบทอดจากวงศ์ตระกูล

การสืบทอดจากวงศ์ตระกูล หมายถึง วิธีการถ่ายทอดทักษะผ่านทางวงศ์ตระกูลหรือหน่วยครัวเรือน เช่น จากพ่อสู่ลูก จากลุงสู่หลาน ลักษณะเด่นของการสืบทอดประเภทนี้คือความสัมพันธ์ทางสายเลือด ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการสืบทอดเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นที่ “เก่าแก่และดั้งเดิม” ที่สุด

ทักษะและฝีมือการทำเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ต้องผ่านขั้นตอนทั้งหมดกว่า 72 ขั้นตอนถึงจะได้เป็นเครื่องเคลือบสำเร็จออกมา ซึ่งในกระบวนการทั้งหมดก็จะมีการแบ่งงานอย่างละเอียด และงานแต่ละกระบวนการก็จะมีทั้งงานที่สามารถทำเสร็จได้โดยช่างคนเดียว และงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างช่างในแต่ละด้านด้วย อาทิเช่น การเก็บแร่และบดแร่ให้เป็นดินเหนียว การขึ้นรูป การวาดภาพและการตกแต่ง ตลอดจนการนำเข้าเตาเผา ซึ่งการแบ่งงานและความร่วมมือในกระบวนการทำนั้นเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ซึ่งภายใต้ระบบครัวเรือนของช่างฝีมือที่เคร่งครัดในสมัยโบราณ ตระกูลหนึ่งหรือครอบครัวหนึ่งจะมีความเชี่ยวชาญทักษะใดทักษะหนึ่ง จากนั้นก็จะส่งต่อการสอนระหว่างพ่อกับลูก ลุงและหลานผ่านรุ่นสู่รุ่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดเป็นครอบครัวของผู้เชี่ยวชาญด้านการทำเครื่องเคลือบที่มีเทคนิคเฉพาะตัว ตัวอย่างเช่น ครอบครัวหลวนเหยอาของตระกูลเว่ยได้ผูกขาดอุตสาหกรรมการก่อสร้างเตาเผาฟีนของจิ่งเต๋อเจิ้นมาเกือบสองร้อยปี (Jingdezhen CPPCC Literature, History and Study Committee. (2018) หรืออย่างเช่น ตระกูลที่อยู่เมืองรอบ ๆ จิ่งเต๋อเจิ้นอย่างตระกูลผิง ตระกูลหยู ตระกูลเจียงและตระกูลเฉาได้ควบคุม

อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นมาเป็นเวลายาวนาน จนกระทั่งมีการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นปรากฏการณ์เหล่านี้จึงถูกล้มล้างไป

เนื่องจากเทคนิคการทำเครื่องเคลือบของตระกูลที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น จึงทำให้เกิดตระกูลที่ทำงานด้านเครื่องเคลือบขึ้นเป็นจำนวนมากในจิ่งเต๋อเจิ้น บางตระกูลได้ยึดอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ สตูดิโอเครื่องเคลือบ หรือร้านเครื่องเคลือบเป็นอาชีพในการทำมาหากินเป็นหลายชั่วอายุคน ซึ่งการสืบทอดประเพณีนี้เนื่องจากการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นจึงทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ และสุดท้ายกลายเป็นทักษะและมีมือการผลิตเครื่องเคลือบที่มีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง และด้วยเหตุนี้จึงเป็นการส่งเสริมการพัฒนาเทคนิคและมีมือในการทำเครื่องเคลือบ ในปีค.ศ. 1994 ในโอกาสครบรอบ 990 ปีของการก่อตั้งเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น รัฐบาลท้องถิ่นของจิ่งเต๋อเจิ้นได้คัดเลือก “ตระกูลแห่งเครื่องเคลือบ” มาทั้งหมด 24 ตระกูล โดยแบ่งออกเป็นตระกูลที่ทำงานด้านศิลปะเครื่องเคลือบ 18 ตระกูล และตระกูลที่ทำงานด้านเทคนิคเครื่องเคลือบ 6 ตระกูล อาทิเช่น ตระกูลของหวังซีเหลียง ตระกูลของจางซงเม่า และตระกูลของลู่หู่ ซึ่ง 24 ตระกูลที่ได้รับการคัดเลือกนี้เป็นเพียงตัวแทนและภาพสะท้อนของตระกูลเครื่องเคลือบในหลายพันตระกูลของจิ่งเต๋อเจิ้นเท่านั้น

ภาพที่ 4-1 ตระกูลของลู่ฮ่วนถึง 3 รุ่น กำลังแลกเปลี่ยนเทคนิคการวาดภาพบนแผ่นกระเบื้องเคลือบที่โรงงาน (Tu Shaobo, 2021)

2. การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์

จิ้งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองที่มีอุตสาหกรรมด้านหัตถกรรมที่พัฒนาอย่างมากและเป็นเมืองอุตสาหกรรมยุคแรก ๆ ของประเทศจีน สาเหตุหลักมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นได้เข้าสู่ช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้มีโรงงานเตาเผาของราชสำนักที่เชี่ยวชาญในการผลิตเครื่องเคลือบที่สวยงามสำหรับราชวงศ์แล้ว เตาเผาพื้นบ้านของจิ้งเต๋อเจิ้นก็ได้เป็นที่นิยมเช่นกัน เครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นถูกส่งออกอย่างต่อเนื่อง ความต้องการทางการซื้อเครื่องเคลือบจากทั่วทุกมุมโลกก็ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่จิ้งเต๋อเจิ้นอย่างไม่ขาดสาย

ด้วยความเจริญรุ่งเรืองทางค้ากับต่างประเทศและผลผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบของการผลิตในครัวเรือนแบบดั้งเดิมจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เกิดจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วของการค้าได้อีกต่อไป และในช่วงนี้เตาเผาพื้นบ้านจำนวนมากก็เริ่มเปิดตัวขึ้น ทำให้เกิดการรับสมัครคนงานที่ไม่มีทักษะในการทำเครื่องเคลือบให้พวกเขาได้มาฝึกฝนทักษะเหล่านี้ และจากการถ่ายทอดทักษะจากครูบาอาจารย์ในช่วงนี้จึงทำให้เกิดเป็นการสืบทอดในรูปแบบของอาจารย์สู่ลูกศิษย์ขึ้น นอกจากนี้ ในช่วงเวลานี้ยังมีคนงานจำนวนมากจากเมืองรอบ ๆ ของจิ้งเต๋อเจิ้น เช่น เมืองตูซาง และเมืองผอหยางได้หลั่งไหลเข้ามาในจิ้งเต๋อเจิ้น ทำให้จิ้งเต๋อเจิ้นได้กลายเป็นเมืองผู้อพยพที่แท้จริง

การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์ได้ให้รูปแบบการสืบทอดจากวงศ์ตระกูลที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดค่อยๆ เลือนหายไป เมื่อเปรียบเทียบกับกรสืบทอดจากวงศ์ตระกูล การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์มีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ หนึ่งคือไม่มีข้อจำกัดของความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ และกลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดทักษะนั้นกว้างและยืดหยุ่นกว่า ทำให้หลายคนที่ไม่มียุทธศาสตร์ครอบครัวแต่มีจิตวิญญาณแห่งการทำเครื่องเคลือบนั้นได้แสดงออกถึงความสามารถที่โดดเด่นของตนเองออกมา สองคือหลังจากที่นักเรียนเหล่านี้ได้จบการศึกษาไปแล้ว พวกเขาสามารถทำงานต่อในสถาบันศึกษาเดิมหรือสามารถก่อตั้งเป็นธุรกิจของตนเองและจัดการผลิตเครื่องเคลือบด้วยตนเองได้ ซึ่งจะทำให้ตัวนักเรียนกับอาจารย์สามารถเป็นทั้งผู้ทำงานร่วมกันและคู่แข่งกันได้ในช่วงเดียวกัน

จากลักษณะเฉพาะสองประการข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์ไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถถ่ายทอดทักษะการทำเครื่องเคลือบได้กว้างขวางมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นเนื่องจากบรรยากาศการแข่งขันที่แข็งแกร่งและการส่งเสริมความตระหนักในนวัตกรรมอย่างเข้มข้น ทำให้การสืบทอดในรูปแบบนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะเครื่องเคลือบ ตัวอย่างเช่น ในสมัยราชวงศ์หมิงมีเครื่องเคลือบได้วุ่น เครื่องเคลือบหลากสี เครื่องเคลือบปาวไท เกิดขึ้น หรือในสมัยราชวงศ์ชิงมีเครื่องเคลือบเฟินไฉ่ เครื่องเคลือบฝาลังไฉ่ เกิดขึ้น ซึ่งการเกิดขึ้นของเครื่องเคลือบเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสืบทอดแบบอาจารย์สู่ลูกศิษย์

ภาพที่ 4-2 ไซ่ หลังหลังรับของไหว้ครูในงานรับนักเรียนเป็นลูกศิษย์แบบดั้งเดิม (Cai Lingling,2022)

3. การสืบทอดจากสถาบันการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบกับ การสืบทอดจากวงศ์ตระกูลและการสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์ ผู้ติดตามถือว่าการสืบทอดจากสถาบันการศึกษาด้านเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นเริ่มเริ่มขึ้นค่อนข้างช้า จากมุมมองของสภาพแวดล้อมโดยรวม การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับอิทธิพลจากขบวนการพัฒนาชาติให้ทัดเทียมตะวันตกและขบวนการปฏิรูปร้อยวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขบวนการปฏิรูปร้อยวันที่ได้มีการสนับสนุนให้ยกเลิกการสอบระบบจอหงวน และการจัดตั้งวิทยาลัยก็ได้เปลี่ยนความคิดดั้งเดิมในการสืบทอดของอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ในปี ค.ศ. 1910 ผู้บริหารของบริษัทเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นและนายกคนแรกของการค้าแห่งจิ่งเต๋อเจิ้นร่วมกับ มณฑลเจียงซู มณฑลอันฮุยและมณฑลอื่น ๆ ได้ยื่นขอให้กระทรวงพาณิชย์อนุมัติและร่วมให้ทุนในการก่อตั้งสถาบันอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบแห่งประเทศจีน โดยที่วัตถุประสงค์ของจัดตั้งสถาบันอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบแห่งประเทศจีนแห่งนี้นั้นชัดเจนมาก นั่นคือ “เพื่อปลูกฝังความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎีและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ”

สถาบันอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบแห่งประเทศจีนเป็นสถาบันเฉพาะทางด้านเครื่องเคลือบที่เก่าแก่ที่สุดตั้งอยู่ในเมืองผอหยาง สถาบันแห่งนี้ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงและการย้ายที่ตั้งอยู่หลายครั้งในช่วงสงคราม และได้มีการเปลี่ยนชื่ออยู่หลายครั้ง อาทิเช่น วิทยาลัยอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบเมืองหวาโจวมณฑลเจียงซี หรือวิทยาลัยอุตสาหกรรมเจียงจงมณฑลเจียงซี หรือวิทยาลัยอุตสาหกรรม

เครื่องเคลือบมณฑลเจียงซี และก่อนที่จีนได้รับชัยชนะจากสงครามต่อต้านญี่ปุ่นในปี.ศ. 1944 วิทยาลัยแห่งนี้ได้ย้ายไปอยู่ที่จิ่งเต๋อเจิ้นและรวมเข้ากับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเครื่องเคลือบฝูเหลียงที่ก่อตั้งในสมัยสงครามต่อต้านญี่ปุ่น และได้มีชื่อใหม่ว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาเครื่องเคลือบมณฑลเจียงซี โดยมีอาจารย์ใหญ่ชื่อว่าหวัง ผาน ต่อมาในช่วงปลายปี.ศ. 1947 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติอย่างเป็นทางการให้วิทยาลัยที่ทำการเรียนการสอนด้านเครื่องเคลือบสามารถ “จัดหลักสูตรเฉพาะทางและยังคงสังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษา” ได้ จากนั้นวิทยาลัยอาชีวศึกษาเครื่องเคลือบมณฑลเจียงซีแห่งนี้ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบแห่งมณฑลเจียงซี ซึ่งนับตั้งแต่มีการก่อตั้งประเทศจีนใหม่จนถึงปัจจุบัน วิทยาลัยแห่งนี้ได้มีการพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นที่มีเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก (ภาพที่ 3-30)

ถึงแม้ว่าสถาบันการศึกษาด้านเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นจะเริ่มต้นขึ้นค่อนข้างช้า แต่หลังจาก 110 ปีของการพัฒนา ระบบการศึกษาของวิทยาลัยเครื่องเคลือบก็ได้มีความสมบูรณ์ขึ้นอย่างมาก (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019) มีวิทยาลัยวิชาชีพด้านเทคนิคเกิดขึ้นมากมาย เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคนิคเจียงซี วิทยาลัยเทคนิคเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคนิคเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น นอกจากนี้ก็ยังมี วิทยาลัยฝึกอบรมความสามารถด้านการวิจัยการออกแบบงานศิลปะเครื่องเคลือบ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น วิทยาลัยศิลปะและการออกแบบจิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งสถาบันเหล่านี้มีการศึกษาแบบสามมิติหลายระดับและหลายสาขาวิชา ซึ่งได้ปลูกฝังและพัฒนาบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี การออกแบบ ศิลปะ และการวิจัยสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบให้แก่ทั้งประเทศจีนและทั่วโลก

การศึกษาระดับวิทยาลัยจะเน้นไปที่ความรู้และความเป็นระบบ ผสมผสานทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติ ซึ่งได้ช่วยปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านเครื่องเคลือบเป็นอย่างมาก ได้วางรากฐานความสามารถสำหรับนวัตกรรมและการพัฒนาเครื่องเคลือบ และได้กลายเป็นหนึ่งในต้นแบบที่สำคัญที่สุดสำหรับการสืบทอดทักษะเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ 4-3 มหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai lingling,2023)

การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ่

1. ภาพรวมของการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ่

จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองของผู้อพยพ เนื่องจากเครื่องเคลือบ ทำให้ผู้คนจำนวนมากได้จากบ้านเกิดที่ห่างไกลเพื่อเดินทางมายังจิ่งเต๋อเจิ้น เพื่อมาศึกษาเล่าเรียนงานด้านศิลปะและได้ฝึกฝนทักษะการทำเครื่องเคลือบและสุดท้ายก็ได้ลงหลักปักฐานที่จิ่งเต๋อเจิ้น ผู้คนเหล่านี้ได้เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ต้นกำเนิดของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ่อยู่ที่เมืองจีอันในมณฑลเจียงซี ซึ่งเป็นที่ตั้งของเตาจี้โจว บางทีอาจเป็นเพราะเครื่องเคลือบ ตระกูลไซ่รุ่นแรกจึงได้ย้ายจากเมืองจีอันไปอยู่ที่จิ่งเต๋อเจิ้น แต่ในตอนนั้นตระกูลไซ่ก็ยังไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ ตระกูลไซ่รุ่นที่สองทำงานด้านการเดินเรือและมักจะเดินทางระหว่างหนานฉางและจิ่งเต๋อเจิ้นอยู่เป็นประจำ ดังนั้นในช่วงนี้ตระกูลไซ่ก็ยังไม่มีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ

ตัวแทนของรุ่นที่ 3 ก็คือ ไซ่ หลิงหลิง ซึ่งได้เป็นผู้ได้กำเนิดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ่ขึ้น โดยการสืบทอดส่วนใหญ่จะได้รับมาจากทางฝ่ายแม่

แม่ของ ไซ่ หลิงหลิง เป็นคนเมืองเฟิงเฉิงในมณฑลเจียงซี ตอนเด็กได้เข้าสู่โรงงานเครื่องเคลือบ และทำงานด้านงานฝีมือลงสีเครื่องเคลือบเฟินฉ่าย ซึ่งการลงสีคือ งานฝีมืออย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการตกแต่งภาพวาดบนเครื่องเคลือบ นอกจากจะสามารถการวาดได้ดีแล้ว ยังจำเป็นต้องลงสี

ได้ดีอีกด้วย เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากแม่ ไช่ หลังหลังจึงเกิดความสนใจเกี่ยวกับเครื่องเคลือบเป็นพิเศษ อีกทั้งได้ยึดถือการเป็นศิลปินเครื่องเคลือบเป็นเป้าหมายในหาเลี้ยงชีพของตัวเอง และภายใต้คำแนะนำของแม่ ตอนเด็ก ๆ ไช่ หลังหลังนอกจากจะเข้าโรงเรียนเหมือนเด็กทั่วไปแล้ว ยังได้เป็นลูกศิษย์ของลุงตัวเองที่ชื่อว่าอาจารย์ชิว ซื่อเล่ออีกด้วย จึงทำให้ได้ฝึกฝนการเขียนพู่กันจีนและการวาดภาพลงบนเครื่องเคลือบ

ไช่ หลังหลังได้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยตัวอักษรและจิตรกรรม มหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเซรามิกและมหาวิทยาลัยเซรามิกจึงต่อเงินตามลำดับเพื่อศึกษาศิลปะเซรามิก โดยในขณะที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอักษรและจิตรกรรมได้รับเรียนรู้กับศิลปินเซรามิกและปรมาจารย์ด้านศิลปะและหัตถกรรมจีนชื่อดังเช่น อาจารย์หวัง ซื่อเหลียง ไป ไส่และสวี กั๋วเซิ่ง ในขณะที่ศึกษาศิลปะเซรามิกที่มหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเซรามิกได้เรียนรู้กับศิลปินเซรามิกชื่อดังอย่าง ลู่ หูและฟาง ฟู่ โดยหลังจากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาก็ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานศิลปะเซรามิก ในระหว่างนี้ ไช่ หลังหลังได้รับคำแนะนำและเรียนรู้กับศาสตราจารย์โจว กั๋วเจินผู้นำด้านศิลปะเซรามิกร่วมสมัย และต่อมาในระหว่างการศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยเซรามิกจึงต่อเงินก็ได้ศึกษากับศาสตราจารย์นึ่ง กังซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเครื่องเซรามิกของจีน

ไช่ หลังหลังในขณะที่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบนั้น ก็ก่อตั้งสตูดิโอศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่ สถาบันวิจัยเครื่องเคลือบจุซาน สมาพันธ์งานศิลป์เมืองจิงเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบและเวทีเสวนาศิลปะวัฒนธรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เพื่อถ่ายทอดทักษะการวาดภาพบนเครื่องเคลือบไปยังผู้ประกอบอาชีพศิลปะเครื่องเคลือบหรือเยาวชนและคนทั่วไปในเมืองจิงเต๋อเจิ้น และในช่วงเวลานี้เองที่มีศิลปินเครื่องเคลือบเยาวชนกว่าร้อยคนที่เติบโตจากการเรียนรู้ทักษะจากเวทีเหล่านี้ อาทิเช่น ไช่ หยูจื้อ จ้าวหนาน ฟานฉีหาง หลิวย่าจวี และอีกมากมาย พวกเขาได้เป็นพลังของคนรุ่นหลังของวงการศิลปะเครื่องเคลือบเมืองจิงเต๋อเจิ้น ในครอบครัวของไช่ หลังหลัง น้องของเขาไช่ อวี๋จื้อก็ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการวิจัยงานฝีมือเครื่องเคลือบและการดูแลการผลิตเครื่องเคลือบ เป็นอาจารย์ฝ่ายเทคนิคระดับสูงของมณฑลเจียงซี ลูกสะใภ้ที่ชื่อว่าจ้าวหนานก็ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบเช่นกัน

ภาพที่ 4-4 ไซ้หลังหลังกำลังปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการวาดภาพบนแผ่นกระเบื้องเคลือบกับผู้อาวุโสในครอบครัว (ภาพถ่ายโดยจ้าวหนาน)

2. ลำดับการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ้

การสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซ้ประกอบด้วย 2 ส่วนเป็นหลัก หนึ่งคือการสืบทอดที่มาจากฝั่งแม่ สองคือการสืบทอดจากการศึกษาในวิทยาลัย ลำดับต่อไปจะเป็นการอธิบายระบบของการสืบทอดจากวงศ์ตระกูลและการศึกษาในวิทยาลัย

2.1 การสืบทอดจากวงศ์ตระกูล

ชีว จีฟา(ลุงของชีว ซีเล่อ)——ชีว จีเจียง(พ่อของชีว ซีเล่อ)——ชีว ซีเล่อ(ลุงไซ้หลังหลิง)——ไซ้ หลังหลิง——ไซ้อวี จื้อ(น้องชายของไซ้ หลังหลิง) จ้าว หนาน(ลูกสะใภ้ของไซ้ หลังหลิง) ก่ง ฉีหัง(ลูกศิษย์ของไซ้ หลังหลิง) และหลิว ย่าจวี (ลูกศิษย์ของไซ้ หลังหลิง)

ไซ้ หลังหลิงได้เป็นลูกศิษย์ลุงตัวเองที่มีชื่อว่าอาจารย์ชีว ซีเล่อ ได้เรียนรู้การเขียนพู่กันจีนและการวาดภาพลงบนเครื่องเคลือบ และภายใต้การสั่งสอนของชีว ซีเล่อ ทำให้ ไซ้ หลังหลิงได้มีความเชี่ยวชาญในทักษะการวาดภาพบนเครื่องเคลือบและมีการผสมผสานการเขียนพู่กันจีนลงไปในวาดด้วย จนได้กลายเป็นรูปแบบการวาดภาพบนเครื่องเคลือบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตัวเอง

ชีว ซีเล่อเกิดในครอบครัวเครื่องเคลือบ อาจารย์ของเขาก็คือพ่อของเขาชีว จีเจียง ชีว จีเจียง เดิมชื่อชีว เจียงเซิง เกิดในปี ค.ศ. 1931 เป็นคนเมืองเฟิงเฉิงในมณฑลเจียงซี ห้องทำงานของเขา

ชื่อชีว เฉียนซุ่น ในปีค.ศ. 1935 ถึง 1939 ได้เป็นลูกศิษย์ติดตามซิง ฮงซุ่น ในปีค.ศ. 1939 ถึง 1953 ได้เปิดเวิร์คช็อป ในปีค.ศ. 1953-1954 ได้ทำงานในโรงงานเครื่องลายครามอิ้วของโบสถ์คาทอลิก ในปีค.ศ. 1955 ได้เข้าร่วมชมรมวิจิตรศิลป์ ชิว จื่อเจียงทำงานด้านประติมากรรมเซรามิกเป็นหลัก ผลงานของเขาดูสดใส มีชีวิตชีวา เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก ผลงานที่เป็นตัวแทนของเขาชื่อว่า “แปดเซียนน้อย”

อาจารย์ของชีว จื่อเจียงคือพี่ชายของเขาชิว จีฟา ชิว จีฟาเดิมชื่อชิว เฟิน เกิดในปีค.ศ. 1908 เป็นคนเมืองเฟิงเฉิง ในมณฑลเจียงซี ห้องทำงานของเขาชื่อชิว ฮงซุ่น ในปีค.ศ. 1922 ถึง 1932 ได้เป็นลูกศิษย์ติดตามจู่ อี้ไท่ ในปีค.ศ. 1935 ถึง 1951 ได้เปิดเวิร์คช็อป และในปีค.ศ. 1951 ก็ได้เปิดโรงงานเครื่องเคลือบวงหมิงขึ้น ต่อมาในปีค.ศ. 1955 ได้เข้าร่วมชมรมทัศนศิลป์ ผลงานของชีว จื่อเจียงส่วนใหญ่เป็นงานประติมากรรมเซรามิก

2.2 การสืบทอดจากสถาบันการศึกษา

หวัง ต้าฝาน (ลุงและอาจารย์ของหวัง ซีเหลียง) -หวัง ซีเหลียง(อาจารย์ของไช่ หลิงหลิง) -ไช่ หลิงหลิง -ไช่ ยวีจื่อ (น้องชายของไช่ หลิงหลิง) -จ้าว หนาน(ลูกสะใภ้ของไช่ หลิงหลิง) -ก่ง ฉี่หัง (ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง) -หลิว ย่าจวี (ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง)

ตัวน เม่าฟา (อาจารย์ของฟาง ฟู่) -ฟาง ฟู่ (อาจารย์ของไช่ หลิงหลิงในสมัยเรียนมหาวิทยาลัย) - ไช่ หลิงหลิง -ไช่ ยวีจื่อ (น้องชายของไช่ หลิงหลิง) -จ้าว หนาน(ลูกสะใภ้ของไช่ หลิงหลิง) -ก่ง ฉี่หัง(ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง) -หลิว ย่าจวี (ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง)

นึ่ง หลิง (พ่อของนึ่ง กัง และ อาจารย์ของไช่ หลิงหลิงในสมัยเรียนมหาวิทยาลัย) -นึ่ง กัง (อาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาโทของไช่ หลิงหลิง) - ไช่ ยวีจื่อ (น้องชายของไช่ หลิงหลิง) -จ้าว หนาน (ลูกสะใภ้ของไช่ หลิงหลิง) -ก่ง ฉี่หัง (ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง) -หลิว ย่าจวี (ลูกศิษย์ของไช่ หลิงหลิง)

ในระหว่างที่ได้ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอักษรและภาษาวจิน ไช่ หลิงหลิงได้เรียนกับปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือจีนชื่อดังของจีนอย่างหวัง ซีเหลียง ได้ติดตามอาจารย์หวัง ซีเหลียงออกไปเรียนวาดภาพ และภายใต้การพร่ำสอนของอาจารย์หวัง ซีเหลียง ก็ทำให้ ไช่ หลิงหลิงได้เปิดกว้างความรู้ทางการวาดภาพ เข้าใจในการค้นหาแรงบันดาลใจและวัสดุที่สร้างสรรค์จากธรรมชาติ

ฟาง ฟู่เป็นอาจารย์ของ ไช่ หลิงหลิงตอนที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอาชีวะเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ส่วนนึ่ง กังเป็นอาจารย์ตอนที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น อาจารย์ของฟาง ฟู่ปรมาจารย์แห่งเครื่องเคลือบกุฉีชื่อว่าตัวน เม่าฟา ตัวน เม่าฟาเป็นคนเมืองตูซางในมณฑลเจียงซี เกิดในปีค.ศ. 1900 เสียชีวิตในปีค.ศ. 1976 ตัวน เม่าฟามีความรู้อย่างลึกซึ้งในด้านเครื่องเคลือบแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะเครื่องเคลือบกุฉี ผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศต่างให้การยอมรับถึงรูปแบบศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวน เม่าฟาและยังได้สร้างคุณูปการให้กับศิลปะเครื่องเคลือบเป็นอย่างมาก

อีกด้วย ส่วนอาจารย์นี้ กังมีพ่อชื่อนี้ หลัง เกิดในปีค.ศ. 1922 เป็นคนเมืองอยู่เฉิงในมณฑลเฉิงซี ในปีค.ศ. 1946 สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาจิตรกรรม กลุ่มจิตรกรรมตะวันตก วิทยาลัยศิลปะหวู่ชาง และในปีค.ศ. 1958 ได้ดำรงตำแหน่งเป็นวิทยากร รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ในคณะจิตรศิลป์ในวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นของกระทรวงอุตสาหกรรมเบา

3. เกร็ดลักษณะทางศิลปะของบุคคลที่เป็นต้นแบบในการสืบทอด

มีสำนวนจีนโบราณกล่าวว่า “ครูที่มีชื่อเสียงย่อมสร้างนักเรียนที่ยอดเยี่ยม” ในกระบวนการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไซ่ ไม่เพียงแต่ได้ผ่านการสืบทอดแบบดั้งเดิมที่มาจากวงศ์ตระกูลแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังมีวิธีการสืบทอดแบบสมัยใหม่ที่มาจากสถาบันการศึกษาอย่างวิทยาลัยด้านเครื่องเคลือบอีกด้วย ซึ่งในกระบวนการสืบทอดก็ได้มีปรมาจารย์ด้านเครื่องเคลือบที่โดดเด่น อาทิเช่น หวาง ซีเหลียง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอักษรและภาพวาดจีน ฟาง ฟู้อาจารย์ประจำวิทยาลัยอาชีพเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น และนี่ กังอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ลำดับต่อไปจะเป็นการอธิบายถึงชีวประวัติและเอกลักษณ์ทางศิลปะของบุคคลที่เป็นตัวแทนด้านการสืบทอด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 หวัง ซีเหลียง ปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือของประเทศจีน

หวัง ซีเหลียง เกิดในเดือนกุมภาพันธ์ในปีค.ศ. 1922 ที่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือของประเทศจีน เชี่ยวชาญด้านเครื่องเคลือบ ลูกของเขาชื่อหวัง ต้าผาน(หนึ่งใน “คณะศิลป์แปดสหายจูชาน”) ในช่วงปีค.ศ. 1980 ตอนที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอักษรและภาพวาดจีนก็มักจะติดตามอาจารย์หวัง ซีเหลียงอยู่เสมอ ๆ เพื่อเรียนรู้ศิลปะการวาดภาพบนเครื่องเคลือบและการวาดภาพทิวทัศน์ อาจารย์หวาง ซีเหลียงทุ่มเทกับงานอย่างจริงจัง ผลงานของเขามีเนื้อหามาจากวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างมากมาย โดยผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบที่ชื่อว่า “เสียนโซ่วถู แปลว่า อายุยืน” (ภาพที่ 4-6) โดยภายในภาพได้เลือกวัฒนธรรมจีนที่พบเจอได้โดยทั่วไปมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ก็คือ “การอวยพรให้มีอายุยืนยาว” และในแง่ของเนื้อเรื่องก็ได้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น เช่น ในภาพมีการใช้ภาพของหญิงสาว ซึ่งแตกต่างจากผู้หญิงโบราณทั่วไป และสไตล์ของภาพก็มีความสดใหม่และสง่างาม น่าสนใจเป็นอย่างมาก และในส่วนของเครื่องแต่งกายของหญิงสาวในภาพก็มีความเป็นเอกลักษณ์ทางชนชาติที่แข็งแกร่งอีกด้วย นอกจากนี้ กวางที่อยู่ข้างหลังหญิงสาวก็ยังเป็นสัตว์มงคลตามแบบฉบับของวัฒนธรรมจีนโบราณอีกด้วย กวางมีความหมายที่ดีเพราะคำพ้องเสียงกับคำว่าที่มีความหมายว่า “อายุยืน” ดังนั้นในผลงานชิ้นนี้ในงานนี้หวัง ซีเหลียงได้มีการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านต่าง ๆ มาเป็นเรื่องเป็นราวแล้วมาผสมผสานเข้าด้วยกัน และในที่สุดก็ทำให้ผลงานชิ้นนี้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

ภาพที่ 4-5 หวัง ซีเหลียง ปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือของประเทศจีน (Chen yao, 2022)

ภาพที่ 4-6 ไช่ หลิงหลิง ถ่ายรูปร่วมกับหวัง ซีเหลียง (Zhao nan, 2022)

ภาพที่ 4-7 ผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบ “เสี้ยนไขว่ถู” ของศิลปินหวัง ซีเหลียง (Chen Yao, 2022)

3.2 ฟาง ฟู่ ศิลปินและศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง

ฟาง ฟู่ เกิดในเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ. 1941 ในเมืองตูซาง มณฑลเจียงซี ในปีค.ศ. 1965 สำเร็จการศึกษาจากคณะจิตรศิลป์ วิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ปัจจุบันเป็นรองศาสตราจารย์ในคณะจิตรศิลป์ของมหาวิทยาลัยอาชีวะเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ผลงานเครื่องเคลือบของเขาได้รับรางวัลระดับชาติ ระดับมณฑล ระดับเมือง และระดับเทศบาลมาแล้ว 21 รางวัล โดยผลงานเครื่องเคลือบแก้วของฟาง ฟู่ มีการใช้ลายเส้นที่มีพลังและสีสันทันทีหลากหลาย และในผลงานเครื่องเคลือบเฟินไฉ้มีความเรียบง่าย สง่างาม เน้นอารมณ์และจิตวิญญาณ ส่วนในผลงานเครื่องเคลือบซินไฉ้มีความสง่างาม ผ่อนคลายและมีชีวิตชีวา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จทางศิลปะและความสามารถในการสร้างสรรค์ของเขาได้อย่างเต็มที่ ผลงานของฟาง ฟู่ได้กลายเป็นผลงานที่เข้าสู่ตลาดการประมูลอยู่บ่อยครั้งและได้รับการยอมรับอย่างสูงจากตลาด โดยศิลปะเครื่องเคลือบแก้วของฟาง ฟู่สามารถสรุปออกมาได้เป็น 5 ประโยคคือ “องค์ประกอบมีความสมดุล ลายเส้นมีความราบรื่น และมีพลัง อารมณ์และรูปทรงมีความสมดุล โทนสีเรียบง่ายและงดงาม พื้นหลังดูสง่างามและชัดเจน” ผลงานเครื่องเคลือบของฟาง ฟู่ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับสตรีและผู้นำในสมัยโบราณเป็นหลัก ตัวอย่างผลงานเช่น “ชุดสี่รัก” “ชุดสี่มหาราช” “ชุดสี่มหาบุรุษ” “ชุดสี่บุตรชาย” “ชุดสี่หลานชาย” “ชุดสี่หามารดา” “ชุดสี่สาวพรสวรรค์” (ภาพที่ 4-8) ซึ่งผลงานของศาสตราจารย์ฟาง ฟู่ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยและคุณธรรมแบบดั้งเดิมของเขาออกมาอย่างชัดเจน

ภาพที่ 4-8 ผู้วิจัย(ซ้าย) ถ่ายรูปร่วมกับฟาง ฟู่ ศิลปินและศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง (ขวา) (Cai lingling,2022)

ภาพที่ 4-9 ผลงาน “ชุดสี่สาวพรสวรรค์” ของศิลปินฟาง ฟู่ (บันทึกเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น,2022)

3.3 นิ่ง กัง ประมาจารย์และศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบของจีน

นิ่ง กัง เกิดในเดือนกุมภาพันธ์ ปีค.ศ.1960 เป็นประมาจารย์ด้านศิลปะเครื่องเคลือบของจีน เป็นกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและหัตถศิลป์ของจีน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากรัฐ เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น และเป็นรองเลขาธิการคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ของมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ความสำเร็จทางศิลปะของ

ศาสตราจารย์นิง กังสะท้อนให้เห็นในแนวคิดด้านการศึกษาที่มีการผสมผสานระหว่างคุณธรรมและการศึกษา และในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่จะให้ความสำคัญกับการผสมผสานระหว่างการตกแต่งและรูปแบบ การสืบทอดและนวัตกรรม ความเป็นรูปธรรมและนามธรรม ความละเอียดอ่อนและความยิ่งใหญ่ ทฤษฎีและการปฏิบัติ อุดมคติและความเป็นจริง ตลอดจนมีความเป็นชนชาติ นวัตกรรม ความครอบคลุม เอกลักษณ์ ไม่จำกัด มีแรงดึงดูด มีความสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และมีความเป็นอนาคต นอกจากนี้เอกลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบของอาจารย์นิงยังสามารถสรุปได้เป็น 4 ด้าน คือ มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีรสนิยมและความสร้างสรรค์ มีภาษาทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับศิลปะเครื่องเคลือบจีนที่มีต่อโลก

ภาพที่ 4-10 ผู้วิจัย (ขวา) ถ่ายรูปร่วมกับนิง กัง ปริญญาจารย์และศาสตราจารย์ด้านเครื่องเคลือบของจีน (ซ้าย) (Cai lingling,2022)

ภาพที่ 4-11 ผลงานของศิลปินึงกัง (Ning Gang ,2016)

3.4 ชิว ซีเล่อ ช่างเขียนพู่กันจีนบนเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

ชิว ซีเล่อ เกิดในปี ค.ศ.1949 ที่เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น พ่อของเขาชื่อชิว จีเจียงศิลปินประติมากรรมเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง ในปีค.ศ. 1969 ได้ทำงานในโรงงานเครื่องเคลือบหงเว่ยในตำแหน่งช่างเขียนพู่กันจีนบนเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียง และตั้งแต่ในปีค.ศ. 1990 จนถึงปัจจุบัน ระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา ชิว ซีเล่อได้ทำการคัดลอกผลงานการเขียนพู่กันจีนของปรมาจารย์ด้านการเขียนพู่กันจีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์เว่ยจิ้น ราชวงศ์ใต้และเหนือ จนถึงราชวงศ์ถัง ราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิง และราชวงศ์ชิง อย่างลู่จี หวังซีจื่อ โวหยาหงสวิน เหยียนจินชิง หลิวกงเสวียน หมี่เฟ่ย จ้าวเมิ่งฝู และต่งฉีซาง ทั้งหมดกว่า 160 ผลงาน โดยได้ทำการคัดลอกและจำลองบนจานกระเบื้องมากกว่า 260 แผ่น จนกลายเป็น “ปรมาจารย์แห่งการเขียนพู่กันจีนบนแผ่นกระเบื้อง” ผลงานการเขียนพู่กันจีนของชิว ซีเล่อแต่ละชิ้นมีความแข็งแกร่งและสง่างาม พื้นผิวของกระดาดาชิงหะลายเส้นของพู่กัน แสงและเงาของหมึกมีความละเอียดอ่อนและชัดเจน จนได้รับเชิญให้ไปจัดเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์พระราชวังต้องห้ามที่กรุงปักกิ่ง และนอกจากนี้ในด้านของเทคนิควิธีการก็มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเช่นกัน เพราะเขาเป็นคนแรกที่มีการนำผลงานการเขียนพู่กันจีนมาประยุกต์เข้ากับงานเครื่องเคลือบ มีการใช้เทคนิคของเครื่องเคลือบที่พัฒนาขึ้นเป็นพิเศษในการผสม

สถาน “เครื่องเคลือบและหมึก” เข้าด้วยกันผ่านนวัตกรรมของกระบวนการทางเครื่องเคลือบ เพื่อให้จุดเด่นทั้งสองของผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งนี่ไม่เพียงแต่เป็นการสืบสานความสร้างสรรค์การสืบทอดงานเขียนพู่กันจีนของสมัยโบราณในยุคร่วมสมัยเท่านั้น แต่ยังเป็นการผสมผสานข้ามศาสตร์ระหว่างงานฝีมือเครื่องเคลือบสมัยใหม่กับศิลปะและวัฒนธรรมโบราณที่งดงามอีกด้วย

ภาพที่ 4-12 ผู้วิจัยสังเกตการสร้างสรรคผลงานของชีว ซีเล่อ (Cai lingling,2022)

อัตลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไห

ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหมีความโดดเด่นและเทคนิคงานฝีมือที่เป็นเอกลักษณ์ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบตลอดหลายปี ได้มีการลองใช้เทคนิคการตกแต่งต่าง ๆ ที่มรดกพื้นฐานมาจากดินแบบดั้งเดิม และมีเนื้อหามาจากวิถีชีวิตจริง จึงได้แสดงออกมาเป็นภาพที่มีลักษณะ และเรียบง่าย มีการภาพวาดตกแต่งบุคคลสมัยใหม่ด้วยลายเส้นที่กระชับและการตัดกันของสีที่เข้มข้น ซึ่งเป็นเสน่ห์ของความเป็นชนชาติและความเป็นพื้นบ้าน ทั้งแปลกตาและทันสมัย ทำให้เกิดคุณลักษณะทางศิลปะที่เป็นลักษณะเฉพาะ และทำให้ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหมีรูปแบบการตกแต่งที่แตกต่างจากศิลปะอื่น ๆ

1. นวัตกรรมทางเทคนิคและงานฝีมือ

ศิลปะเครื่องเคลือบจัดอยู่ในหมวดหมู่ของศิลปะและงานฝีมือ ซึ่งงานฝีมือถือเป็นพื้นฐานในการแสดงออกถึงความงามทางศิลปะ ในแง่ของงานฝีมือ ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหแสวงหา นวัตกรรมและความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุถึงอุดมคติทางศิลปะด้วยเทคนิคและงานฝีมือ

1.1 แผ่นเครื่องเคลือบบาง มีความแข็ง โปร่งแสงและเรียบแบน

บนพื้นฐานของการสืบทอดเทคนิคการทำเครื่องเคลือบที่สั่งสมมานับพันปี ไห่ หลังหลัง ยังคงสำรวจและวิจัยเกี่ยวกับวัสดุเครื่องเคลือบมาโดยตลอด ได้ศึกษาและพัฒนาแผ่นเครื่องเคลือบแบบผสมแคลเซียมไททานเนต และได้รับรางวัลโครงการนวัตกรรมของจีนในปี 2015 และได้สิทธิบัตรการประดิษฐ์แห่งชาติในปี 2022 หมายเลขสิทธิบัตร ZL 2020 1 050594514.X

ภาพที่ 4-13 ใบรับรองสิทธิบัตรการประดิษฐ์แผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบาง มีความแข็ง โปร่งแสง และเรียบแบน (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 4-14 แผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบางขณะมีการส่องไฟ (Cai Lingling, 2022)

1.2 สีส้ม

ในด้านของวัสดุการวาดภาพบนเครื่องเคลือบ ไซ่ หลิงหลิงได้นำสีของเครื่องเคลือบดั้งเดิมของจิ่งเต๋อเจินอย่าง เฟินไฉ่ กู๋ไฉ่ ฝ่าหลั่งไฉ่มาทำการทดลองเป็นจำนวนมากจนได้สีเครื่องเคลือบแบบผสมออกมา ทำให้ผลลัพธ์ทางการแสดงของสีในการวาดภาพบนเครื่องเคลือบมีความเสถียรและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ในปี ค.ศ.2020 เครื่องเคลือบสีผสมได้รับรางวัล “Jiangxi Famous Brand” และในปีค.ศ.2022 ได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ระดับชาติ หมายเลขสิทธิบัตร ZL 2020 1 0508907.4

ภาพที่ 4-15 สี่ผสมได้รับใบรับรองการจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ระดับชาติ (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 4-16 ภาพวาดปีชวดด้วยเทคนิคสีผสม (Cai Lingling, 2022)

2. สะท้อนความเป็นพื้นบ้านในงานศิลปะที่หลากหลาย

ในการปฏิบัติทางศิลปะ การสร้างสรรค์ของตระกูลไชนันอิงตามประเพณีและวัฒนธรรมประจำชาติในท้องถิ่น และผสมผสานกับทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเอ่ย์จ๋องอย่างใกล้ชิด กล่าวที่จะก้าวข้ามเทคนิคการตกแต่งบุคคลแบบดั้งเดิม กล่าวที่หยิบยืมเทคนิคการตกแต่งภาพวาดตรุษจีนอย่างกล้าหาญ มีผสมผสานการวาดภาพแบบเกินจริงและการเปลี่ยนรูปเข้ามา ในวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติ นำอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนมาแสดงออกผ่านการกอด การอุ้ม การจับมือ ความจริงใจ ความเรียบง่าย และความไร้เดียงสา ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงความงามแห่งธรรมชาติ มนุษย์ ผลได้ได้ก้าวข้ามรูปแบบดั้งเดิม เน้นความน่าสนใจ เน้นแนวคิดทางศิลปะ และเน้นเนื้อหาเชิงอุดมการณ์ มีการใช้เทคนิคสีผสม ภูเขาสี และซินไฉ่เป็นเทคนิคหนึ่งของงานฝีมือ ทำให้ภาพมีสีสัน สว่างงาม กลมกลืน สวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งถือเป็นการเปิดโลกใหม่ด้วยบุคลิกที่โดดเด่นและสไตล์ที่เป็นเอกลักษณ์ จนทำให้เกิดเป็นผลงานชุดประเพณีพื้นบ้านที่ชื่อว่า “ความรักของแม่และลูก” (ภาพที่ 4-17) ชุดทิวทัศน์ที่ชื่อว่า “ความคิดถึงบ้านเกิดที่สวยงาม” (ภาพที่ 4-18) และชุดพระพุทธศาสนาที่ชื่อว่า “ดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ” (ภาพที่ 4-19) โดยที่ผลงานชุดประเพณี

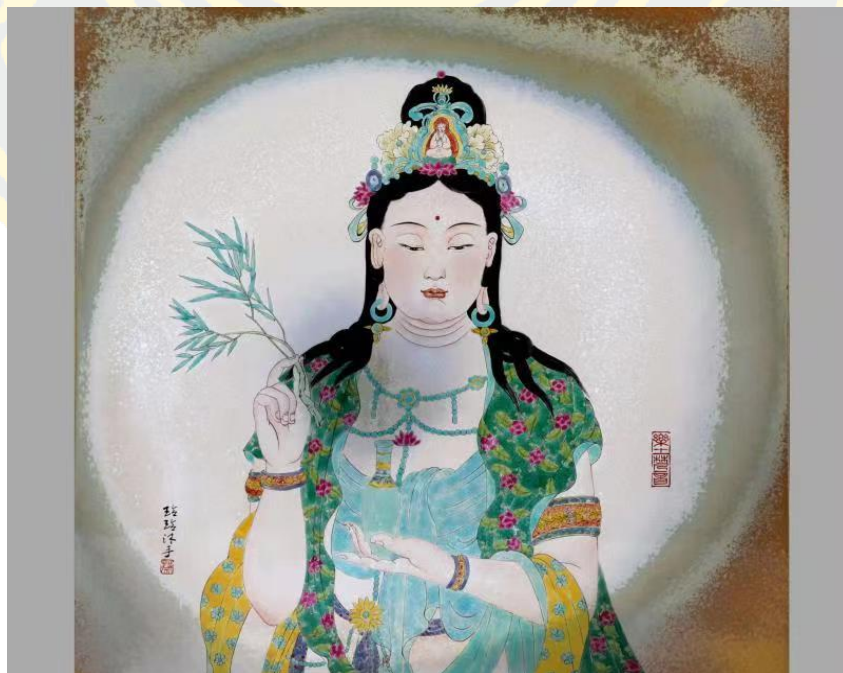
พื้นบ้านนั้นมีต้นกำเนิดที่มาจากวิถีชีวิตและสูงกว่าชีวิตเป็นความงามแบบ “ความสูงส่งแบบมีเกียรติและความน่ารักแบบเรียบง่าย” ซึ่งได้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและสร้างความประทับใจให้กับผู้คน ส่วนในผลงาน “ทิวทัศน์” จะมีความยิ่งใหญ่ เป็นอิสระ เป็นผลงานที่ผสมผสานทั้งแนวความคิดสุนทรียศาสตร์แห่งยุคสมัย และแนวความคิดทางศิลปะ ทำให้ผลงานมีเสน่ห์ทางศิลปะที่แข็งแกร่ง ในขณะที่ผลงานทางพระพุทธศาสนาชุด “ดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ” แสดงออกผ่านการแสดงตัวตนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งศิลปะเป็นก็คือการแสดงออกถึงความรู้สึกเฉพาะตัวที่มีต่อธรรมชาติ ชีวิต และโลก และแสดงออกถึงความนึกคิดและอารมณ์ของตนเอง

ภาพที่ 4-17 ผลงานชุดประเพณีพื้นบ้านที่ชื่อว่า “ความรักของแม่และลูก” (Cai Lingling, 2022)

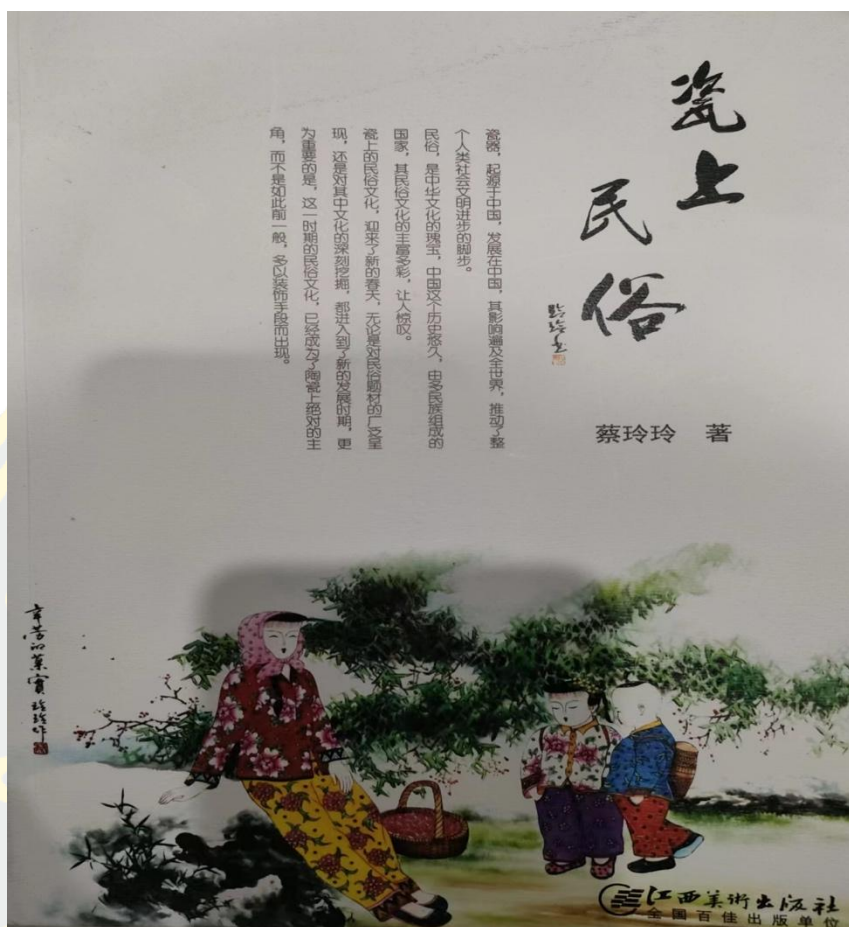
ภาพที่ 4-18 ผลงานชุดทิวทัศน์ที่ชื่อว่า “ความคิดถึงบ้านเกิดที่สวยงาม” (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 4-19 ผลงานชุดพระพุทธรศาสนาที่ชื่อว่า “ดินแดนบริสุทธ์แห่งจิตวิญญาน (Cai Lingling, 2022)

3. นวัตกรรมทางทฤษฎีศิลปะ

ในทางทฤษฎีศิลปะเครื่องเคลือบ ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ได้มีการก่อตั้งระบบทฤษฎีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบที่มีลักษณะเฉพาะของตัวเอง ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหมีพื้นฐานมาจากบริบททางมานุษยนิยมของจีน โดยอิงตามประเพณีและวัฒนธรรมชาติในท้องถิ่น และในขณะเดียวกันก็สามารถผสมผสานกับทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอันเป็นเอกลักษณ์ของจีนได้อย่างเต็มที่ โดยที่ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหนั้นไม่มีการเลียนแบบเครื่องเคลือบโบราณ และยังไม่เลียนแบบเครื่องเคลือบแบบตะวันตกอีกด้วย ซึ่งในบริบททางวัฒนธรรมที่วัฒนธรรมดั้งเดิมกำลังเผชิญกับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกสมัยใหม่นั้น แต่ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไหก็ยังคงไว้ซึ่งจิตสำนึกและความมั่นใจในตนเองของวัฒนธรรมจีน และได้สร้างเอกลักษณ์และรูปแบบทางศิลปะที่ไม่เหมือนใครออกมา โดยผลงานที่เป็นตัวแทน เช่น ผลงานชุด “ความรักของแม่และลูก” ชุด “ดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ” และชุด “ความคิดถึงบ้านเกิดที่สวยงาม” และในปี 2016 ไห่ หลิงหลิงได้สรุปและรวบรวมประสบการณ์การสร้างสรรค์ของตนเองและตีพิมพ์หนังสือ “ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ” โดยเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ได้มาจากการสรุปการปฏิบัติงานที่ผสมผสานเข้ากับศิลปะเซรามิกและวัฒนธรรมพื้นบ้านสร้างสรรค์ของไห่ หลิงหลิง โดยในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เราต้องยึดถือประเพณีและวัฒนธรรมของชนชาติ แล้วบูรณาการเข้ากับทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตลอดจนรักษาจิตสำนึกและความมั่นใจในวัฒนธรรมของชาติบนพื้นฐานของการเรียนรู้จากจุดแข็งของผู้อื่น ซึ่งการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสนอทฤษฎีคติชนวิทยาของตระกูลไห่ในด้านศิลปะเครื่องเคลือบ ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นแบบแผน ประเพณีพื้นบ้านในการใช้ชีวิต ตลอดจนการยึดมั่นและยืนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นดั้งเดิม และวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน เพื่อถ่ายทอดความเรียบง่ายและรูปแบบทางศิลปะที่ใกล้ชิดกับวิถีความเป็นอยู่ของผู้คน ซึ่งได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากอุตสาหกรรมวงการศิลปะเครื่องเคลือบ

ภาพที่ 4-20 หน้าปกของหนังสือ “ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ” ของไซ่ หลิงหลิง (Cai Lingling, 2022)

สรุป

ในประวัติศาสตร์กว่าพันปีของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น วิธีการสืบทอดเครื่องเคลือบสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่องทาง ในยุคแรกจะมีการสืบทอดผ่านการสืบทอดเชื้อสายจากวงศ์ตระกูลและช่างฝีมือ การสืบทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์ แต่ด้วยการพัฒนาของอุตสาหกรรมการศึกษา ทำให้ในช่วงปลายราชวงศ์ชิงและสมัยสาธารณรัฐจีนมีการสืบทอดผ่านสถาบันทางการศึกษาขึ้น ในทุกวันนี้ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอารยธรรมสมัยใหม่ จิ่งเต๋อเจิ้นจึงได้ก่อตั้งระบบการสืบทอดแบบผสมผสานระหว่างครอบครัว อาจารย์และลูกศิษย์ และการศึกษาในวิทยาลัยขึ้น

ระบบการสืบทอดและนวัตกรรมที่สมบูรณ์ได้สนับสนุนการพัฒนาศิลปะเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น และได้ปลูกฝังคนทำงานด้านเครื่องเคลือบรุ่นต่อ ๆ ไปอยู่เรื่อย ๆ ทำให้เกิดรูปแบบ

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่เจริญรุ่งเรือง ซึ่งระบบนี้เองที่ทำให้งานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านของ
ตระกูลไช้ประสบความสำเร็จอย่างเช่นในปัจจุบัน

จากการพัฒนาหลายชั่วอายุคน ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้ได้กลายเป็นศิลปะเครื่อง
เคลือบที่โดดเด่นของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งไม่เพียงแต่ได้สืบทอดทักษะเทคนิคการทำเครื่องเคลือบของจังหวัด
จันทบุรีเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างพัฒนาวัตกรรม วิจัยและพัฒนาแผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบางพิเศษ และ
เทคนิคสีผสมออกมาอีกด้วย นอกจากนี้การสร้างสรรคผลงานยังมีจุดเริ่มต้นจากบริบทของผู้คน และ
ยืนอยู่บนพื้นฐานของประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชนชาติจีน มีการใช้ภาษาศิลปะเครื่องเคลือบ
ที่เข้มข้นและมีสีสันในการแสดงออกถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม และได้สร้างแนวคิดทางทฤษฎี
“ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ” ซึ่งมีพื้นฐานมาจากประเพณีและวัฒนธรรมของชนชาติ บรูณา
การเข้ากับทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและการพัฒนาวัตกรรม ส่งผลให้เกิดเป็นรูปแบบ
ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้ที่มีสีสันและรูปทรงที่หลากหลาย สวยงาม ชวนฝัน โรแมนติก และ
ทันสมัย

บทที่ 5

การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูล ไช่

จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบของโลกและมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ การพัฒนาเครื่องเคลือบของโลก พิพิธภัณฑ์ที่ครอบคลุมด้านอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจีนก็ตั้งอยู่ที่จิ่ง เต๋อเจิ้น และด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพัฒนาของอุตสาหกรรม เครื่องเคลือบก็ทำให้ประเภทของเครื่องเคลือบเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างมีนัยสำคัญ มี ทั้งมีเครื่องเคลือบที่ใช้ในสถาปัตยกรรม เครื่องเคลือบไฮเทค เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สิ่ง เหล่านี้ได้ทำให้พิพิธภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบได้ถือกำเนิดขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบที่ใช้ ในสถาปัตยกรรมแห่งประเทศจีน พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบเอกชนในจิ่งเต๋อเจิ้น ซึ่งพิพิธภัณฑ์ ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ก็เป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์เอกชนที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล

แนวคิดและวิธีการออกแบบพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

1. บริบทการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองแห่งพิพิธภัณฑ์ (Surging news, 2022) วัฒนธรรมเป็นจิตวิญญาณของประเทศและชนชาติ เป็นสิ่งที่นุ่มนวลที่สุดที่สามารถเข้าไปสู่จิตใจของผู้คนได้ ซึ่งแต่ละเมืองก็มี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง พิพิธภัณฑ์ไม่ได้เป็นเพียงแต่เป็นสื่อกลางในการบันทึก ประวัติศาสตร์ของเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อกลางของจิตวิญญาณและวัฒนธรรมเมือง ซึ่งเน้นย้ำให้ เห็นถึงความลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของเมือง

จากมุมมองของประวัติศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์การทำเครื่องเคลือบกว่า สองพันปีได้หลงเหลือโบราณวัตถุและโบราณสถานอันล้ำค่าไว้เป็นจำนวนมาก สำหรับจิ่งเต๋อเจิ้น เมื่อ เดินเข้าไปในถนนและตรอกซอกซอยของจิ่งเต๋อเจิ้นจะพบว่า ถนนหนึ่งมีหนึ่งฉาก หนึ่งซอยมีหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ หนึ่งสะพานมีลักษณะเฉพาะ กลางคือจะมืองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ผสมผสานอยู่ทุกหนทุกแห่ง ซึ่งได้สะท้อนและแสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ในจิ่ง เต๋อเจิ้น โรงงานเตาราชสำนัก ย่านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พื้นที่โรงงานเก่า ตรอกเก่า แหล่ง เตาเผาเก่า ท่าเรือโบราณ สยามโบราณ ร้านค้าโบราณ ไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมโบราณ เท่านั้น แต่ยังเป็นพยานให้เห็นถึงการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การรักษาความทรงจำของเมือง

“ประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต” ที่ยังคงบริบทอันเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นเป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงการสืบทอด วัฒนธรรม และการพัฒนาของเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบที่มีมาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ภาพที่ 5-1 เสาไฟกระเบื้องเคลือบบนถนนในจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-2 สวนที่ประดับด้วยเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2022)

จิ่งเต๋อเจิ้นมีแหล่งโบราณคดีทางวัฒนธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก จากสถิติของการสำรวจแหล่งโบราณคดีทางวัฒนธรรมครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 2003 มีแหล่งโบราณคดี 1,146 แห่งในเมือง มีมรดกทางวัฒนธรรมหลักแห่งชาติ 4 แห่ง มรดกทางวัฒนธรรมประจำมณฑลเจียงซี 8 แห่ง มรดกทางวัฒนธรรมระดับเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น 34 แห่ง และหน่วยพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมระดับเขต (เมือง) 46 แห่ง โดยเนื้อหาของแหล่งโบราณคดีทางวัฒนธรรม ได้แก่ โบราณสถาน เมืองโบราณ วิศวกรรมชลประทานโบราณ สุสานโบราณ สถาปัตยกรรมโบราณ อนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ ย่านโบราณ หมู่บ้านโบราณ จารึก รูปปั้น ประติมากรรม พื้นที่แห่งการปฏิวัติในอดีต และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยใหม่และร่วมสมัย

สำหรับศิลปินด้านเครื่องเคลือบ จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองที่“มีช่างมาจากทุกทิวสารทิศ มีเครื่องเคลือบอยู่ทั่วไต้หล้า” โดยในปี ค.ศ. 2019 จิ่งเต๋อเจิ้นมีผู้มีความรู้ความสามารถเครื่องเคลือบประเภทต่างๆ จำนวน 44,578 คน มีบุคลากรวิชาชีพด้านเทคนิคในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจำนวน 6,564 คน และปรมาจารย์ด้านเครื่องเคลือบจำนวน 304 คน (Fang Xiayun, Li Xinhua, 2019, P. 278) โดยหนึ่งในนั้นเป็นปรมาจารย์ระดับประเทศจำนวน 115 คน (ดังแสดงในตารางที่ 1) ในจิ่งเต๋อเจิ้นมีมหาวิทยาลัยที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่ชื่อว่ามหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นและยังมีมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบอื่น ๆ อีก 3 แห่ง โดยในแต่ละปีจะมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ จากมหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น มากกว่า 4,000 คน ซึ่งเป็นการให้การสนับสนุนผู้มีความรู้ความสามารถให้กับเมืองจิ่งเต๋อเจิ้นตลอดจนพื้นที่การผลิตเครื่องเคลือบอื่นๆ และจากมุมมองของ

จำนวนพนักงาน จิ้งเต๋อเจิ้นมีพนักงาน 150,000 คนในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ คิดเป็นเกือบหนึ่งในสี่ของประชากรในเมือง (สำนักข่าวซินหัว, 2019)

ประวัติศาสตร์อันยาวนานและโบราณวัตถุของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ประกอบกับการผู้มีความรู้ความสามารถด้านเครื่องเคลือบในแต่ละด้าน ทำให้จิ้งเต๋อเจิ้นกลายเป็นพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ “ที่มีชีวิต” ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1954 พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบแห่งแรกในจีนก่อตั้งขึ้น ซึ่งนั่นก็คือ พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจีนจิ้งเต๋อเจิ้น หลังจากนั้น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเอกชน เช่น พิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักจิ้งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์เตาพื้นบ้านจิ้งเต๋อเจิ้นก็ถูกสร้างขึ้นตามลำดับ ต่อมาเข้าสู่ศตวรรษใหม่ด้วยการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศของจีนและการเพิ่มขึ้นของพิพิธภัณฑ์เอกชนในจีน บวกกับการสนับสนุนของรัฐบาลเมืองจิ้งเต๋อเจิ้น ในปี ค.ศ. 2010 หลังจากได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเอกชนที่ดำเนินการจัดการโดยประชาชนแห่งแรกของจิ้งเต๋อเจิ้นขึ้น ซึ่งก็คือ พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ้งเต๋อเจิ้นจิงยี้เจ และตั้งแต่นั้นมาพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเอกชนก็เริ่มเกิดขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเช่น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ 10 โรงงานใหญ่จิ้งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์หมู่บ้านเครื่องเคลือบนานาชาติซานเป่าจิ้งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลิง หลิง ซึ่งได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชม จนมาถึงในปี 2021 จิ้งเต๋อเจิ้นมีพิพิธภัณฑ์หลากหลายประเภทถึง 20 แห่ง ซึ่งได้ครอบคลุมพิพิธภัณฑ์ทั่วไป พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบโดยเฉพาะ และ พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ พิพิธภัณฑ์เหล่านี้ล้วนมีส่วนสนับสนุนในเชิงบวกต่อการแสดง และส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้น

ภาพที่ 5-3 ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจีนจิ้งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-4 พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์บรรจุภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-5 พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้น (Cai Lingling, 2022)

เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยจึงขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบที่มีความโดดเด่น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรี เป็นพิพิธภัณฑ์แรกในเมืองจังหวัดจันทบุรี ก่อตั้งขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1954 ในพิพิธภัณฑ์มีการเก็บรักษาเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่ยุคหินใหม่ ตลอดจนเครื่องเคลือบล้ำค่าจากยุคประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ตั้งแต่ราชวงศ์ฮั่นและราชวงศ์ถังกว่า 30,000 ชิ้น (หนึ่งในนั้นเป็นโบราณวัตถุอันล้ำค่าระดับชาติมากกว่า 500 ชิ้น) ซึ่งได้ครอบคลุมถึงเครื่องเคลือบที่เป็นตัวแทนในประวัติศาสตร์อันยาวนานของการผลิตเครื่องเคลือบที่มีกว่าสหัสวรรษของจังหวัดจันทบุรี และพิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักจังหวัดจันทบุรี (อุทยานแหล่งโบราณคดีโรงงานเตาราชสำนัก) แหล่งโบราณคดีเตาราชสำนักเป็นอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์เพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่สามารถสะท้อนข้อมูลการผลิตและข้อมูลทางวัฒนธรรมของเตาเผาเครื่องเคลือบราชสำนักได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ แหล่งโบราณคดีแห่งนี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 50,000 ตารางเมตรและมีโบราณวัตถุฝังอยู่ใต้ดินเป็นจำนวนมาก หลังจากมีการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการขุดค้นพื้นที่เตาเผาขนาดใหญ่จำนวน 5 ครั้ง มีการค้นพบเตาราชสำนักของราชวงศ์หมิง 11 แห่ง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้รับการจัดอันดับให้เป็น 10 อันดับแรกของการค้นพบทางโบราณคดีใหม่ในปี ค.ศ. 2003 ซึ่งได้ดึงดูดความสนใจอย่างมากจากวงการโบราณคดีเครื่องเคลือบโบราณทั้งในและต่างประเทศ และในปี ค.ศ. 2006 สภาแห่งรัฐประกาศให้แหล่งโบราณคดีเตาราชสำนักเป็นหน่วยคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลิงเป็นหนึ่งในพิพิธภัณฑ์ยุคแรกในจังหวัดจันทบุรีก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2011 เปิดให้สาธารณชนเข้าชมอย่างเป็นทางการในปี 2013 เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจันทบุรีเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบ ที่มุ่งมั่นสู่โลกกว้าง เผยแพร่วัฒนธรรม และการบริการ ในพิพิธภัณฑ์มีการจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบของไช่ หลังหลิงที่สร้างสรรค์ขึ้นในยุคสมัยต่าง ๆ เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะส่วนบุคคลของศิลปินที่มีลักษณะและรูปแบบทางศิลปะเฉพาะในจังหวัดจันทบุรี

2. การวางแผนเชิงพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

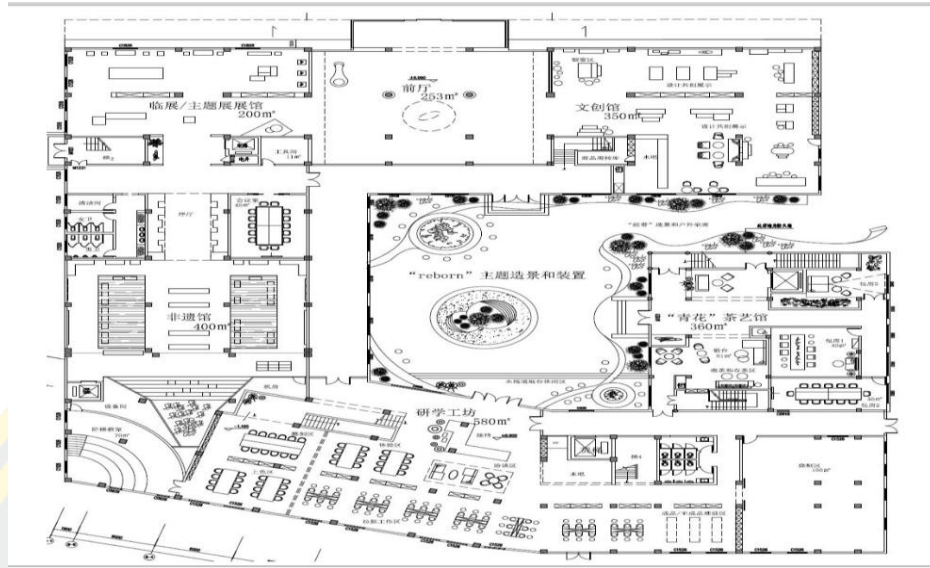
พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านรูปแบบใหม่ที่วางแผนและสร้างขึ้นใหม่บนพื้นฐานของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลิง และเนื่องจากความต้องการในการพัฒนา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2020 จนถึงปัจจุบันจึงมีการย้ายพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลิงและสร้างพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ขึ้น โดยพิพิธภัณฑ์แห่งใหม่ก็คือพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ซึ่งตั้งอยู่ในสวนหิมิงฝางเมืองจังหวัดจันทบุรี ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 4,300 ตารางเมตร พื้นที่ก่อสร้างประมาณ 10,000 ตารางเมตร เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้านที่มีการจัดพื้นที่แบบสวนจีน

ภาพที่ 5-6 ภาพพิพิธภัณฑศิลป์เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหก่อนการก่อสร้าง (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-7 ภาพแปลนการก่อสร้างพิพิธภัณฑศิลป์เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไห 1 (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-8 ภาพแปลนการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ 2 (Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-9 ภาพแสดงที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Cai Lingling)

3. การก่อตัวของแนวคิดในการออกแบบ

จากการสำรวจ การวิเคราะห์ และการรับรู้ข้างต้น ทำให้แนวคิดในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้จึงค่อยๆ ก่อตัวขึ้น 4 มิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 มิติของวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน พื้นที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ กลับไปสู่ความเป็นเนื้อแท้ของวิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัวหรือบ้านชินประชาในจังหวัดภูเก็ต ถึงแม้ว่าพิพิธภัณฑ์เหล่านี้จะมีการจัดแสดงวัฒนธรรมชนชาติที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดก็มีเอกลักษณ์ที่เหมือนกันนั่นก็คือการกลับไปสู่ความเป็นเนื้อแท้ของชีวิต ตัวอย่างเช่น การจัดวางเฟอร์นิเจอร์และการจัดแสดงวัตถุในพิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัวล้วนเป็นฉากจากชีวิต หรือในบ้านชินประชาที่มีการนำประเพณีวิธีการแต่งงานในท้องถิ่น ชีวิตประจำวัน และบรรยากาศการทำงานกลับเข้ามาจัดแสดงในพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์ ซึ่งนี่เป็นการบอกกับผู้เข้าชมอย่างตรงไปตรงมาว่านี่คือวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ต ด้วยแรงบันดาลใจนี้ ในการออกแบบพื้นที่จัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้จึงมีการนำผลงานศิลปะเครื่องเคลือบแต่ละชิ้นกลับคืนสู่พื้นที่ในชีวิตประจำวันตามประโยชน์ในการใช้งาน ตัวอย่างเช่น ในบ้านสไตล์จีนควรจัดวางผลงานศิลปะเครื่องเคลือบแบบใดหรือในบ้านสไตล์ตะวันตกควรจัดวางผลงานศิลปะเครื่องเคลือบแบบใด เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผลงานศิลปะและทำให้ศิลปะกลับมาในชีวิตอีกครั้ง

3.2 มิติเอกลักษณ์ของชาติ ความเป็นชาติคือสิ่งที่จะดำรงคงอยู่ตลอดไป และที่สำคัญคือต้องเคารพและศึกษาวัฒนธรรมดั้งเดิม ประติมากรรมสถาปัตยกรรมรูปแบบสุขุขโจวก็เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมประเภทหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะผ่านการเปลี่ยนแปลงของเวลา แต่ก็ยังคงความเป็นศิลปะที่งดงามและได้รับความชื่นชมจากผู้เข้าชมส่วนใหญ่ ซึ่งศิลปะสถาปัตยกรรมนี้ก็ถือเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิมและเป็นการแสดงออกอย่างเข้มข้นของวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของสถาปัตยกรรมหรือศิลปะในการตกแต่งต่างก็ได้แสดงออกถึงการแสวงหาทางจิตวิญญาณที่ว่า “ความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ” และสัญลักษณ์แห่งความเป็นมงคลของชาติจีนอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความมีชีวิตชีวาและพลังของวัฒนธรรมจีน

3.3 มิตินวัตกรรมบูรณาการการสร้างสรรค์ นวัตกรรมบูรณาการเข้ากับการพัฒนาทำให้คุณค่าวัฒนธรรมได้แสดงออกอย่าง ในระหว่างการลงพื้นที่สำรวจที่จังหวัดจันทบุรี ในด้านงานการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากมรดกทางอุตสาหกรรม จังหวัดจันทบุรีได้ทำการศึกษา อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากมรดกทางอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม และได้บรรลุผลลัพธ์ที่ดี มีการใช้ประโยชน์และพัฒนาเครื่องเคลือบอย่างสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น เถาซีชวนที่เป็นแหล่งโบราณคดีอุตสาหกรรมในอดีตได้รับการฟื้นฟูในรูปแบบใหม่ เถาซีชวนตั้งอยู่ในเขตตงเฉิง เมืองจังหวัดจันทบุรี โดยอุทยานอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเซรามิกนานาชาติเถาซีชวนเป็นศูนย์รวมที่ผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม การช้อปปิ้ง การพักผ่อน การจัดเลี้ยง ความบันเทิงที่ครอบคลุม อีกทั้งยังเป็นสวนที่เป็นศูนย์กลางของ

วัฒนธรรม การพักผ่อน ความบันเทิง การท่องเที่ยว และการสัมผัสประสบการณ์แบบครบวงจรแห่งแรกของจีนที่มีวัฒนธรรมเซรามิกเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งจากการปรับปรุงโครงสร้าง การสร้างสิ่งแวดล้อม การกำหนดรูปแบบวัฒนธรรม และการฟื้นฟู ทำให้พื้นที่แห่งนี้ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนจากการผลิตเชิงอุตสาหกรรมไปเป็นอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ โดยได้บรรลุการบูรณาการอย่างลึกซึ้งระหว่างความเป็นดั้งเดิมและความทันสมัย วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนการผลิตและวิถีชีวิต กลายเป็นสถานที่โดดเด่นที่ทุกคนต้องมาเยี่ยมชมของเมือง กล่าวได้ว่า การสร้างพื้นที่ของเกาะซีชวนเป็นการจัดแสดงทิวทัศน์ของมรดกทางวัฒนธรรมของอุตสาหกรรมเซรามิกอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบสามมิติ ช่วยให้ผู้มาเยี่ยมชมได้สัมผัสกับประวัติศาสตร์อันยาวนานและความทันสมัยของเซรามิกจึงทำเงินได้อย่างเต็มที่

3.4 มิติแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บูรณาการเข้ากับการก่อสร้างให้กลายเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโลกด้านเครื่องเคลือบจึงทำเงินอย่างแข็งแกร่ง พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหตั้งอยู่ที่จังหวัดเจ้อเจียงเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานเป็นเวลาหลายพันปี และยังคงอยู่ในพื้นที่หลักของเขตนาร่องการสืบทอดและนวัตกรรมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ ซึ่งการสร้างให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโลกด้านเครื่องเคลือบก็เป็นหนึ่งในจุดประสงค์พื้นฐานของการสร้างเขตนาร่องนี้ เพราะฉะนั้น ในการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหจึงจำเป็นต้องบูรณาการเข้ากับการสร้างพื้นที่ทดลองนี้อย่างแข็งแกร่ง และทำให้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ทดลองอย่างแยกไม่ออก ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

โดยสรุป ภารกิจที่สำคัญของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหคือส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยอดเยี่ยมของจีน เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ให้กลายเป็นช่องทางที่มีการบูรณาการการท่องเที่ยวเข้ากับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่มีทั้งการแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การสัมผัสประสบการณ์ ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และการแบ่งปันรวมอยู่ด้วยกัน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงบริบททางวัฒนธรรมของเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบและศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านที่มีลักษณะเฉพาะ

4. การก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานและพื้นที่ในพิพิธภัณฑสถาน

พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไหตั้งอยู่ในสวนหมิงฝางเมืองจังหวัดเจ้อเจียงประเทศจีน เริ่มก่อสร้างในต้นปีค.ศ. 2019 จนถึงวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ. 2021เริ่มมีการตกแต่งและเปิดให้สาธารณชนเข้าชมได้บางส่วน ตลอดระยะเวลา 3 ปี เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการก่อสร้างและพื้นที่ทางกายภาพ จึงมีการปรับปรุงการออกแบบอยู่หลายครั้ง เพื่อให้การก่อสร้างพื้นที่ทางกายภาพและนิทรรศการของพิพิธภัณฑสถานเป็นหนึ่งในเดียวกันอย่างกลมกลืน

ภาพที่ 5-10 ภาพสภาพแวดล้อมภายนอกของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Cai Lingling, 2022)

สำหรับพิพิธภัณฑ์ การออกแบบที่ตื้นนั้นหมายถึงทั้งการออกแบบตัวอาคารและการออกแบบการแบ่งพื้นที่ โดยคำว่า “พื้นที่” ในที่นี้ไม่ใช่พื้นที่ในความหมายโดยแคบที่หมายถึงพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่จำกัดเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เท่านั้น แต่หมายถึงเป็นพื้นที่ทางกายภาพทางวัฒนธรรม เป็น “พื้นที่” ที่มีสถานที่ทางวัฒนธรรม สถานะทางวัฒนธรรม และวัตถุทางวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วยกัน ในพื้นที่นี้มีสิ่งก่อสร้างทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมนุษย์ มีแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์และเวลาอยู่ในพื้นที่นี้ เช่นเดียวกับตอนที่ไปอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานหลายศาสตร์และหลายมุมมอง

จากความเข้าใจข้างต้น สรุปได้ว่า พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มองเห็นและรับรู้ได้ ดังนั้น การวางแผนพิพิธภัณฑ์จึงมีสองระดับ ได้แก่ การวางแผนสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่และการวางแผนพื้นที่จัดแสดงทางวัฒนธรรม ซึ่งได้กลายเป็นพื้นที่ทางวิชาการ พื้นที่การจัดแสดง และพื้นที่บริการของพิพิธภัณฑ์

ภาพที่ 5-11 ภาพมุมข้างของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้(Cai Lingling, 2022)

ภาพที่ 5-12 ภาพมุมข้างของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้(Cai Lingling, 2022)

4.1 พื้นที่ทางวิชาการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ตั้งอยู่ในพื้นที่หลักของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจังหวัดจันทบุรีเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบของโลก ซึ่งก็คือสวนหมิงฝางในเมืองจันทบุรีซึ่งเป็นกลุ่มหัตถอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบที่มีลักษณะเหมือนสวน พิพิธภัณฑ์มีพื้นที่ก่อสร้าง 10,000 ตร.ม. โดยสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ภายในแบ่งออกเป็นลานภายในและพื้นที่แสดงทางวัฒนธรรม โดยลานภายในจะเน้นไปที่การจัดสวน นั่นคือการสร้างพื้นที่ธรรมชาติที่สะดวกสบายและเต็มไปด้วยวัฒนธรรม ส่วนการสร้างพื้นที่จัดแสดงทางวัฒนธรรมจะเน้นไปที่การจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบที่มีผสมผสานเข้ากับการออกแบบภายในเพื่อสร้างพื้นที่ที่มีสิ่งแวดล้อมที่สะดวก สบาย และสมเหตุสมผล

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ประกอบด้วยอาคาร 2 หลังคืออาคารหลักและอาคารเสริม ซึ่งทั้งอาคารทั้ง 2 หลังล้วนเป็นอาคารรูปแบบฮุ่ยโจว มีผนังสีเทาและกระเบื้องสีดำ และมีกำแพงจั่วชั้นบันไดทั้งสองด้าน เต็มไปด้วยเส้นทึบและเป็นรูปแบบอาคารที่อยู่อาศัยโดยทั่วไปทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี ซึ่งได้ผสมผสานเข้ากับสภาพแวดล้อมของสวนอย่างลงตัว งานแกะสลักอิฐบนห่อประตูล้วนมาจากเมืองฮุ่ยโจวในมณฑลอานฮุย และเป็นงานที่สั่งทำสำหรับพิพิธภัณฑ์แห่งนี้โดยเฉพาะ และเพื่อสะท้อนถึงวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม งานแกะสลักอิฐส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายมงคลพื้นบ้าน เช่น ลายสัญลักษณ์มงคลแปดประการ ลายดอกกล้วยไม้ และลายสัตว์มงคล ส่วนลานด้านในเป็นสวนโปร่งแสงรูปแบบทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี เน้นความรื่นไหลและแนวคิดทางศิลปะที่เรียบง่าย มีการนำองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมอย่างผนังกันห้องและระเบียงทางเดินเข้ามาผสมผสาน ทำให้อาคารทั้งหลังมีความงดงามโดยไม่สูญเสียรูปแบบที่ดูหรูหราและสง่างามซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี ดังนั้นจึงผสมผสานเข้ากับแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมเครื่องเคลือบได้อย่างสมบูรณ์และลงตัว

4.2 พื้นที่จัดแสดง สำหรับการสร้างพื้นที่จัดแสดงทางวัฒนธรรมเน้นไปที่ศิลปะเครื่องเคลือบ โดยมีการแบ่งพื้นที่จัดแสดงกว่า 4,300 ตารางเมตรออกเป็น 5 พื้นที่ใช้สอยตามหน้าที่ ได้แก่ ห้องนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลัง ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ห้องนิทรรศการเครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน(ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์) ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ และห้องพักผ่อนเอนกประสงค์โดยห้องทั้ง 5 ห้องนี้เชื่อมต่อกันอย่างใกล้ชิดผ่านระเบียงวัฒนธรรม ทำให้พื้นที่ใช้งานแต่ละส่วนไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการที่เป็นอิสระต่อกัน แต่ยังเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อถึงกันและกันได้อีกด้วย

4.3 พื้นที่บริการ เพื่อเป็นการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมและพักผ่อนให้ดียิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์จึงมีสถานที่บริการสาธารณะ เช่น โต๊ะบริการ บาร์น้ำ พื้นที่พักผ่อน ห้องสุขา ร้านอาหารและห้องประชุมไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โต๊ะบริการ ตั้งอยู่ทางด้านขวาของห้องโถงใหญ่ของพิพิธภัณฑ์ มีไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวทำการลงทะเบียน ให้คำปรึกษา แนะนำการเดินทาง และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 5-13 โต๊ะบริการและประชาสัมพันธ์

2) บาร์น้ำ ตั้งอยู่ด้านหลังโถงใหญ่ของพิพิธภัณฑ์ มีน้ำดื่ม เครื่องดื่ม ของหวาน อาหาร และเครื่องดื่มต่างๆ ในตัว สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการจับจ่ายและพักผ่อน

ภาพที่ 5-14 บาร์ให้บริการน้ำและเครื่องดื่ม

3) ห้องสุขา มีห้องสุขาหลายห้องที่ชั้น 1 ของพิพิธภัณฑน์ แยกชายหญิง เพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 5-15 ห้องสุขาในพิพิธภัณฑน์

4) พื้นที่พักผ่อน ตั้งอยู่ในระเบียงทางเดินทางด้านซ้ายของพิพิธภัณฑน์ ถัดจากบาร์น้ำ มีโต๊ะ เก้าอี้ และพื้นที่พักผ่อนอิสระซึ่งจะช่วยสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวให้สามารถพักผ่อนและชมทิวทัศน์ระหว่างการท่องเที่ยว

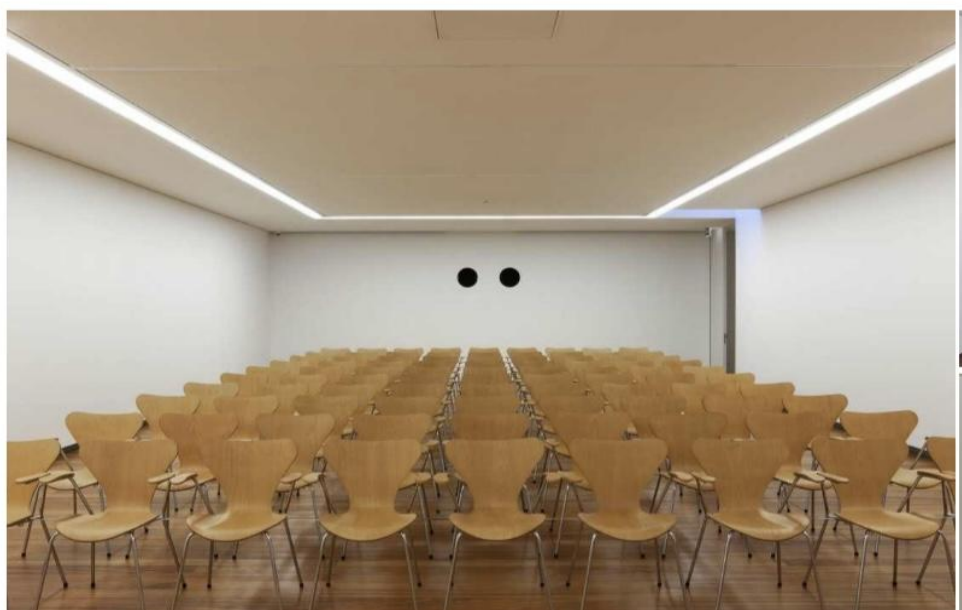
ภาพที่ 5-16 พื้นที่พักผ่อนในพิพิธภัณฑน์

5) ร้านอาหาร ร้านอาหารอเนกประสงค์ตั้งอยู่ที่ชั้น 1 ของพื้นที่สำนักงานทางด้านซ้ายของพิพิธภัณฑ์ ให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 5-17 ร้านอาหารในพิพิธภัณฑ์

6. ห้องประชุม ตั้งอยู่ที่ชั้น 2 ของพิพิธภัณฑ์ ครอบคลุมพื้นที่ 300 ตร.ม. มีโต๊ะและเก้าอี้ประชุม โปรเจ็คเตอร์ เครื่องเสียงอเนกประสงค์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ สำหรับจัดประชุมขนาดกลางและขนาดย่อมและกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างๆ

ภาพที่ 5-18 ห้องประชุมในพิพิธภัณฑ์

5. การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช

5.1 แผนการจัดนิทรรศการ

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไชนำเสนอการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องเคลือบเกือบ 40 ปีของ ไช่ หลังหลิง ศิลปะเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้พื้นบ้านเป็นเนื้อหาหลัก เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแบบครบวงจรที่รวบรวมการจัดแสดงทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การสัมผัสประสบการณ์ การเผยแพร่ การวิจัย และการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งตามวัตถุประสงค์และหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์เนื้อหาในการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ถูกแบ่งออกเป็น ห้องนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลิง ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ และห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

5.1.1 ห้องนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลังหลิง

ห้องนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบนี้ใช้ประสบการณ์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบกว่า 40 ปีของ ไช่ หลังหลิงและการเติบโตทางศิลปะเป็นแนวคิดของการจัดแสดง มีการจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบในช่วงเวลาต่างๆที่ประกอบด้วย 3 แนวคิดคือ ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ ความคิดถึงบ้านที่สวยงาม และดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ

แนวคิดประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการนี้เป็นนิทรรศการผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบรูปบุคคลที่สร้างสรรค์ในช่วงต้น ช่วงกลาง และปัจจุบันของการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงให้เห็นถึงความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม พร้อมทั้งซึมซับและผสมผสานเข้ากับเทคนิคการวาดภาพของจีนและตะวันตกของ ไช่ หลังหลิง

แนวคิดความคิดถึงบ้านที่สวยงาม พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการนี้เป็นนิทรรศการผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์ที่สร้างสรรค์ในช่วงต้น ช่วงกลาง และปัจจุบันของการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดในการสร้างสรรค์ที่มีต้นกำเนิดจากชีวิตและสูงกว่าชีวิต ใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเซรามิกที่เป็นเอกลักษณ์ของจิ่งเต๋อเจิ้นเพื่อให้ผู้ชมได้สัมผัสกับภูมิทัศน์แบบชนบทอันงดงามในสภาพแวดล้อมที่แออัดของเมือง ซึ่งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการสดุดีต่อแม่น้ำและภูเขาอันยิ่งใหญ่ของมาตุภูมิเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงความคิดถึงและยกย่องบ้านเกิดอีกด้วย

แนวคิดดินแดนอันบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการนี้เป็นนิทรรศการผลงานภาพวาดบนเครื่องเคลือบที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา โดยผลงานที่มีแนวคิดเรื่องดินแดนอันบริสุทธิ์ทางจิตวิญญาณนี้เป็นแนวทางใหม่ในการศึกษาศิลปะและเป็นนวัตกรรมใหม่บนเส้นทางแห่งศิลปะของ ไช่ หลังหลิง และด้วยการผสมผสานวัสดุหลายชนิดและเทคนิคที่หลากหลาย บวกกับภาษาทางศิลปะของเครื่องเคลือบที่ถูกรนำมาใช้จึงทำให้ได้มาซึ่งผลงานดินแดนอันบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณสำหรับห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

5.1.2 ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้คือห้องนิทรรศการพิเศษของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ โดยในห้องนิทรรศการมีการจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบของผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับเมืองของจingt๑เต๋อเจิ้น นอกจากนี้ยังมีผลงานเครื่องเคลือบของอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยชื่อดังและศิลปินพื้นบ้านเก่าแก่ และยังมีการรวบรวมผลงานชิ้นเอกของศิลปินเครื่องเคลือบชื่อดังจำนวน 40 ชิ้น อาทิ อาจารย์นึ่ง กัง อาจารย์ฟาง ฟู่ อาจารย์หลี่ เหวินเยว่ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของจingt๑เต๋อเจิ้น

ภาพที่ 5-19 ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่(Cai Lingling, 2023)

ภาพที่ 5-20 ผลงานของศาสตราจารย์ฟางฟูในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ภาพที่ 5-21 ผลงานของศาสตราจารย์นิง กังในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ภาพที่ 5-22 ผลงานของศาสตราจารย์หลี่ เทววินเยวในห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

5.1.3 ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ

จึงต่อเงินมีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับหัตถกรรมเครื่องเคลือบที่ยาวนานซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อันล้ำค่าของจีน ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบเป็นห้องนิทรรศการแบบโต้ตอบที่จัดแสดงกระบวนการทำหัตถกรรมเครื่องเคลือบและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเข้ามามีส่วนร่วมกับการทำหัตถกรรมเครื่องเคลือบ โดยเนื้อหาภายในห้องนี้ประกอบด้วยประสบการณ์การปั้นด้วยมือ ประสบการณ์การวาดภาพบนเครื่องเคลือบ และประสบการณ์ด้านการเผาเครื่องเคลือบ ซึ่งผู้เข้าชมสามารถดำเนินการขั้นตอนการทำเครื่องเคลือบทั้งหมดตั้งแต่การขึ้นรูปไปจนถึงขั้นตอนการเผาแล้วได้ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบออกมา

ภาพที่ 5-23 ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ

5.1.4 ห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ห้องนิทรรศการนี้เน้นไปที่การจัดแสดงผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากเครื่องเคลือบที่พัฒนาโดยทีมวิจัยและพัฒนาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการวิจัยและพัฒนาและความสามารถด้านนวัตกรรมของพิพิธภัณฑ์ ช่วยให้วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเป็นที่นิยม และทำให้ศิลปะเครื่องเคลือบเข้าไปอยู่ในชีวิตของผู้คนทั่วไป โดยเนื้อหาในห้องนี้มีทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากเครื่องเคลือบ การวิจัยเครื่องเคลือบและการบรรยายศิลปะเครื่องเคลือบ

ภาพที่ 5-24 ห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

6. ผลงานของ ไซ่ หลิงหลิงที่จัดแสดงบางส่วน

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่มีผลงานจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์มากกว่า 500 ชิ้น ซึ่งจัดแสดงอยู่ในห้องนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบ ไซ่ หลิงหลิง ห้องนิทรรศการมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีการเลือกผลงานจำนวน 8 ผลงานมาทำการนำเสนอ ดังนี้

6.1 ผลงาน“ปณิธานเดิม”

ภาพที่ 5-25 ผลงาน“ปณิธานเดิม” (Cai lingling,2022)

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคมปี ค.ศ. 2016 ในการประชุมฉลองครบรอบ 95 ปีของการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน เลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนนายสี จิ้นผิง ได้กล่าวสุนทรพจน์สรุปถึงความสามัคคีของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้เป็นผู้นำอันรุ่งโรจน์ของการต่อสู้ที่ไม่หยุดยั้งของชาวจีน คุณูปการอันยิ่งใหญ่ และยังได้มีการอธิบายอย่างลึกซึ้งถึงข้อกำหนด 8 ประการที่ต้องเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อไม่ให้ลืมนิยามเดิมและก้าวไปข้างหน้าอย่างบากบั่น เพื่อให้พรรคคอมมิวนิสต์ได้ทำหน้าที่

ต่าง ๆ ของพรรคและประเทศชาติให้ดีขึ้น จุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์หน้าใหม่นี้ และได้ชี้แนะทิศทางความก้าวหน้าและชี้แจงแนวทางในการดำเนินการ ภายหลัง ไซ่ หลิงหลิงได้เดินทางไปยังเมืองเยียนอันและได้ไปเยี่ยมชมแหล่งโบราณคดีแห่งการปฏิวัติเจ้าหยวน แหล่งโบราณคดีแห่งการปฏิวัติหยางเจียหลิง และหอรำลึกการปฏิวัติเมืองเยียนอัน ซึ่งความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของนักปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพรุ่นเก่า ๆ ทำให้ ไซ่ หลิงหลิงประทับใจอย่างมาก และหลังจากที่ได้กลับมา ก็ได้สร้างสรรค์ผลงานหนึ่งชุดตามแนวคิดของการปฏิวัติที่ชื่อว่า “ปณิธานเดิม” ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานที่เป็นตัวแทนมากที่สุด สำหรับเทคนิคของผลงานนี้ได้มีการใช้เทคนิคใหม่ห่อหุ้มคือสีผสม ซึ่งเกิดจากการผสมผสานของสีฝุ่นไม้แบบดั้งเดิมของจีนต่อเงินเข้ากับสีภูเขา (สีโบราณ) และสีซินไฉ่ (สีใหม่) ที่เป็นสีบนเคลือบเข้าด้วยกัน ทำให้สีของผลงานมีความหลากหลาย ชัดเจน และนุ่มนวล ในแง่ของรูปลักษณะทางศิลปะมีการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ ภาพวาดสีน้ำมัน และภาพวาดตรุษจีน มีการผสมผสานระหว่างของจริงและจินตนาการ ระหว่างทิวทัศน์และสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน และมีการนำภาพบุคคล วัตถุ หน้าต่าง และดอกไม้มาจัดวางอย่างชาญฉลาด ทำให้ภาพเต็มไปด้วยความลึกและมีมิติ ตัวเอกในภาพมองออกไปนอกหน้าต่าง รอคอยสามีของเธอที่กำลังกลับมาหลังจากได้รับชัยชนะจากการปฏิวัติ ผลงานในภาพรวมมีโครงสร้างที่งดงาม และมีความหมายลึกซึ้ง แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่จากสิ่งเล็ก ๆ และยังแสดงให้เห็นความตั้งใจอันหนักแน่นของนักสู้ในยุคใหม่ที่ไม่เคยลืมปณิธานเดิมและมุ่งไปข้างหน้าอย่างบากบั่น

6.2 ผลงาน “ความทรงจำที่มีความสุข”

ภาพที่ 5-26 ผลงาน “ความทรงจำที่มีความสุข” (Cai lingling,2022)

ไซ่ หลิงหลิงเคยอาศัยอยู่ต่างประเทศเป็นเวลานาน ทำให้รู้สึกคิดถึงและโหยหามาตุภูมิ และแม่เป็นอย่างมาก จึงได้สร้างสรรค์ผลงานชุดความรักของแม่ลูกออกมา เพื่อสรรเสริญยกย่อง มาตุภูมิและแม่ ผลงาน “ความทรงจำที่มีความสุข” เป็นผลงานตัวแทนของผลงานชุดความรักของ ความรักของแม่และลูกของ ไซ่ หลิงหลิง โดยผลงานนี้เป็นภาพของคุณแม่ที่กำลังแบกลูกน้อยอยู่บน หลัง เสื้อผ้าที่ดูใหม่เอี่ยม ปักปักดอกไม้ที่สวยงาม มีลักษณะท่าทางที่ผ่อนคลายและมีความสุข ซึ่งได้ สะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกที่สดใสร่าเริงและรักธรรมชาติของแม่ได้อย่างชัดเจน และยังเป็นการแสดงความทรงจำ ในวัยเด็กที่สวยงามของลูกที่มีต่อแม่ ผลงานนี้เป็นการนำความรักของแม่และลูกมาผสมผสานเข้ากับ ภูมิทัศน์ ป่าไม้ ดอกไม้และผลไม้ในธรรมชาติได้อย่างลงตัว และแสดงออกถึงความเป็นธรรมชาติ ความเรียบง่าย อบอุ่น มีความสุข โอบอ้อมอารีและงดงามของตัวละครผู้เป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ

6.3 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงสี่เหลี่ยม)

ภาพที่ 5-27 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงสี่เหลี่ยม) (Cai lingling,2022)

ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” กว้าง 30 ซม. สูง 120 ซม.
ประกอบด้วยรูปภาพ “ความรักของแม่และลูก” 4 กลุ่ม ความรักอันลึกซึ้งระหว่างแม่กับลูกคือความรักที่ยิ่งใหญ่ในโลก และยังเป็นแก่นเรื่องสำคัญของวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิมที่ศิลปินตั้งใจสร้างสรรค์และแสดงออก โดยภาพ 4 กลุ่มนี้เป็นงานภาพเขียนตกแต่งรูปบุคคล โดยในผลงานมีการดัดแปลงให้รูปทรงของบุคคลแสดงออกแบบเกินจริง ความงามของผู้หญิงและความงามของธรรมชาติสามารถผสมผสานรวมเป็นหนึ่งเดียวได้อย่างกลมกลืนและลงตัว การจัดองค์ประกอบมีความแน่นยำ มีสีสันที่สดใสและโดดเด่น รายละเอียดต่าง ๆ ในผลงานมีการแสดงออกมาอย่างมีชีวิตชีวา ทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบของผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์แนวคิดด้านความรักของแม่ ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” ยึดแนวคิด “ความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ” นำความรักของแม่และลูกมาผสมผสานเข้ากับภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ แสดงออกถึงความเป็นธรรมชาติ ความเรียบง่าย อ่อนนุ่ม มี

ความสุข โอบอ้อมอารีและงดงามของตัวละครผู้เป็นแม่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ จึงทำให้เกิดภาพความรักของแม่ที่ดูสดใส น่ารัก บริสุทธิ์และมีเมตตา

6.4 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงกลม)

ภาพที่ 5-28 ผลงาน “ความรักของแม่และลูก” (ทรงกลม) (Cai lingling,2022)

ผลงานเป็นภาพวาดตกแต่งลายบุคคลที่มีพื้นหลังตกแต่งด้วยดอกไม้และใบไม้ แม่คุกเข่าข้างหนึ่ง อุ้มลูกไว้ในอ้อมแขน มือซ้ายถือพัด และกอดลูกเอาไว้ สวมชุดที่สวยงาม ปักปักดอกไม้ และมีท่าทางที่อ่อนคลายและมีความสุขสะท้อนถึงความอบอุ่น บุคลิกที่สดใสและรักธรรมชาติของแม่ได้อย่างชัดเจน และดอกไม้ก็ดูเหมือนจะได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ของแม่ เบ่งบานอย่างสะพรั่งราวกับอยู่ในฉากที่สวยงามของผู้คนและธรรมชาติ ในภาพลูกน้อยกำลังเล่นอยู่ในอ้อมแขนของแม่ และดวงตาที่อ่อนโยนของแม่ก็ทำให้ภาพเต็มเปี่ยมไปด้วยความอบอุ่น นอกจากนี้ ลวดลายเสื้อผ้าแบบดั้งเดิมของแม่ ตลอดจนลวดลายสัตว์และดอกไม้ในภาพวาดก็ทำให้ภาพเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งบางที ทุกคนอาจมีความทรงจำเช่นนี้อยู่ในใจและความรักของแม่นั้นยิ่งใหญ่ไพศาล เป็นรักที่ยิ่งใหญ่ไร้คำบรรยายซึ่งทั้งหมดก็ได้ถูกถ่ายทอดอยู่ในภาพวาดแล้ว

6.5 ผลงาน “ต้นสนและนกกระเรียน” ภาพวาดบนแผ่นเครื่องเคลือบแบบสองด้าน

ภาพที่ 5-29 ผลงาน “ต้นสนและนกกระเรียน ฤดูใบไม้ผลิแห่งประเทศจีน” (Cai lingling,2022)

ความใหญ่โตโอ้อ่าและรายละเอียดที่ละเอียดอ่อนเป็นหนึ่งในลักษณะเฉพาะของผลงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูเขาและแม่น้ำบนเครื่องเคลือบ ไซ่ หลิงหลิงปรมาจารย์ด้านศิลปะการออกแบบเครื่องเคลือบของจีน ผลงาน “ต้นสนและนกกระเรียน ฤดูใบไม้ผลิแห่งประเทศจีน” เป็นภาพวาดบนเครื่องเคลือบขนาดใหญ่ที่มีสองด้าน ประกอบด้วยภาพทิวทัศน์สองกลุ่ม คือภาพต้นสนและนกกระเรียนในฤดูใบไม้ผลิแห่งประเทศจีน และภาพทะเลเมฆในฤดูใบไม้ผลิที่ปกคลุมภูเขาอย่างสวยงาม โดยติดตั้งด้วยกรอบที่ทำจากไม้มะฮอกกานี มีความสง่างาม เครื่องขริม ราวกับภูเขาและสายน้ำที่ทอดยาว ภาพตกแต่งด้วยเทคนิคการลงสีเฟินไฉ่ สีเส้นชัดเจนและลงตัว โดยในภาพต้นสนและนกกระเรียนในฤดูใบไม้ผลิแห่งประเทศจีนนั้นได้ใช้ภาพต้นสนของเทือกเขาหวางซานเป็นภาพพื้นหลัง และในระหว่างที่นกกระเรียนกำลังเดินรำด้วยท่าที่สงบบมีดวงอาทิตย์สีแดงกลมโผล่ออกมา เกิดเป็นบรรยากาศที่ไม่สามารถอธิบายออกมาได้ ส่วนในภาพทะเลเมฆในฤดูใบไม้ผลิที่ปกคลุมภูเขาอย่างสวยงามมีพื้นฐานมาจากงานเขียนพู่กันของเมืองน้ำทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี มีภูเขาสีเขียวและสายน้ำใสสะอาด มีเมฆลอยขึ้นระหว่างภูเขา และมียอดเขาที่แปลกตา มีหินที่สวยงาม และต้นไม้ที่เรียงซ้อนทับกันเป็นชั้นๆ ตามลำดับ ภาพเขียนสองภาพสอดประสานกัน กลายเป็นองค์ประกอบที่ลง

ตัวระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ และยังเป็นการพรรณนาสื่อความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศและความสงบสุขของประชาชนอีกด้วย

6.6 ผลงาน “ภูเขาและแม่น้ำที่สวยงามในฤดูใบไม้ผลิ”

ภาพที่ 5-30 ผลงาน “ภูเขาและแม่น้ำที่สวยงามในฤดูใบไม้ผลิ” (Cai lingling,2022)

ผลงาน “ภูเขาและแม่น้ำที่สวยงามในฤดูใบไม้ผลิ” เป็นงานจิตรกรรมรูปภูมิทัศน์บนแผ่นเครื่องเคลือบขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยแผ่นเครื่องเคลือบขนาดยาว 2 เมตร 5 แผ่นประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของจิตรกรรมรูปภูมิทัศน์บนแผ่นเครื่องเคลือบ ผลงานเต็มไปด้วยความสดชื่น ชุ่มชื้น และบรรยากาศของฤดูใบไม้ผลิ ทำให้ผู้ชมดูเหมือนจะสามารถสูดอากาศบริสุทธิ์ข้างลำธารบนภูเขาได้ ภายในภาพมีต้นไม้ ลำธาร ลำห้วย เรือ กระท่อม หมอก เส้นทางหิน และทิวทัศน์อื่นๆ ต่างได้สะท้อนให้เห็นถึงท่วงท่าของฤดูใบไม้ผลิอย่างเต็มที่ ในผลงานนี้ ไช่ หลิงหลิงได้ใช้แนวทางในการสร้างสรรค์ที่โดดเด่น โดยใช้มุมหนึ่งของหมู่บ้านบนภูเขาท่ามกลางหมอกยามเช้าเพื่อแสดงทิวทัศน์ฤดูใบไม้ผลิของหมู่บ้านบนภูเขา ซึ่งประเด็นที่ต้องกล่าวถึงก็คือ ไช่ หลิงหลิงได้มีการผสมผสานสีของทิวทัศน์ทั้งของจริงและเสมือนจริงด้วยแสงและเงา และได้สร้างสีของต้นไม้และเมฆอย่างนุ่มนวลเพื่อสร้างสรรค์ผลของภาพที่มีความเป็นหมอก ชุ่มชื้น และสดชื่น ซึ่งได้สะท้อนถึงเสน่ห์ที่สดชื่นและเป็นธรรมชาติของฤดูใบไม้ผลิบนภูเขาในชนบทได้อย่างชัดเจน และหากมองจากแนวนอนเป็นสันเขาและมองจากด้านข้างเป็นยอดเขา เพราะมีระยะและความสูงที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า

เนื้อหาเรื่องเดียวกันแต่ผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถค้นพบมุมมองอันยอดเยี่ยมที่แตกต่างกันออกไปได้ มีการร่างภาพด้วยพู่กันที่สงบนิ่งและการแต่งแต้มด้วยหมึกและสีที่สง่างาม ถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์แห่งขุนเขาและแม่น้ำ รวมถึงสถานที่อันห่างไกลในดวงใจของผู้สร้างสรรค์

6.7 ผลงาน “พระพุทธรูปเคลือบสีอุณห์ภูมิสูงบนแผ่นเครื่องเคลือบ”

ภาพที่ 5-31 ผลงาน “พระพุทธรูปแกะสลักเคลือบสีอุณห์ภูมิสูงบนแผ่นเครื่องเคลือบ” (Cai lingling,2022)

ผลงานชิ้นนี้มีเทคนิคที่ซับซ้อน โดยผสมผสานการเคลือบสีด้วยอุณห์ภูมิสูงและเทคนิคการแกะสลักบนเครื่องเคลือบ พื้นผิวตามธรรมชาติของวัสดุและแนวคิดอันชาญฉลาดของผู้สร้างสรรค์ทำให้เกิดเป็นผลงานที่มีความนุ่มลึกและน่าหลงใหล พระพุทธรูปมีรูปร่างที่มีชีวิตชีวาและละเอียดอ่อน มีดวงตาที่เบิกบาน กิริยาท่าทางที่สงบ จีวรพลิ้วไหวตามธรรมชาติ ถือเป็นศูนย์รวมของรูปแบบและทักษะทางศิลปะของผู้สร้างสรรค์

6.8 ผลงาน “การกลับมาของวีรบุรุษ” นักร้องแห่งวันตรุษจีน

ภาพที่ 5-32 ผลงาน“การกลับมาของวีรบุรุษ” นักร้องแห่งวันตรุษจีน (Cai lingling,2022)

ผลงาน“การกลับมาของวีรบุรุษ” เป็นของขวัญวันตรุษจีนของ ไช่ หลิงหลิง และยังเป็นแสงสว่างอันแรงกล้าในหัวใจและยังเป็นคำอวยพรที่มีต่อมาตุภูมิของ ไช่ หลิงหลิงอีกด้วย ผลงาน“การกลับมาของวีรบุรุษ” แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สีเขียว สีแดง และสีเหลือง โดยแต่ละสีล้วนเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรืองและความเข้มแข็งของประชาชาติจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ผลงานตกแต่งด้วยสีผสมโดยใช้เทคนิคการตกแต่งภาพวาดเครื่องเคลือบของจิ้งเต๋อเจิ้นแบบดั้งเดิม เช่น สีกุ๊ฉ่าง สีเฟินฉ่าง และสีกวางฉ่าง โดยรูปร่างรูปทรงของ “เสือ” มีความน่าเกรงขามเต็มไปด้วยจิตวิญญาณของ “วีรบุรุษ” การตกแต่งส่วนใหญ่ใช้ลวดลายแบบดั้งเดิม เช่น ลายหุ่ฉือเป็นสัญลักษณ์ของความสุข อายุยืนยาว ลายลูกท้อและลูกพลับเป็นสัญลักษณ์ของสุขภาพแข็งแรง อายุยืนยาวและสมปรารถนา ลายดอกวันฮวาเป็นสัญลักษณ์ของแผ่นดินจีนที่มั่งคั่ง ประชาชนที่แข็งแกร่ง เต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวา ทางของ “เสือ” เป็นตัวเลขของปี “2022” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่าในปีใหม่ที่กำลังจะมาถึงประเทศจีนจะเต็มไปด้วยพลังและและคนจีนจะมีความสุขและสุขภาพดี

การมุ่งสู่เส้นทางแห่งความเชี่ยวชาญเป็นความพยายามของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ จิ่งเต๋อเจิ้นเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่มีประชากรเพียง 500,000 คน มีพิพิธภัณฑสถานเอกชนมากกว่า 20 แห่ง พิพิธภัณฑสถานเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมของจิ่งเต๋อเจิ้นที่เป็นเมืองแห่งพิพิธภัณฑสถานเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่รุนแรงของพิพิธภัณฑสถานเอกชนในจิ่งเต๋อเจิ้นอีกด้วย แล้วจะสร้างความโดดเด่นท่ามกลางพิพิธภัณฑสถานมากมายได้อย่างไรนั้น คำตอบที่ได้จากพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ก็คือต้องมีเนื้อหาในการจัดแสดงที่มีลักษณะเฉพาะ

ในการจัดแสดงผลงานต้องมีลักษณะเฉพาะเป็นของตัวเอง ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นศิลปะเครื่องเคลือบที่เป็นที่รู้จักอย่างมากในจิ่งเต๋อเจิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านและการแสดงออกของวัฒนธรรมพื้นบ้านในศิลปะเครื่องเคลือบของ ไช่ หลิงหลิงนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในการสร้างสภาพแวดล้อมและพื้นที่ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่มีการผูกโยงเข้ากับความเป็นพื้นบ้านเพื่อทำให้เอกลักษณ์เฉพาะมีความเป็นเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงกลายเป็นแกนหลักทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่และเป็นแกนหลักของแบรนด์วัฒนธรรมไช่อีกด้วย

รูปแบบการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

1. มาตรฐานการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

ประเทศจีนโบราณมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีสิ่งใดสามารถบรรลุได้หากไม่มีบรรทัดฐานหรือมาตรฐาน” ถึงแม้ว่าคำกล่าวนี้อาจจะเป็นผลผลิตทางจิตวิญญาณที่เกิดขึ้นในสมัยก่อน แต่เมื่อมองดูในปัจจุบันก็ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง หากใช้ภาษาในปัจจุบันมากล่าวก็คือ หากไม่มีแรงผูกมัดก็จะปราศจากระบบการจัดการ องค์กร อุตุสาหกรรม และทีมงานจะสูญเสียบรรทัดฐานที่ทุกคนยึดถือปฏิบัติและจะสูญเสียพลังในการก้าวไปข้างหน้า เพราะฉะนั้น พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่จึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างและปรับปรุงระบบการจัดการของพิพิธภัณฑสถาน ใช้การจัดการระบบพิพิธภัณฑสถานมารับประกันการพัฒนาที่มั่นคงและมีคุณภาพ

เมื่อระบบสมบูรณ์จะทำให้การบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานและผู้คนเกิดความความเป็นระเบียบเรียบร้อย และช่วยให้การบริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานเป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งยังจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับประสิทธิภาพขององค์กร ต่อการดำเนินงานของพิพิธภัณฑสถานให้เป็นไปอย่างราบรื่นและได้มาตรฐาน ต่อการสร้างบุคคลากรผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสำหรับการจัดการพิพิธภัณฑสถานแล้วนั้น ระบบการจัดการที่สมบูรณ์คือเส้นทางแห่งความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืน

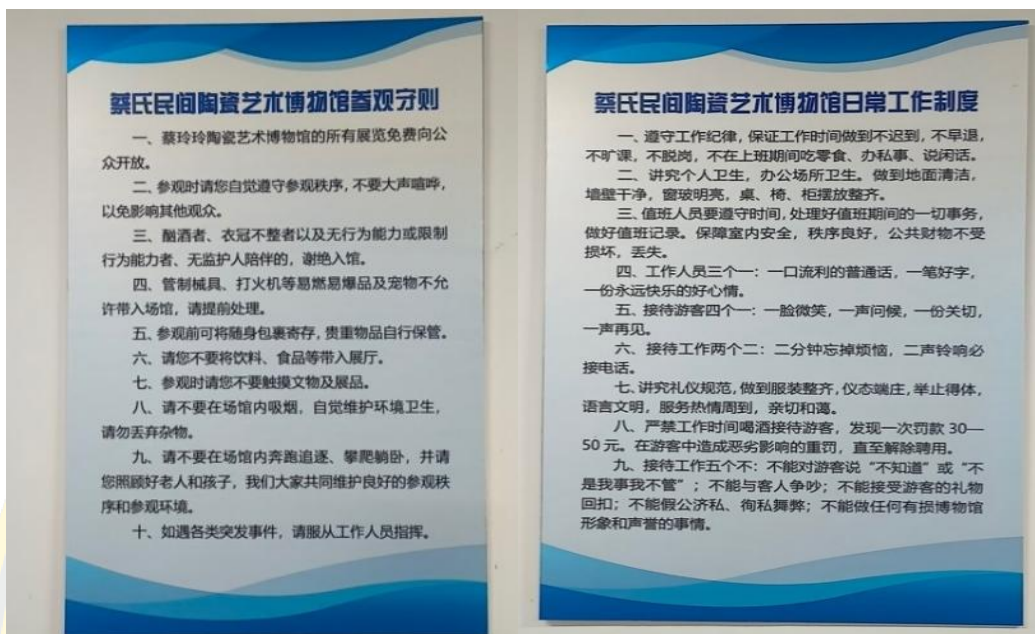
กว่าสิบปีของการพัฒนาจากพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไซ่ หลังหลิงสู่พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ พิพิธภัณฑ์ได้ศึกษาและปรับปรุงระบบการจัดการของพิพิธภัณฑ์มาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงต่าง ๆ ของการพัฒนาได้มีการสร้างระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ตามลักษณะและกฎหมายในช่วงเวลานั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศใช้ “กฎหมายว่าด้วยการรับประกันการบริการทางวัฒนธรรมสาธารณะ” และ “ข้อบังคับพิพิธภัณฑ์” ซึ่งเป็นพื้นฐานทางกฎหมายและการสนับสนุนนโยบายสำหรับการจัดตั้งและการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์เอกชนและหอศิลป์ และยังเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงระบบของพิพิธภัณฑ์ที่ดีอีกด้วย

เมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริงและความท้าทายที่พิพิธภัณฑ์เอกชนต้องเผชิญ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่จึงทำการศึกษาศึกษาการสร้างระบบการจัดการของพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อแสวงหาความมั่นคงและการพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงระบบ มีการสร้างระบบการจัดการขึ้นมากกว่า 40 ระบบอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกด้านของพิพิธภัณฑ์ เช่น การจัดการด้านธุรการทั่วไป การจัดการวัตถุจัดแสดง การจัดการด้านการบริการ และการจัดการด้านความปลอดภัย เพื่อควบคุมการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ให้เป็นระบบ ตัวอย่างเช่น ในด้านของการจัดการงานธุรการทั่วไป พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ได้จัดตั้ง “ระบบงานประจำวัน” ในด้านการจัดการด้านความปลอดภัยได้มีการจัดตั้ง “ระบบรักษาความปลอดภัย” และ “ระบบการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการอพยพที่ปลอดภัย” ในด้านการจัดการวัตถุจัดแสดงได้มีการจัดตั้ง “ระบบการจัดการวัตถุจัดแสดง” และ “ระบบการจัดการโกดังจัดเก็บวัตถุ”

ด้วยการจัดตั้งและปรับปรุงระบบการจัดการต่างๆ ในปัจจุบัน พิพิธภัณฑ์ก็ได้มีระบบการจัดการเป็นของตัวเอง การบริการในแต่ละวันเป็นไปตามมาตรฐาน ทำให้งานของพิพิธภัณฑ์ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ และช่วยให้พิพิธภัณฑ์พัฒนาไปอย่างมั่นคงในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันที่สูงขึ้น

ภาพที่ 5-33 แผ่นพับประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ (Cai Lingling, 2023)

ภาพที่ 5-34 กฎเกณฑ์การปฏิบัติงานผ่านสตูดิโอศิลปะของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน
ตระกูลไช่ (Cai Lingling, 2022)

2. การสร้างแบรนด์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

อัตลักษณ์และรูปแบบของผลงานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านของตระกูลไช่คือรูปแบบการวาดภาพที่เรียบง่ายและสมบูรณ์ซึ่งเกิดจากการสืบทอดและนวัตกรรมการลงใช้เทคนิคการตกแต่งต่างๆอันยาวนานของ ไช่ หลิงหลิง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบทางศิลปะหรือเทคนิคงานฝีมือต่างก็มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นอย่างยิ่ง เป็นสัญลักษณ์ทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านของตระกูลไช่ และได้กลายเป็นแบรนด์ที่มีอัตลักษณ์ไม่เหมือนใครในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ได้อาศัยแบรนด์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ และใช้การข้ามพรมแดน การบูรณาการ นวัตกรรม และการพัฒนามาผสมผสานเข้าด้วยกัน และดำเนินงานในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์เพื่อศึกษาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และดำเนินงานตามแนวทางของการสร้างแบรนด์

แบรนด์เป็นโครงการที่เป็นระบบ การจัดตั้งแบรนด์ไม่สามารถสำเร็จได้ในชั่วข้ามคืน แต่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการระยะยาว พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ปฏิบัติตามกฎของการสร้างแบรนด์ และในระหว่างการศึกษาและการปฏิบัติก็ได้ดำเนินการสำรวจแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้กลายเป็นการสร้างแบรนด์ สำหรับการสร้างแพลตฟอร์มของพิพิธภัณฑ์นั้น มีการใช้ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านของ ไช่ หลิงหลิงเป็นแกนหลักและทำความร่วมมือกับสถาบันวิจัย

เครื่องเคลือบจู้จิงเต๋อเจิ้น เตาชานเป่า เวิร์คช็อปวีเทริน เวิร์คช็อปเครื่องเคลือบหลังหลัง บริษัท
อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบวัฒนธรรมพื้นบ้านจู้จิงเต๋อเจิ้นจำกัด และสตูดิโอเครื่องเคลือบของ ไช่ หลิง
หลิง และได้พัฒนาและขยายเป็นองค์กรการจัดการศิลปะแบบครบวงจร ซึ่งครอบคลุมหลายสาขา เช่น
การสร้างสรรคศิลปะเครื่องเคลือบ การจัดแสดง การแลกเปลี่ยน การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรมสร้างสรรค์ การจัดการผลงานศิลปะเครื่องเคลือบ การสืบทอดและเผยแพร่เทคนิคการทำ
เครื่องเคลือบ ซึ่งเป็นรากฐานสำหรับการดำเนินงานของแบรนด์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน
ตระกูลไช่ เว็บไซต์พิพิธภัณฑ์ออนไลน์เครื่องเคลือบพื้นบ้านของตระกูลไช่ คือ
cllceramicartmuseum.com

ภาพที่ 5-35 Logo ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Cai lingling, 2023)

ภาพที่ 5-36 ภาพถ่ายใบรับรองรางวัล Baihe Cup (Cai Lingling, 2023)

About us

关于我们

ภาพที่ 5-37 หน้าแรกแพลตฟอร์มออนไลน์ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ (Cai lingling, 2023)

3. บูรณาการวิจัยด้านนวัตกรรมและพัฒนาศิลปะ

สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานจัดแสดง การวิจัยและพัฒนาศิลปะมีการบูรณาการเข้ากับนวัตกรรมด้านเทคนิควิธีการมาอย่างต่อเนื่อง โดยบนพื้นฐานของการสืบทอดกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบที่มีอายุนับพันปีก็ได้มีการดำเนินการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวัสดุเครื่องเคลือบ มีการพัฒนาพื้นผิวเครื่องเคลือบแบบผสมแคลเซียมไททานเนียมออกมา ซึ่งได้รับรางวัลโครงการนวัตกรรมแห่ง

ประเทศจีนในปี 2015 ในด้านของวัสดุในการวาดภาพบนเครื่องเคลือบ มีการนำสีของเครื่องเคลือบดั้งเดิมของจีนต่อเงินอย่าง เฝินไฉ่ กูไฉ่ ฝ่าหลังไฉ่ กว่างไฉ่ และสีเคลือบอุณหภูมิสูงมาทำการทดลองเป็นจำนวนมากจนได้สีเครื่องเคลือบแบบผสมออกมา ทำให้ผลลัพธ์ทางการแสดงออกของสีในการวาดภาพบนเครื่องเคลือบมีความเสถียรและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เครื่องเคลือบนักซ์ตรที่พิพิธภัณฑสถานเปิดตัวในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีการใช้เทคนิคเครื่องเคลือบที่เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อแสดงความหมายแฝงที่เป็นมงคลของวัฒนธรรมนักซ์ตรจีนแบบดั้งเดิม เช่น ผลงานนักซ์ตรปีชวดที่ชื่อว่า “เงินทองไหลมา” ที่เปิดตัวเมื่อปลายปี ค.ศ. 2019 เนื่องจากมีรูปทรงที่น่ารักและมีสีสันที่หลากหลายจึงทำให้ได้รับความสนใจจากผู้ชมจำนวนมาก และเมื่อวันที่ 28-29 พฤศจิกายนปีค.ศ. 2020 ในการประชุมเปิดตัวผลิตภัณฑ์แบรนด์ที่มีชื่อเสียงของมณฑลเจียงซีในปี 2020 และการประชุมตัวแทนสมาชิกครั้งที่ 4 ของสภาที่ 2 ของสมาคมส่งเสริมกลยุทธ์แบรนด์ที่มีชื่อเสียงของมณฑลเจียงซีที่จัดขึ้นที่เมืองหนานชางนั้นได้มีการจัดอันดับให้กับเครื่องเคลือบสีผสมศิลปะที่เปิดตัวโดยบริษัทอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบวัฒนธรรมพื้นบ้านจิ่งเต๋อเจิ้นจำกัดว่าเป็นผลิตภัณฑ์แบรนด์ที่มีชื่อเสียงของมณฑลเจียงซี

เครื่องเคลือบสีผสมที่ได้รับรางวัล “ผลิตภัณฑ์แบรนด์ที่มีชื่อเสียงของมณฑลเจียงซีประจำปี 2020” ในครั้งนี้เป็นเทคนิคการตกแต่งเครื่องเคลือบที่ครอบคลุมซึ่งคิดค้นโดยบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของพิพิธภัณฑสถานผ่านการค้นคว้าและฝึกฝนหลายปี สีผสมช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดของกระบวนการตกแต่งที่ไม่หลากหลาย ลดความซับซ้อนของกระบวนการตกแต่ง เพิ่มความสะดวกในการตกแต่งภาพวาด เพิ่มความเสถียรของสี และสามารถใช้งานได้หลายในการลงสีเครื่องเคลือบประเภทต่างๆ ลักษณะเฉพาะของสีผสมคือสีจะสว่าง เข้ม มีคอนทราสต์ที่ชัดเจน และสีอารมณ์ได้ดีใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมบนเครื่องเคลือบ ซึ่งเอื้อต่อผู้สร้างสรรค์ผลงานในการใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะของวัสดุอย่างเต็มที่เพื่อแสดงออกถึงแก่นเรื่อง ความนึกคิด และอารมณ์ของภาพและสามารถแสดงออกถึงสติปัญญาของผู้สร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้งานบรรลุผลตามอุดมคติของผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 5-38 เครื่องเคลือบวัฒนธรรมนกัษัตรพัฒนาโดยพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Cai lingling,2023)

4. พื้นที่สัมผัสประสบการณ์เครื่องเคลือบ

นอกจากนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบของ ไช่ หลังหลังแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังได้มีห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ ห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบในชีวิตประจำวันและห้องมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบนั้นเป็นห้องนิทรรศการที่จัดแสดงกระบวนการทำหัตถกรรมเครื่องเคลือบและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเข้ามามีส่วนร่วมกับการทำหัตถกรรมเครื่องเคลือบ ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการปลูกฝังความสนใจด้านเครื่องเคลือบให้กับนักท่องเที่ยว และยังเป็นรูปแบบในการเผยแพร่และส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบผ่านการสัมผัสประสบการณ์อีกด้วย สำหรับห้องผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์เครื่องเคลือบในชีวิตประจำวันจะเน้นไปที่การจัดแสดงผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากเครื่องเคลือบที่พัฒนาโดยทีมวิจัยและพัฒนาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการวิจัยและพัฒนาและความสามารถด้านนวัตกรรมของพิพิธภัณฑ์ ช่วยให้วัฒนธรรมเครื่องเคลือบเป็นที่นิยม และทำให้ศิลปะเครื่องเคลือบเข้าไปอยู่ในชีวิตของผู้คนทั่วไป

ภาพที่ 5-39 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมห้องสัมผัสนักประสพการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะ
เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Zhao Nan, 2023)

ภาพที่ 5-40 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมห้องสัมผัสนักประสพการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะ
เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ (Zhao Nan, 2023)

5. การบูรณาการข้ามพรมแดน

เพื่อเป็นการขยายประโยชน์และเพิ่มพลังในการสื่อสารและชื่อเสียงของแบรนด์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ ในการดำเนินงานระยะยาวของพิพิธภัณฑ์จึงได้เกิดเป็นรูปแบบ “พิพิธภัณฑ์ + สื่อ + การบริการสาธารณะ” และ “การออกไปข้างนอก + เชิญชวนให้เข้ามา” และด้วยการผสานแบบข้ามพรมแดนและการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ทำให้อิทธิพลของแบรนด์พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่จึงพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การบูรณาการข้ามพรมแดนและการพัฒนาความร่วมมือแบบเปิดคือรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ เป็นการขยายพื้นที่ส่วนรวมของพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบไม่มีพรมแดน ขณะเดียวกันทำให้พิพิธภัณฑ์สามารถผสมผสานเข้ากับชุมชนและโลกได้อย่างแท้จริง

- รูปแบบการบริหารจัดการแบบ “ออกไปข้างนอก + เชิญชวนให้เข้ามา” คือการให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การสัมมนาวิชาการ การจัดนิทรรศการ และใช้ชุดกิจกรรมต่าง ๆ มาขยายผลประโยชน์ให้กับแบรนด์พิพิธภัณฑ์

ภาพที่ 5-41 ภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ 1

ภาพที่ 5-42 ภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างประเทศของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ
 บ้านตระกูลไช่ 2

- รูปแบบการบริหารจัดการแบบ “พิพิธภัณฑ + สื่อ + การบริการสาธารณะ” มีการผสมผสานแบบข้ามสาขาระหว่างพิพิธภัณฑ สื่อ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร มีการอาศัยพลังในการเผยแพร่ของสื่อและพลังขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไรมาช่วยในการสร้างและเผยแพร่แบรนด์ของพิพิธภัณฑศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

ภาพที่ 5-43 พิพิธภัณฑศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เปิดตัวกิจกรรมการกุศลศิลปะเครื่องเคลือบ “Happy Porcelain Doll”

- รูปแบบการบริหารจัดการแบบ “พิพิธภัณฑ์+ชุมชน” ชุมชนไม่ได้เป็นเพียงที่ตั้งของ พิพิธภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังเป็นเป้าหมายในการบริการของพิพิธภัณฑ์ด้วย ในการบริการการจัดการ พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์จะผสมเข้ากับชุมชนอย่างแข็งขัน มีปฏิสัมพันธ์แบบข้ามพรมแดน และบริการ ชุมชนผ่านวัฒนธรรม

ภาพที่ 5-44 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลโชและบริการชุมชนและกิจกรรมแบบข้ามพื้นที่

- รูปแบบการบริหารจัดการแบบ “พิพิธภัณฑ์ + เทคโนโลยีสมัยใหม่” ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้การบูรณาการการดำเนินงานระหว่างพิพิธภัณฑ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงใกล้ชิดยิ่งขึ้น เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีบล็อกเชน และเทคโนโลยีเสียงและแสงถูกนำไปใช้กับนิทรรศการ กระบวนการสื่อสาร การเผยแพร่ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ก่อให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการระหว่างออนไลน์และออฟไลน์ของพิพิธภัณฑ์ ทำให้วัฒนธรรมและความเป็นสมัยใหม่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

ภาพที่ 5-45 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสียงและไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ในการออกแบบและนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ 1

ภาพที่ 5-46 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสียงและไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ในการออกแบบและนิทรรศการของ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ 2

- รูปแบบการบริหารจัดการแบบ “พิพิธภัณฑ์ + สถาบันการศึกษา” พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่มุ่งมั่นที่จะผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยว โดยได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือเชิงกลยุทธ์กับมหาวิทยาลัยหนานชาง มหาวิทยาลัยเซรามิกจิ่งเต๋อเจิ้น วิทยาลัยจิ่งเต๋อเจิ้น วิทยาลัยอาชีวะและเทคโนโลยีแห่งศิลปะและหัตถกรรมเซรามิกเจียงซี ทำให้พิพิธภัณฑ์ได้กลายเป็นฐานความร่วมมือระหว่างการศึกษา-อุตสาหกรรม-มหาวิทยาลัย ขณะเดียวกัน ไช่ หลังหลังผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ก็ได้รับการว่าจ้างจากสถาบันวิจัยฉงชิ่งแห่งวิทยาลัยสื่อเจียงไห่ให้เป็น

ผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการความร่วมมือเชิงลึกกับสถาบันในรูปแบบการวิจัย-อุตสาหกรรม-มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5-47 พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ได้ลงนามข้อตกลงฐานการวิจัย อุตสาหกรรม-มหาวิทยาลัย-กับมหาวิทยาลัยหลายแห่ง

6. ทิศทางการพัฒนาในอนาคตของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ ด้วยนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” และการก่อสร้างเขตนำร่องการสืบทอดและ นวัตกรรมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง ทำให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน

ตระกูลไข่มื้อโอกาสในการพัฒนาที่ดีมากยิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์จะตอบสนองอย่างแข็งขันต่อยุทธศาสตร์การฟื้นฟูวัฒนธรรมแห่งชาติและการก่อสร้างเขตนาร่องการสืบทอดและนวัตกรรมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ กลายเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่เป็นศูนย์รวมทั้งการแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การสัมผัสประสบการณ์ และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงบริบทของเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบและอัตลักษณ์ของศิลปะเครื่องเคลือบที่มีประวัติศาสตร์กว่าพันปี

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อใช้พื้นที่ของพิพิธภัณฑ์เป็นตัวกลางและใช้วิธีการเผยแพร่แบบสมัยใหม่ในการส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ตัวอย่างเช่น การถ่ายทำภาพยนตร์และการสอนภาพยนตร์เกี่ยวกับการทำเครื่องเคลือบ การจัดตั้งเว็บไซต์พิพิธภัณฑ์และบัญชีสาธารณะในแอปพลิเคชัน WeChat สร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อแบบเคลื่อนที่ และขยายพิพิธภัณฑ์จากอวกาศและเวลา ซึ่งเป็นการขยายพิพิธภัณฑ์ทั้งในด้านพื้นที่และเวลา ในด้านการสร้างสรรค์ผลงานสำหรับการจัดแสดงก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการเรียนรู้และบูรณาการเข้ากับศิลปะที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น มีการนำภาพวาดสีน้ำมันแบบตะวันตก ภาพพิมพ์จีน การตัดกระดาษ ผ้าบาติกไทย และเทคนิคทางศิลปะอื่น ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบ เพื่อยกระดับและเพิ่มคุณค่าให้กับผลงานศิลปะเครื่องเคลือบ ในด้านการจัดแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบได้มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาคิดค้นรูปแบบการจัดแสดง ตัวอย่างเช่น การใช้เสียง แสง และไฟฟ้าในพิพิธภัณฑ์ได้ปรับปรุงรูปแบบและผลลัพธ์ของการจัดแสดงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการศิลปะ การสำรวจรูปแบบใหม่ของการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ การเพิ่มความเปิดกว้างและการสื่อสาร การบูรณาการการพัฒนาวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยว สร้างเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน จะทำให้พิพิธภัณฑ์ “มีชีวิต” ขึ้นมา ลำดับต่อไปจะเป็นการนำกรณีศึกษาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อมาเพื่อวิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อ

ยกตัวอย่างโครงการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อเพื่ออธิบายแนวคิดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาในอนาคตของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มื้อ

โครงการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

การศึกษาดูงานเป็นวิธีการเรียนรู้และการศึกษาแบบดั้งเดิมที่สุดในประเทศต่างๆ และอารยธรรมของชาติต่างๆ ทั่วโลก เป็นรูปแบบการศึกษาเชิงประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรมระดับนานาชาติที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 20 พร้อมกับกระแสสันติภาพของโลกและการพัฒนาของโลกาภิวัตน์ เครื่องเคลือบเป็นศิลปะที่มีความเป็นสากลและยังเป็นผลิตภัณฑ์ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เก่าแก่ที่สุดในโลกอีกด้วย ดังนั้น การบูรณาการข้ามพรมแดนระหว่างการศึกษาดูงานและเครื่องเคลือบจึงมีอนาคตที่กว้างไกล ในฐานะพิพิธภัณฑ์ศิลปะในจังหวัดฉงชิ่งซึ่งเป็นเมืองหลวงของเครื่องเคลือบของโลก การพัฒนาโครงการศึกษาดูงานถือเป็นผลผลิตทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ที่จะเปิดให้โลกได้รับรู้เกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบ เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโลก อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนที่สำคัญในการสร้างและยกระดับแบรนด์ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีการเสนอการวางแผนโครงการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อโครงการ : โครงการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่

2. หลักการและเหตุผล

2.1 ทรัพยากรทางวัฒนธรรม: จังหวัดฉงชิ่งเป็นเมืองหลวงเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงระดับโลกของโลกและเป็นหนึ่งในเมืองประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงกลุ่มแรก ๆ ในประเทศจีน มีประวัติศาสตร์การผลิตเครื่องเคลือบมากกว่า 1,700 ปี ประวัติศาสตร์เตาราชสำนัก 600 ปี และมีประวัติศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบกว่า 100 ปี ได้หลงเหลือมรดกทางวัฒนธรรมและโบราณวัตถุทางวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจำนวนมาก เช่น อุทยานแหล่งโบราณคดีเตาราชสำนักแห่งชาติ อุทยานแหล่งขุดดินเกาลินแห่งชาติ แหล่งเตาเผาหูเถียน แหล่งอุตสาหกรรมเถาซีชวนและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อื่นๆ เช่น เทคนิคเครื่องเคลือบทำมือแบบดั้งเดิม ปัจจุบันเหล่านี้ได้สร้างให้จังหวัดฉงชิ่งกลายเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับโลก และเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับโลก ตามสถิติ ในปี ค.ศ. 2018 เพียงปีเดียว จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในจังหวัดฉงชิ่งแตะที่ 67.3502 ล้านคน เพิ่มขึ้นในอัตรา 23.5%

2.2 ภูมิหลังทางนโยบาย: เครื่องเคลือบเป็นหนึ่งในตัวแทนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของจีนซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญสำหรับโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และยังมีบทบาทสำคัญในกลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมระดับชาติ ในปี ค.ศ. 2019 จังหวัดฉงชิ่งได้รับการอนุมัติให้เป็นเขตนำร่องนวัตกรรมทางการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ และจังหวัดฉงชิ่งก็ได้คว้าโอกาสแห่งการเป็นเมืองเครื่องเคลือบพื้นบ้านส่งเสริมการก่อสร้าง “สองแห่งและหนึ่งศูนย์” เพื่อเป็นฐานนวัตกรรมการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ การเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่มีชื่อเสียงระดับโลกและศูนย์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมความร่วมมือและการค้าเครื่องเคลือบระดับนานาชาติ และด้วยความก้าวหน้าของการก่อสร้างเขตนำร่องจะมีการดำเนินนโยบายชุดหนึ่งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ซึ่งจะสร้างสภาพแวดล้อมการพัฒนาที่ดีสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

2.3 ภูมิหลังของการเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรม: พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ตั้งอยู่ในสวนหมิงฝางซึ่งเป็นพื้นที่หลักของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบในจังหวัดเจ้อเจียง เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่ในเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบที่มุ่งเน้นที่การเผยแพร่วัฒนธรรมและให้บริการแก่อุตสาหกรรม พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศมากกว่า 10,000 คน นับตั้งแต่เปิดอย่างเป็นทางการ ได้ต้อนรับผู้ปฏิบัติงานสตรีจากพรรคการเมืองระดับชาติของแอฟริกามากกว่า 10 คนและตัวแทนของผู้ปฏิบัติงานสตรีแห่งชาติจีน ได้เข้าร่วมในกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ และยังได้เข้าร่วมในกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมขนาดใหญ่ เช่น Shanghai World Expo, Shenzhen Cultural Expo, Wuxi International Industry Expo เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเยี่ยมชมเชิงวิชาการ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศสอิตาลี และหลังจากการพัฒนาโดยตลอด พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้กลายเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนเชิงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่เป็นศูนย์รวมทั้งการแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การสัมผัสประสบการณ์ และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.1 เพื่อสร้างและยกระดับแบรนด์ทางวัฒนธรรมพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ ส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโลก และทำให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ ส่งเสริมการบูรณาการข้ามพรมแดนของพิพิธภัณฑ์ รวบรวมทรัพยากรบุคคล วัสดุ และการเงินเพื่อรับรองการพัฒนาที่ยั่งยืนของพิพิธภัณฑ์

4. กลุ่มเป้าหมายของโครงการ: ครูและนักเรียนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศิลปะนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ และผู้ชื่นชอบงานศิลปะเครื่องเคลือบ

5. รูปแบบของโครงการ

รูปแบบความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา: ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่หรือโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพื่อสร้างฐานประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ

รูปแบบความร่วมมือกับบริษัทท่องเที่ยว: ร่วมมือกับตัวแทนของบริษัทการท่องเที่ยวรายใหญ่ทั่วประเทศเพื่อสร้างฐานการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เครื่องเคลือบ

รูปแบบการร่วมทุนกับภาครัฐ: สร้างพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ให้เป็นฐานการศึกษาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของรัฐบาลและฐานของการศึกษาดูงาน

6. แผนการดำเนินงาน

ระยะการเตรียมโครงการ: นำเสนอโครงการต่อรัฐบาล จัดระเบียบผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และจัดทำคู่มือโครงการและรายละเอียดการต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ

ระยะการดำเนินโครงการ: พิธีเปิดงาน ผู้ศึกษาดูงานเยี่ยมชมศึกษาดูงาน และสัมผัสประสบการณ์การทำเครื่องเคลือบ

ระยะสิ้นสุดโครงการ: พิธีปิดงาน การอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับงาน และสรุปโครงการ

7. ประโยชน์ที่จะได้รับ

7.1 เป็นการส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบและยกระดับการรับรู้ของผู้คนเกี่ยวกับเครื่องเคลือบและความชื่นชมในวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

7.2 เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับพิพิธภัณฑ์และผลประโยชน์ของแบรนด์

7.3 เป็นการยกระดับการจัดการวัฒนธรรมพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ: ไซ่ หลิงหลิง และจ้าว หานาน

9. งบประมาณโครงการ : (อ้างอิงจากคณะศึกษาดูงาน จำนวน 100 คน)

9.1 ต้นทุนโครงการทั้งหมดคือ 500,000 หยวน (ค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่ วัสดุ การขนส่ง อาหารและที่พัก บุคลากร)

9.2 แหล่งที่มาของเงินทุนโครงการ: กองทุนสนับสนุนโครงการของรัฐบาล 200,000 หยวน ผู้รับผิดชอบการศึกษาดูงานบริจาคเงินคนละ 150,000 หยวน

อ้างอิงจาก “โครงการศึกษาดูงานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่” สามารถดำเนินความร่วมมือหรือพัฒนาเป็นโครงการอื่น ๆ ได้เพิ่มเติม เช่น การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม นิทรรศการ และโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น

โครงการที่ 1: “ร่างโครงการฝึกอบรมร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา กับพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่”

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพาจัด “โครงการฝึกอบรมร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา กับพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ่” โดยอาศัยข้อได้เปรียบของทั้งสองฝ่ายเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการดำเนินโครงการ โดยสามารถร่วมกันจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้คือ

(1) การเรียนการสอนและการฝึกอบรม: ใช้ช่องทางของมหาวิทยาลัยบูรพาและพิพิธภัณฑ์ร่วมกันในการดำเนินการฝึกอบรมทักษะ “หัตถกรรมเครื่องเคลือบ” และสร้างพิพิธภัณฑ์ให้เป็นฐานการฝึกอบรมสำหรับมหาวิทยาลัยบูรพา

(2) การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม: ใช้ช่องทางของมหาวิทยาลัยบูรพาและพิพิธภัณฑ์ร่วมกันในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน-ไทยซึ่งสามารถจัดขึ้นทั้งในประเทศไทยและจีน อีกทั้งยังสามารถร่วมกันจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อีกด้วย

(3) การวิจัย: การวิจัยนานาชาติเป็นแนวโน้มในอนาคต มหาวิทยาลัยบูรพาและพิพิธภัณฑ์สามารถใช้ข้อได้เปรียบเพื่อจัดระเบียบและดำเนินกิจกรรมการวิจัยข้ามชาติเพื่อยกระดับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและความรู้ความเข้าใจระหว่างสองประเทศ

(4) การบริการทางวิชาการ: อาศัยความแข็งแกร่งด้านการวิจัยทางวิชาการที่แข็งแกร่งและบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัยบูรพา แล้วดำเนินการบริการทางวิชาการในสาขาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทคนิคพื้นบ้าน และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ และร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ

โครงการที่ 2: “ร่างโครงการนิทรรศการร่วมระหว่างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้และมหาวิทยาลัยหนานชาง”

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหนานชางจัด “โครงการนิทรรศการร่วมระหว่างพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้และมหาวิทยาลัยหนานชาง” โดยอาศัยข้อได้เปรียบของทั้งสองฝ่ายเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการดำเนินโครงการ โดยสามารถร่วมกันจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้คือ

(1) นิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบ: ร่วมกันจัดนิทรรศการศิลปะเครื่องเคลือบในเมืองหนานชาง ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยหนานชาง

(2) การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม: สามารถจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเครื่องเคลือบผ่านแพลตฟอร์มวัฒนธรรมหลักทั้งสองแห่งในเมืองหนานชางและจิงเต๋อเจิ้น โดยให้ทั้งสองฝ่ายร่วมกันจัดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและศิลปะต่าง ๆ

(3) การวิจัย: อาศัยข้อได้เปรียบของพิพิธภัณฑ์และมหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมการวิจัยเพื่อเพิ่มการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและยกระดับความรู้ความเข้าใจในหมู่นักศึกษา

โครงการที่ 3: “ร่างโครงการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ร่วมมือกับสถาบันวิจัยตงเซียงมหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งเจ้อเจียงเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์”

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ร่วมมือกับสถาบันวิจัยตงเซียงมหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งเจ้อเจียงจัด “พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ร่วมมือกับสถาบันวิจัย

ตงเชียงมหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งเจ้อเจียงเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์”โดยอาศัยข้อได้เปรียบของทั้งสองฝ่ายเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการดำเนินโครงการ โดยสามารถร่วมกันจัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้คือ

(1) การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์: อาศัยความสามารถและข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่และสถาบันวิจัยตงเชียงแห่งมหาวิทยาลัยการสื่อสารเจ้อเจียงเพื่อพัฒนาชุดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

(2) นิทรรศการผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบสร้างสรรค์: ทั้งสองฝ่ายร่วมกันจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรมของผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบสร้างสรรค์ในเมือง ๆ ทั่วประเทศ

(3) การศึกษาวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ: ด้วยอาศัยความสามารถและข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่และสถาบันวิจัยตงเชียงมหาวิทยาลัยการสื่อสารแห่งเจ้อเจียง จัดทีมงานที่มีความสามารถระดับมืออาชีพเพื่อสำรวจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอย่างลึกซึ้ง ตีพิมพ์หนังสือวัฒนธรรมเครื่องเคลือบและเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

จากการวิเคราะห์ข้างต้น พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ตั้งอยู่ในเมืองแห่งเครื่องเคลือบที่มั่งคั่งและพัฒนาสู่โลกภายนอก และได้อาศัยข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเจ้อเจียงและข้อได้เปรียบของพิพิธภัณฑ์ในการสร้างโครงการศึกษาดูงาน ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญสำหรับพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ในการก้าวไปสู่ประชาคมโลก และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโลก ซึ่งได้มีคุณค่าและความหมายเป็นอย่างมาก รูปแบบการดำเนินงานแบบข้ามพรมแดน พิพิธภัณฑ์ + การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ + เทคโนโลยีขั้นสูง พิพิธภัณฑ์ + สื่อ พิพิธภัณฑ์ + สวัสดิการสาธารณะ จะทำให้พื้นที่ร่วมกันของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ขยายต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมเครื่องเคลือบพื้นบ้านไม่มีพรมแดนในอนาคตอันใกล้ ในขณะเดียวกันก็จะทำให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกอย่างแท้จริง

สรุป

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านรูปแบบใหม่ที่วางแผนใหม่และสร้างขึ้นบนพื้นฐานของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบไช่ หลังหลิง ในบริบทของโลกาภิวัตน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้เบื้องหลังการสนับสนุนของจีนในนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” และการอนุมัติให้จังหวัดเจ้อเจียงให้เป็นเขตนำร่องการสืบทอดและนวัตกรรมวัฒนธรรม

เครื่องเคลือบแห่งชาติ ทำให้พิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ได้พบโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาที่ไม่เคยมีมาก่อน

เมื่อความท้าทายและโอกาสอยู่ร่วมกันจะพัฒนาอย่างไร จะทำงานร่วมกับพิพิธภัณฑสถานและหอศิลป์เอกชนอื่น ๆ ในฐานะพลังทางสังคมที่สำคัญในการให้บริการทางวัฒนธรรมสาธารณะอย่างไร และจะมีบทบาทพิเศษในการเผยแพร่วัฒนธรรมที่ยอดเยี่ยมของจีนและการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอารยธรรมอย่างไร นี่เป็นประเด็นใหม่ล่าสุดของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ที่ต้องพิจารณา การสร้างและปรับปรุงระบบการจัดการให้สมบูรณ์แบบและการคิดค้นกลไกการจัดการศิลปะคือการรับประกันการพัฒนาที่มั่นคงของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ และการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการเข้าสู่เส้นทางการสร้างแบรนด์ก็เป็นแรงผลักดันสำหรับนวัตกรรมและการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ และระหว่างดำเนินการสร้างพื้นที่ของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ก็ได้มีการสำรวจความพึงพอใจกับผู้เยี่ยมชมจำนวน 200 คน พบว่ามีผู้เข้าชม 91% มีระดับความพึงพอใจมาก การยอมรับของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ถือเป็นการยืนยันการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑสถานได้เป็นอย่างดี

- พิพิธภัณฑสถานนี้ก่อตั้งขึ้นในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น เป็นการเปิดตัวออกสู่โลกกว้าง การบริหารจัดการพื้นที่ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรมด้านการผสมผสานและการแบ่งปันคือใบพัดสำคัญของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้ที่จะโอบยิบไปสู่อนาคตที่ดียิ่งขึ้น

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

นับตั้งแต่การปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศของจีน พิพิธภัณฑสถานเอกชนมีบทบาทในการดำเนินภารกิจสำคัญในการสืบทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติมาโดยตลอด พิพิธภัณฑสถานเอกชนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการเช่นกัน การศึกษา มาตรการการรับมือของพิพิธภัณฑสถานเอกชนในการสืบทอดวัฒนธรรมจะช่วยเหลือส่งเสริมให้พิพิธภัณฑสถานเอกชนช่วยสืบทอดความทรงจำทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมพื้นบ้าน และศิลปะเชิงสุนทรียะได้ดียิ่งขึ้น การก่อตั้งและการลงทุนของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลโซ่เป็นการปฏิบัติและการสำรวจพิพิธภัณฑสถานเอกชนในการสร้างวัฒนธรรมของยุคใหม่ และยังเป็นความพยายามที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มพื้นที่สร้างวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น ตลอดจนเป็นเวทีแลกเปลี่ยนใหม่ ๆ สำหรับการแสดงและส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

สรุปผลการวิจัย

1. วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

จิ่งเต๋อเจิ้นเมืองแห่งเครื่องเคลือบอายุกว่าพันปีที่มีชื่อเสียงจากเครื่องเคลือบและรุ่งเรืองด้วยเครื่องเคลือบมีหลักฐานเอกสารโบราณ วัตถุทางวัฒนธรรม ตลอดจนเสน่ห์ของเตาเผาที่ไม่เคยดับสูญได้หล่อหลอมกันจนเกิดเป็นความรุ่งเรืองทางประวัติศาสตร์ของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น

เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นมีประวัติศาสตร์อันยาวนานซึ่งได้ผ่านยุคสมัยต่าง ๆ มากมายตั้งแต่ยุคเริ่มต้น ยุคแห่งการพัฒนา ยุคแห่งนวัตกรรม ยุคสูงสุด มาจนถึงยุคเฟื่องฟู โดยสรุปแล้วมีประวัติเครื่องปั้นดินเผายาวนานถึง 1,700 ปี โดยมีประวัติศาสตร์เตาราชสำนัก 1,000 ปี และประวัติศาสตร์เตาจักรพรรดิ 600 ปี

เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น โดยอัตลักษณ์ที่สำคัญของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นคือ “ขาวดั่งหยก ใสดั่งกระจก บางดั่งกระดาษ เสียงกังวานดั่งระฆัง” เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีความคงรูปที่แข็งแกร่ง มีเทคนิคการตกแต่งที่หลากหลาย มีพลังของการแสดงออกของภาษาทางศิลปะเครื่องเคลือบ และมีภาษาการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์

วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและลึกซึ้งจนก่อให้เกิดเป็นเครื่องเคลือบที่มีลักษณะเฉพาะและมีชื่อเสียงทั้ง 4 ได้แก่ เครื่องเคลือบลายคราม (ชิงฮวา) เครื่องเคลือบเฟินไฉ่ (เครื่องเคลือบเขียนสีแบบนุ่ม) เครื่องเคลือบแบบเคลือบสีและเครื่องลาย

ครามหลังหลง (ฉลุอุดเคลือบ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่ทั้ง “ความจริง ความดี และความงาม” ออกมา เครื่องเคลือบจึงต่อเงินเป็นสมบัติที่สะสมมาบนพันปีที่มีทั้งอารมณ์ความรู้สึกและภูมิปัญญาที่ซ่อนอยู่ภายใน เพราะฉะนั้นจึงทำให้ได้รับความรักและความชื่นชมจากทั่วโลก

2. อัตลักษณ์และการสืบทอดศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช้

ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้เป็นหนึ่งในตระกูลเครื่องเคลือบที่มีความสำคัญและมีความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรี โดยอัตลักษณ์ที่ว่านั่นก็คือเป็นศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลที่มีการสืบทอดถึงสามชั่วอายุคน โดยในกระบวนการสืบทอดก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตระกูลไว้ ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์นี้ได้สะท้อนให้เห็นในการสืบทอดทางสายเลือดของคนในตระกูลและภูมิหลังจากการศึกษาในวิทยาลัย จากการผสมผสานหลอมรวมกันของอัตลักษณ์ทั้งสองแบบในงานศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไช้ จึงทำให้เกิดเป็นรูปแบบเฉพาะที่มีอัตลักษณ์เป็นของตระกูลไช้

ต้นกำเนิดของศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้อยู่ที่เมืองจันทบุรีในมณฑลเจียงซี ซึ่งเป็นที่ตั้งของเตาจิ๋ว โดยตัวแทนของผู้สืบทอดรุ่นที่ 3 คือไช้ หลังหลง ซึ่งได้เป็นผู้ได้กำเนิดศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้ขึ้น โดยการสืบทอดส่วนใหญ่จะได้รับมาจากทางฝ่ายแม่และภายใต้การดูแลและเทคนิคที่ได้รับการสอนโดยแม่และลุงที่ชื่อว่าชิง ซื่อเล่อได้ทำให้ไช้ หลังหลงเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในงานศิลปะเครื่องเคลือบ

สิ่งที่ทำให้การสืบทอดของตระกูลไช้แตกต่างจากการสืบทอดของตระกูลอื่น ๆ ในจังหวัดจันทบุรีคือ ศิลปะเครื่องเคลือบของตระกูลไช้มีพื้นฐานมาจากการศึกษาระดับวิทยาลัยเฉพาะทาง กล่าวคือ ไช้ หลังหลงหลังจากจบมัธยมต้นก็ได้ใช้เวลาออกเหนือจากการทำงานไปเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยอักษรและภาพวาดจีน ได้เรียนกับปรมาจารย์ด้านศิลปะและงานฝีมือจีนชื่อดังของจีนอย่างหวัง ซื่อเหลียง ไป๋ไฮ่ สวีโกวเซ็ง ถู๋หู่ ฟางฟู และโจว กั๋วเจิน ทำให้ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านของตระกูลไช้มีเทคนิคและอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก

ประการแรก การใช้นวัตกรรมทางเทคนิค มีการศึกษาและพัฒนาแผ่นเครื่องเคลือบแบบผสมแคลเซียมไททานิตและเทคนิคสีผสม ซึ่งนวัตกรรมใหม่ทั้งสองนี้ได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ระดับชาติ

ประการที่สอง ศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช้มีพื้นฐานมาจากบริบททางมนุษยนิยมของจีน โดยอิงตามประเพณีและวัฒนธรรมชาติในท้องถิ่น และในขณะเดียวกันก็สามารถผสมผสานกับทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องเคลือบอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดจันทบุรีได้ และได้สร้างเป็นอัตลักษณ์และรูปแบบทางศิลปะที่ไม่เหมือนใครออกมา โดยผลงานที่เป็นตัวแทน เช่น ผลงานชุด “ความรักของแม่และลูก” ชุด “ดินแดนบริสุทธิ์แห่งจิตวิญญาณ” และชุด “ภูเขาและแม่น้ำ” และมีการตีพิมพ์หนังสือทางวิชาการในหัวข้อ “ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ” ซึ่งการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งระบบทฤษฎีคติชนวิทยาของตระกูลไช้ในด้านศิลปะเครื่องเคลือบ

ประการที่สาม การสำรวจประเพณีพื้นบ้านในงานศิลปะ ในด้านการปฏิบัติทางมีการใช้ภาษาศิลปะเครื่องเคลือบที่เข้มข้นและมีสีสันในการแสดงออกถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม จึงเกิดเป็นรูปแบบศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไซที่มีสีสันและรูปทรงที่หลากหลาย สวยงามชวนฝัน โรแมนติก และทันสมัย

3. การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์

งานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น: การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซ” ทำการศึกษาและสำรวจจาก 2 ด้านเป็นหลัก คือ การศึกษาด้านวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจีน วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นและวัฒนธรรมพิพิธภัณฑ์ และการศึกษาด้านสื่อกลาง ซึ่งประกอบไปด้วยการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ การจัดนิทรรศการ การจัดการและการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาในอนาคต ซึ่งจากการศึกษาทางเอกสารทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การจัดการวัฒนธรรม การจัดการพิพิธภัณฑ์ แนวความคิดด้านสุนทรียภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ทำให้ได้ผลสรุปว่าการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซต้องมีแนวทางที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง

จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า มีการใช้มาตรการหลายอย่างในการวิจัยและก่อสร้างโครงการจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซซึ่งเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้การก่อสร้างโครงการประสบความสำเร็จ

สำหรับการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์เน้นไปที่การจัดแสดงผลงานศิลปะเครื่องเคลือบเป็นหลัก โดยมีการแบ่งพื้นที่จัดแสดงกว่า 4,300 ตารางเมตรออกเป็น 5 พื้นที่ใช้สอยตามหน้าที่ ได้แก่

1. ห้องจัดแสดงศิลปะเครื่องเคลือบไซหลังหลัง
2. ห้องจัดแสดงมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
3. ห้องจัดแสดงเครื่องเคลือบที่ไซในชีวิตประจำวัน(ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์)
4. ห้องสัมผัสประสบการณ์หัตถกรรมเครื่องเคลือบ
5. ห้องพักผ่อนเอนกประสงค์

โดยห้องทั้ง 5 ห้องนี้เชื่อมต่อกันอย่างใกล้ชิดผ่านระเบียงวัฒนธรรม ทำให้พื้นที่ใช้งานแต่ละส่วนไม่เพียงแต่เป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการที่เป็นอิสระต่อกัน แต่ยังเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อถึงกันได้อีกด้วย อีกทั้งเพื่อเป็นการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมและพักผ่อนให้ดียิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์ได้มีพื้นที่บริการสาธารณะ เช่น โต๊ะบริการ บาร์น้ำ พื้นที่พักผ่อน ห้องสุขา ร้านอาหารและห้องประชุมไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย กลายเป็นช่องทางสำคัญสำหรับ

การบูรณาการวัฒนธรรมเครื่องเคลือบเข้ากับการท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์รวมทั้งการจัดแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ การสัมผัสประสบการณ์และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

สำหรับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ได้สร้างระบบและรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองสำหรับการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ได้สร้างระบบการจัดการมากกว่า 40 ระบบที่ครอบคลุมทุกด้านของพิพิธภัณฑ์ เช่น การจัดการด้านธุรการทั่วไป การจัดการวัตถุจัดแสดง การจัดการด้านการบริการ และการจัดการด้านความปลอดภัย เพื่อควบคุมการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์ให้เป็นไปอย่างมีระบบ นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังมีแนวทางในการบริหารจัดการไปสู่การสร้างแบรนด์ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพื้นที่ทางกายภาพ การจัดการศิลปะ การจัดแสดงนิทรรศการ หรือการบริหารจัดการ โดยพิพิธภัณฑ์จะอาศัยแบรนด์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่มาบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์และดำเนินการสำรวจและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผ่านการบูรณาการและพัฒนา พร้อมทั้งดำเนินการตามแนวทางของการสร้างแบรนด์

การอภิปรายผล

1. ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่เป็นหนึ่งในตัวแทนของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่เกิดขึ้นที่จิ่งเต๋อเจิ้น มีรากฐานและเติบโตขึ้นมาจากผืนดินทางศิลปะและแหล่งน้ำอันอุดมสมบูรณ์ของจิ่งเต๋อเจิ้น ในกระบวนการสืบทอดและนวัตกรรมได้สร้างอัตลักษณ์และรูปแบบทางศิลปะที่โดดเด่นของตนเอง และกลายเป็นหนึ่งในตัวแทนของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่โดดเด่นของจิ่งเต๋อเจิ้น

เย่ เจ๋อหมิน นักประวัติศาสตร์ด้านเครื่องเคลือบชื่อดังได้อธิบายไว้ในหนังสือ

“ประวัติศาสตร์เครื่องเคลือบจีน”ว่า จากกระบวนการพัฒนาที่ยาวนาน วัฒนธรรมเครื่องเคลือบได้ผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่เริ่มก่อตัว พัฒนา รุ่งเรือง มาจนถึงยุคแห่งนวัตกรรมและการพัฒนาอีกครั้ง จึงก่อให้เกิดเป็นประวัติศาสตร์และมีวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่สมบูรณ์และสวยงาม และในกระบวนการพัฒนาอันยาวนานนี้ จิ่งเต๋อเจิ้นซึ่งมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ก็ได้กลายเป็นเมืองหลวงแห่งเครื่องเคลือบที่มีอิทธิพลสำคัญต่อโลก ดั่งที่นักวิชาการชื่อดัง ฟาง หลีลี่กล่าวไว้คือ “ช่างปั้นเครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นได้ผลิตเครื่องเคลือบที่น่าทึ่งและงดงาม ออกมามากมายในประวัติศาสตร์ ซึ่งทำให้ประเทศจีนมีชื่อเสียงในฐานะประเทศแห่งเครื่องเคลือบมาจนถึงทุกวันนี้ โดยวัฒนธรรมและงานฝีมือที่สร้างขึ้นโดยช่างฝีมือเหล่านี้ก็จะมีจุดที่สามารถดึงดูดและให้ข้อคิดกับวัฒนธรรมมนุษย์อยู่เสมอ”

ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไข่ได้รับการสืบทอดและสร้างสรรค์จากรุ่นต่อรุ่นมาอย่างต่อเนื่อง โดยค่อยๆ ได้สร้างเป็นอัตลักษณ์ของตัวเองและกลายเป็นพลังที่มีชีวิตชีวาและมี

รูปแบบเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น กว่า 40 ปีแห่งการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ศิลปะเครื่องเคลือบของไช่ หลังหลังได้กลายเป็นรูปแบบและอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง ในปี ค.ศ. 2016 ไช่ หลังหลังได้สรุปประสบการณ์การสร้างสรรคผลงานของตัวเองและเผยแพร่หนังสือวิชาการที่ชื่อว่า “ประเพณีพื้นบ้านบนเครื่องเคลือบ” ในด้านการสร้างสรรค์ผลงาน บนพื้นฐานของการสืบทอดเทคนิคการทำเครื่องเคลือบที่สั่งสมมานับพันปี ไช่ หลังหลังยังคงสำรวจและวิจัยเกี่ยวกับวัสดุเครื่องเคลือบมาโดยตลอด ได้ศึกษาและพัฒนาแผ่นเครื่องเคลือบแบบผสมแคลเซียมไททานีต และได้รับรางวัลโครงการนวัตกรรมของจีนในปี 2015 ในด้านของวัสดุการวาดภาพบนเครื่องเคลือบ ในปี ค.ศ. 2022 แผ่นเครื่องเคลือบที่มีความบางและแบน แข็งแรงและโปร่ง ตลอดจนสีผสมทั้งหมดก็ได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ระดับชาติ ในด้านการสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบที่มีอัตลักษณ์ของยุคสมัยและอัตลักษณ์ประจำชาติ ผลงาน “ผลสำเร็จ” และ “ความคิดถึงบ้าน” ได้รับรางวัล Lifetime Achievement Award จากนิทรรศการผลงาน “Red China” ที่จัดโดยสมาคมนักเขียนพู่กันจีนกรุงปักกิ่ง หรือ ผลงาน “ทุกเมล็ดคือความลำบาก” ได้รับรางวัลเหรียญทองในงาน Hundred Flowers Cup ประจำปี 2010 เป็นต้น

2. การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่เป็นหน้าต่างสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบไช่ หลังหลังเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะเอกชนที่ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานกิจการพลเรือนจิ่งเต๋อเจิ้นและกรมวัฒนธรรม โดยตัวแทนทางกฎหมายคือไช่ หลังหลัง ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการออกแบบเครื่องเคลือบของจีน เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมที่อยู่กับชุมชนและพัฒนาสู่โลกภายนอกเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม ได้เปิดให้สาธารณชนเข้าชมในเดือน พฤษภาคมในปี ค.ศ.2022 พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้กลายเป็นหนึ่งในหน้าต่างทางศิลปะและวัฒนธรรมบานสำคัญของจิ่งเต๋อเจิ้นในการแสดงวัฒนธรรมเครื่องเคลือบสู่โลกภายนอก

พิพิธภัณฑ์เป็นสถาบันการจัดการทางวัฒนธรรมแบบครบวงจร การจัดการศิลปะและวัฒนธรรมเป็นศาสตร์ด้านการจัดการที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีทฤษฎีวรรณกรรมและศิลปะเป็นพื้นฐาน และดำเนินการจัดการโดยการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลผลิตทางวัฒนธรรม หวา เจี้ยนผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมได้กล่าวว่าในทฤษฎีวัฒนธรรม อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมพัฒนาขึ้นจากการแข่งขัน มีการเสนอว่าการปรับปรุงและการก่อตัวของความสามารถในการแข่งขันที่แข็งแกร่งคือหัวใจสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม นับตั้งแต่เปิดตัวอย่างเป็นทางการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศมากกว่า 10,000 คน ได้ต้อนรับผู้ปฏิบัติงานสตรีจากพรรคการเมืองระดับชาติของแอฟริกามากกว่า 10 คนและตัวแทนของผู้ปฏิบัติงานสตรีแห่งชาติจีน ได้เข้าร่วมในกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ และยังได้เข้าร่วมในกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมขนาดใหญ่อีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเยี่ยมชมเชิงวิชาการ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศสสีกด้วย และพิพิธภัณฑ์ได้ใช้รูปแบบ “การออกไปข้างนอก + เชิญชวนให้เข้ามา” ในการมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมเงินที่ยอดเยี่ยมและแสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ทางศิลปะของเครื่องเคลือบ

พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซที่ได้รับการปรับปรุงและยกระดับใหม่นี้ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้วัฒนธรรมบูรณาการเข้ากับการท่องเที่ยว และยังได้ลงนามข้อตกลงความร่วมมือเชิงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยหนานชาง มหาวิทยาลัยเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น วิทยาลัยจิ่งเต๋อเจิ้น และวิทยาลัยเทคนิคอาชีวศึกษาศิลปะและหัตถกรรมเครื่องเคลือบเจียงซี ทำให้พิพิธภัณฑ์ได้กลายเป็นฐานการผลิต การศึกษา และการวิจัยของสถาบันระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจากการสำรวจและการดำเนินงานของแบรนด์ ส่งผลให้พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไซได้กลายเป็นหน้าต่างบานสำคัญของจิ่งเต๋อเจิ้นในการนำเสนอวัฒนธรรมต่อโลกภายนอก และเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาเชิงบูรณาการระหว่างวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของจิ่งเต๋อเจิ้น

3. บทบาทของสตรีต่องานศิลปะเครื่องเคลือบ

ครึ่งหนึ่งของโลกศิลปะเป็นของผู้หญิง ในกระบวนการพัฒนางานศิลปะและอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบ กลุ่มสตรีได้กลายเป็นกำลังสำคัญในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น ในบรรดาสมาคมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นนั้น สมาคมเครื่องเคลือบสตรีจิ่งเต๋อเจิ้นได้ครองบทบาทพิเศษและสำคัญ นอกจากนี้ ในสมาคมเครื่องเคลือบสตรีจีนผู้นำสมาคมส่วนใหญ่ก็มาจากจิ่งเต๋อเจิ้นเช่นกัน

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 2003 มีการจัดนิทรรศการผลงานศิลปะเครื่องเคลือบสตรีที่โดดเด่น 100 คนในจิ่งเต๋อเจิ้นขึ้นบนชั้นสองของตึกโอเรียนเต็ลเฟรนด์ที่กรุงปักกิ่ง นิทรรศการดังกล่าวได้รับความสนใจจากทุกฝ่ายในสังคมและบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ดีมาก และด้วยการสนับสนุนจากทุกฝ่าย สมาคมเครื่องเคลือบสตรีจิ่งเต๋อเจิ้นจึงได้ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 2004 โดยมี นางวัง กุ้ยอิงเป็นประธาน และนางซู ชู่จวนเป็นรองประธานบริหาร และมีสมาชิกเป็นศิลปินเครื่องเคลือบหญิงมากกว่า 180 คน ต่อมาในปี ค.ศ. 2013 ในระหว่างการเลือกตั้งใหม่ของสมาคมเครื่องเคลือบจีน นางซู ชู่จวนรองประธานบริหารของก็ได้มีการเสนอแนะให้จัดตั้งสาขาย่อยของสมาคมเครื่องเคลือบสตรีขึ้นเพื่อรวบรวมศิลปินเครื่องเคลือบหญิงทั่วประเทศและปรับปรุงระดับการพัฒนาศิลปินเครื่องเคลือบหญิง ต่อมาสาขาย่อยของสมาคมเครื่องเคลือบสตรีจีนก็ได้ก่อตั้งขึ้นบนพื้นฐานของสมาคมเครื่องเคลือบสตรีจิ่งเต๋อเจิ้น พู เหวยเจี๋ยรองประธานสมาคมเครื่องเคลือบจีนในขณะนั้นได้รับเลือกเป็นประธาน ปัจจุบัน สมาคมเครื่องเคลือบสตรีของสมาคมเครื่องเคลือบจีนมี

สมาชิกมากกว่า 300 คน ในจำนวนนี้ จำนวนศิลปินเครื่องเคลือบหญิงในจังหวัดจันทบุรีถึง 60 คน กลายเป็นผู้นำหรือตัวแทนแนวหน้าของสมาคม

ด้วยความก้าวหน้าของยุคสมัย ศิลปินเครื่องเคลือบหญิงในจังหวัดจันทบุรีก็ค่อยๆ เติบโต ในยุคของการสร้างสรรค์งานศิลปะที่หลากหลาย งานเซรามิกของศิลปินหญิงเหล่านี้ที่พัฒนาไปตามยุคสมัย และมีเอกลักษณ์เฉพาะภูมิภาคและเฉพาะเพศได้กลายเป็นรูปแบบใหม่การสร้างสรรค์งานศิลปะเซรามิกร่วมสมัย ศิลปินหญิงทุกวัยในจังหวัดจันทบุรีแข่งขันกันเพื่อแสดงความสามารถของตน หนึ่งในนั้นมีศิลปินเครื่องเคลือบอาวุโส เช่น ชูฮ่วยจวน จางย่าหลิน สวี๋ย่าเฟิง และหยางปิง หรือศิลปินชื่อดังรุ่นใหม่ เช่น จาง จิ่งจิ่ง และหลิว เล่อจวิน ศิลปินเหล่านี้ได้ประสบความสำเร็จอย่างน่าทึ่งในด้านศิลปะเครื่องเคลือบและได้เข้าร่วมนิทรรศการที่สำคัญ เช่น นิทรรศการเบียนนาเล่ของสาขาเครื่องเคลือบสตรีของสมาคมเครื่องเคลือบเงิน นิทรรศการศิลปะแห่งชาติ ซึ่งได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนางานศิลปะเครื่องเคลือบและการส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา วิเคราะห์ สํารวจงาน“วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรี : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่” ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะสำหรับการก่อตั้ง การบริหารจัดการ และการพัฒนาในอนาคตของพิพิธภัณฑ์ดังนี้

1. สำหรับการบริหารจัดการจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ในอนาคตสามารถจัดตั้งศูนย์การให้บริการความรู้เกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบจังหวัดจันทบุรีและศิลปะเครื่องเคลือบตระกูลไช่แก่สาธารณชนผู้ที่มีความสนใจต่อศิลปะเครื่องเคลือบ โดยเปิดให้เป็นพื้นที่สาธารณะที่ให้ผู้คนเข้ามาพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือค้นหาความรู้เกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบได้อย่างอิสระ

2. ในการวางแผนการบริหารจัดการในอนาคต พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่สามารถร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ ชุมชนหรือหน่วยงานของรัฐบาลในการพัฒนาหรือสร้างโครงการความร่วมมือเพื่อขยายขอบเขตในการให้บริการของพิพิธภัณฑ์ โดยให้หน่วยงานหรือชุมชนต่าง ๆ ที่เข้ามาทำความร่วมมือสามารถเข้ามาใช้พื้นที่หรือบริการของพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งนโยบายนี้มีเพียงแต่เป็นการใช้ประโยชน์ของพื้นที่พิพิธภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ยังเป็นการเพิ่มชื่อเสียงให้กับพิพิธภัณฑ์และส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบไปในตัวอีกด้วย

3. พิพิธภัณฑ์สามารถจัดการเรียนการสอนหรือการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบแบบไฮบริดกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาแบบข้ามพื้นที่ได้ พิพิธภัณฑ์สามารถอาศัย

บุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับศิลปะเครื่องเคลือบของพิพิธภัณฑน์ บวกกับอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการอบรมให้ความรู้แก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ต่างมณฑลหรือต่างประเทศผ่านระบบไฮบริดได้ สิ่งนี้ไม่เพียงแต่จะสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือในการบริหารจัดการได้เท่านั้น แต่ยังเป็นการใช้ทรัพยากรของพิพิธภัณฑน์และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

งานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น: การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑน์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่” ได้ทำให้การก่อตั้งพิพิธภัณฑน์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ประสบความสำเร็จ และจากการศึกษาก็ทำให้การบริหารจัดการของพิพิธภัณฑน์ได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพื้นที่ทางกายภาพหรือการจัดการศิลปะ การจัดแสดงนิทรรศการ หรือการบริหารจัดการต่างก็ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ได้กลายเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมร่วมสมัยระดับโลกที่รวมเอานิทรรศการศิลปะ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการจัดการงานศิลปะเข้าไว้ด้วยกัน และภายใต้บริบทของนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” และการก่อสร้างเขตพื้นที่นำร่องการค้าเสรีและนวัตกรรมวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติ ทำให้พิพิธภัณฑน์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ได้มีแนวทางในการพัฒนาอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน

ภาพที่ 6-1 พิพิธภัณฑน์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ได้ (Cai lingling,2023)

บรรณานุกรม

- Cai, L. (2017). *Folklore on Porcelain*. Jiangxi Fine Arts Publishing House.
- Cao, B. (2017). *Museum and Culture*. Zhonghua Book Company.
- Chen, R. (2020). *Searching for ancient kiln sites 1, The Tang kiln ruins "surfacing above the ground", the thousand-year-old kiln fire is still there*. Surging news. Retrieved 28 December from https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_10150529
- Fang, L. (2002). *Jingdezhen folk kilns*. People's Fine Arts Publishing House.
- Fang, X., & Li, X. (2019). *Jingdezhen Ceramics Historical Materials (1949-2019)*. Jiangxi People's Publishing House.
- Gao, H. (2016). *Basic Practice of Museum Temporary Exhibition Work*. Beijing Yanshan Publishing House.
- Guan, S. (1995). *Intercultural Communication*. Peking University Press.
- He, J. (2015). *Hutian Ancient*. Science Press.
- He, J. (2017). *The Logic of Brand*. Machinery Industry Press.
- Jiang, J. (2013). *Archaeological Research on Jingdezhen Ceramics*. Science Press.
- Lai, J., & Zhang, W. (2014). Kiln fires in villages, pottery in households"——Kiln sites by the Changjiang River. *Chinese Cultural Heritage*(3), 9.
- Li, W. (2022). *Chinese Museums under Globalization*. Cultural Relics Publishing House.
- Ning, G. (2016). Harmony Sui Sui. *Chinese Ceramics Artist*(2), 1.
- Qi, M. (2009). *Planning and Implementation of Museum Display and Exhibition Content*. Cultural Relics Publishing House.
- Que, T. (2010). Sui, Tang and Five Dynasties Porcelain Firing "South Green and North White" Pattern——Formation and Specifications. *Charming China*(14), 1.
- Song, Y. (2004). *Tiangong Kaiwu*. International Chinese Publishing House.
- Surging news. (2022, 4 March). *Create the Cultural Capital of East Asia / Jingdezhen, Jiangxi: Make every effort to move towards the goal of "City of Museums"*. https://m.thepaper.cn/baijiahao_16959084
- Temple, R. K. G. (1986). *China: A Land of Inventions and Discoveries*. 21st Century

Press.

Tu, S. (2014). Pastel inlaid work "Interesting Memories of Childhood". *Ceramic Research* (4).

Volker, T. (1971). *Porcelain and the Dutch East India Company: As Recorded in the Dagh-registers of Batavia Castle, Those of Hirado and Deshima and Other Contemporary Papers, 1602-1682*. E.J. Brill.

<https://books.google.co.th/books?id=i53pAAAAMAAJ>

Xinyu Daily. (2017, 17 October). *Song Yingxing and "Heavenly Creation"*.

https://www.sohu.com/a/198667982_562249

Xu, Z. (2016). *An Introduction to the Aesthetics of Chinese Painting and Calligraphy*. Guangdong Nanfang Daily Publishing House.

Ye, Z. (1993). *History of Chinese Ceramics*. Xinzhi Sanliandian Publishing House.

Zhang, Y. (1993). *Qing Secret Collection*. Shanghai Ancient Books Publishing House.

Zhu, H. (2019). The Historical Status and Development Strategy of Jingdezhen Ceramics. *Journal of Nanchang Normal University*, 40(1), 10.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลปรมาจารย์ด้านศิลปะเครื่องเคลือบและพิพิธภัณฑ์ในเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น

ตารางที่ 1 ปรมาจารย์ด้านศิลปะเครื่องเคลือบแห่งชาติเมืองจันทบุรี (ตำแหน่งกิตติมศักดิ์) (ทั้งหมด 115 คน)

ปรมาจารย์ด้านศิลปะหัตถกรรมจีน (37 คน)					
หวัง ซีเหลียง	ฉิน ซีหลิน	จาง ชงเม่า	หวัง เอ็น หวย	หลี่ จิ้น	หวัง หลงฟู
ถั่ง จื้อเฉียง	ไต้ หรงหัว	จาง ยวีเสียน	สง กังหฺรุ	หลิว หย่วนฉาง	สวี ชิงเกิง
หวัง หวยจวิน	หยาง ชูหมิง	สวี ย่าเฟิง	เทอ ชูสุ่ย	ยวี หยางเสียน	หวง ไม่วี
นิง ฉินเจิง	ไถ่ เต๋อฉวน	เหรา เสี่ยวฉิง	หลี่ เหวินเยว่	หลี่ จวีเซิง	หลี่ อี้ซิน
หลิว เหว่ย	ชีว หาน	หยาง สวีหัว	ยวี จวิน	เจิง จิ้น	ฟู่ ฉางหมิ่น
ฉิน จวิน	ซุน เยี่ยนหมิง	หลิว เหวินปิ่น	หวัง ชูหนิง	เฉิง เพย	วัง หมิง
หยาง ชิง					
ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเครื่องเคลือบจีน (43 คน)					
หวัง กุ้ยอิง	หลิว ผิง	ซี เผยไฉ	ชู ฮุยจวน	ฉง อั้นจง	ลู่อู๋ จวิน
ลู่อู๋ หฺรุ	ถู จินสุ่ย	เจิง เหวยไค	ไต้ ยวีเหมย	ฟาน หมิ่นฉี	หลัน ก้าวฮวา
หลิว เซิงฮุย	เนี่ย เล่อซุน	สวี เจียงหยุน	เฟิง จิ้งเฉียง	เสิ่น เซิงเซิง	ชู ลีหง
หู ชู่เซิง	ถู จี้เป่า	เทอ ปิ่งฉิน	หยวน ซื่อเห วิน	เจิง ย่าหลิน	จาง เจิ้งไห่
จ้าว จื่อหยุน	จู เจิ้งหรง	อู๋ เหนิง	หยู มู่ฮวา	ฉิน หมิ่น	โจว เฟิง
หวง หย่ง	จาง อิ้นหลิง	อู๋ เทียนหลิน	เจียง เจี้ยนห มิน	ลู่อู๋ เทา	หยู ตงหัว
เต็ง โย่วถั่ง	หยู เซี่ยวฉวน	ซี เผยไฉ	ถู จื่อห่าว	คว่าง ตงโกว	หวง หยาง
หู กวางเจิน					
ปรมาจารย์ด้านศิลปะการออกแบบเครื่องเคลือบจีน (35 คน)					
ฟาง เหวิน เสียน	หวัง หวยจื่อ	หวัง ไฉ	หวัง อ้ายหง	เฟิง หลินหัว	เฟิง เส้าฮวา
หลิว เส้าผิง	หลิว เส้าเซียน	หลิว ช่าง	จู ฮุยฉิว	สวี ก้าวเซิง	อู๋ ชูหย่วน
เทอ ปิ่งฉิน	อู๋ เส้าฉง	จู เจิ้งเหมา	จง โยวลี่	สวี พัว	ชู เสี่ยวหยุน
เกา เฟิง	หวง สู้ฉวน	เฟิง ชูฟา	เฉิง จิวฟา	เฉิง หย่งอัน	ไซ่ หลิงหลิง
หนิง จ้าว	หลี่ เหม่ยเจิน	จาง จงเหวิน	หู กวางเจิน	หู จิงเหวิน	โหว อี้พั่ว
ฮง หนานยวี	เซี่ย จงหย่ง	สวี จื่ออิ่น	จาง เลียง	เฉ่า อ้ายฉิน	

ตารางที่ 2 รายชื่อพิพิธภัณฑ์ในเมืองจันทบุรี

พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาแห่งเครื่องเคลือบจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์เตาพื้นบ้านจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์มรดกอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบล้ำค่าจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ10โรงงานใหญ่จันทบุรี
พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบเตาจักรพรรดิจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเผินไฉ่ชางหนานจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์เซรามิกเครื่องเคลือบจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์เตาราชสำนักจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์หมู่บ้านเซรามิกนานาชาติชานเป่าจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบนึ่งกัง
พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์บรรจุภัณฑ์เครื่องเคลือบจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยภาควาดเครื่องเคลือบจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ ไช่ หลิงหลิงจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบลายครามไฮ่เซินจันทบุรี
พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบหยกจันทบุรี	พิพิธภัณฑ์อำเภอฟุเหลียง
พิพิธภัณฑ์เขตเล่อผิง	พิพิธภัณฑ์ศิลปะหู่ถั่งจันทบุรี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ณ พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบเงินจิ่งเต๋อเจิ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามมาเป็นเนื้อหา ข้อมูล และแนวทางอ้างอิงสำหรับโครงการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลโซ่” โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และศิลปะเครื่องเคลือบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำอธิบาย โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ
ระบุ.....
2. อายุ
ระบุ
3. อาชีพ
ระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
ระบุ.....
5. เป็นคนมณฑล

ตอนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และศิลปะเครื่องเคลือบ

คำอธิบาย โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความคิดเห็นของท่าน

1. คุณมีความสนใจต่องานศิลปะเครื่องเคลือบมากน้อยเพียงใด
() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
2. คุณได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจากช่องทางใด
() หนังสือ () หนังสือพิมพ์ () อินเทอร์เน็ต () พิพิธภัณฑ์ () อื่นๆ ระบุ...
3. คุณให้ความสนใจความรู้เกี่ยวกับเครื่องเคลือบด้านใดมากที่สุด
() ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ () ความรู้ด้านเทคนิค
() คุณค่าความงามทางศิลปะ () การสื่อความหมาย () อื่น ๆ ระบุ...
4. คุณชื่นชอบผลงานศิลปะเครื่องเคลือบประเภทใด

- () ประติมากรรมเครื่องเคลือบ () เครื่องเคลือบสีอุณหภูมิสูง
 () เครื่องเคลือบลายคราม () เครื่องเคลือบร่วมสมัย () อื่น ๆ ระบุ...
5. คุณรู้จักเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นครั้งแรกที่ไหน
 () ที่บ้าน () ร้านค้า () นิทรรศการ
 () พิพิธภัณฑ์ () เอกสารสิ่งพิมพ์ () เว็บไซต์ () อื่น ๆ ระบุ...
6. คุณมีความสนใจที่จะเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบมากน้อยเพียงใด
 () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
7. คุณให้ความสนใจกับการจัดการพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบด้านใดมากที่สุด
 () ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบ () รูปแบบการจัดแสดงนิทรรศการ
 () สภาพแวดล้อมของพิพิธภัณฑ์ () การบริการและกิจกรรม () อื่น ๆ ระบุ...
8. คุณพอใจกับพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบในจิ่งเต๋อเจิ้นที่มีอยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด
 () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด
9. ในการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นคุณคิดว่าควรมีการปรับปรุงการจัดการพิพิธภัณฑ์
 ด้านใด
 () ระบบการจัดการ () การบริการและการจัดการ
 () ช่องทางการเผยแพร่ () การฝึกอบรมบุคลากร
 () รูปแบบการจัดแสดงผลงาน () สิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอ
 () อื่น ๆ ระบุ...
10. ลักษณะและรูปแบบพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบในอนาคตที่คุณควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
 () มีของจัดแสดงที่หลากหลายและมีความเป็นระบบ
 () สภาพแวดล้อมและของที่นำมาจัดแสดงมีความสอดคล้องกัน
 () มีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบที่ดี
 () มีทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์
 () อื่น ๆ ระบุ...

参观博物馆的游客问卷

说明：本问卷是以景德镇中国陶瓷博物馆为调查地点，对参观博物馆的游客开展问卷调查。其目的是，为“景德镇陶瓷文化：蔡氏民间陶瓷艺术博物馆的管理与建设”项目研究提供的参考内容、数据和方向。内容分为以下两部分：

- 第一章 受访者基本信息
- 第二章 对博物馆与陶瓷艺术调查

第一章 受访者基本信息

说明 请根据您的意见在方框（ ）内打√。

- 性别 说明：
- 年龄 说明
- 职业 说明：
- 学历 说明：
- 籍贯 说明：

第二章 对博物馆与陶瓷艺术调查

说明 请根据您的意见在方框（ ）内打√。

1、您对陶瓷艺术作品有多大兴趣？

- 非常 很 一般 少 很少

2、您获取陶瓷文化知识的途径有哪些？

- 书籍 报刊 互联网 博物馆 其它，说明。。

3、您对陶瓷的哪方面的知识关注最高？

- 历史知识 工艺知识 含义的表达
 艺术审美价值 其它

4、你喜欢哪种类型的陶瓷艺术作品？

- 陶瓷雕塑 高温颜色釉瓷 青花瓷
 当代陶艺 其它 说明。。

5、你第一次认识景德镇陶瓷在哪里？

- 家庭 商超 展览会
 博物馆 印刷品 网站 其它

6、您对逛陶瓷博物馆有多大兴趣？

非常 很 一般 少 很少

7、您最关注博物馆管理的哪方面？

陶瓷艺术作品 展览展示形式 博物馆环境
 服务和活动 其它 说明。。

8、您对景德镇目前陶瓷博物馆的满意程度？

非常 很 一般 不满意 很少

9、在参观景德镇陶瓷博物馆时你觉得哪些方面还需要改进？

管理制度 管理服务 传播途径
 人才培养 展览形式 设施要齐全。
 其他 说明。。

10、您心目中理想的陶瓷艺术博物馆的特征和形式应该是什么样子的？

展品丰富、系统 环境与展品协调统一
 互动性强 线上线下一体 其它

แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นในด้านต่าง ๆ เช่น เอกลักษณะของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น จิตวิญญาณที่สำคัญของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น รูปแบบการสืบทอดเทคนิคการทำเครื่องเคลือบ หน้าที่ความรับผิดชอบของพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ และการจัดการพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ เป็นต้น ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จะสามารถให้คำแนะนำทางวิชาการสำหรับโครงการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้น การต่อต้านและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลโซ่” เพื่อให้การก่อสร้างโครงการเสร็จและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยขอคำถามในการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

ข้อ	ข้อคำถาม
1	เครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นผ่านการพัฒนามานับพันปีจนก่อให้เกิดเป็นประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องเคลือบที่มีเอกลักษณ์และงดงามของจิ่งเต๋อเจิ้น เอกลักษณะของวัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีลักษณะโดยรวมและพิเศษอย่างไร
2	ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา จิตวิญญาณที่สำคัญของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้นมีลักษณะที่โดดเด่นอย่างไร
3	เทคนิคการทำเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชาติ รูปแบบการสืบทอดเทคนิคการทำเครื่องเคลือบมีอะไรบ้างและอย่างไร
4	เอกลักษณ์ของการสืบทอดและนวัตกรรมของเทคนิคการทำเครื่องเคลือบของจิ่งเต๋อเจิ้นมีกระบวนการเป็นอย่างไร
5	ในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ภูมิหลังของการก่อสร้างเขตทดลองการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องเคลือบแห่งชาติจิ่งเต๋อเจิ้น พิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบมีหน้าที่รับผิดชอบและภารกิจอย่างไรในด้านนี้
6	พิพิธภัณฑ์หรือสถาบันจัดการวัฒนธรรมจะบริหารจัดการเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องเคลือบให้ดีขึ้นได้อย่างไร

景德镇陶瓷相关人士访谈表

说明：本采访表是对景德镇陶瓷相关人士的采访，其目的是收集有关景德镇陶瓷各个方面的信息，例如景德镇陶瓷文化特点、景德镇陶瓷文化的人文精神、制瓷技艺的传承模式、景德镇制瓷技艺的传承创新的特点、陶瓷类博物馆的责任与使命、博物馆的管理运营，等内容。本次采访的结果将作为“景德镇陶瓷文化：蔡氏民间陶瓷艺术博物馆的管理与建设”项目研究提供学术指导，从而更好地完成项目建设，完成研究目的。

访谈内容如下：

序号	问题
1	景德镇陶瓷历经千年发展，形成了景德镇独特而又灿烂的陶瓷历史文化，景德镇陶瓷文化呈现出怎样的特点？
2	在这千余年里，景德镇陶瓷文化的核心的人文精神是什么？
3	景德镇制瓷技艺是国家级非物质文化遗产，制瓷技艺的传承有哪几种模式？
4	在景德镇制瓷技艺的传承创新有那些特点？
5	在全球化的今天，特别是在景德镇国家陶瓷文化传承试验区建设的背景下，陶瓷类博物馆在这方面将承担着怎样的责任与使命？
6	博物馆或文化管理机构如何管理运营，才能更好地传播陶瓷文化？

ภาคผนวก ค

เอกสารราชการ

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๓๖๔๐

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย Ms. CAI LINGLING รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๘๓๐๐๓๒ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลโซ่” โดยมี ศาสตราจารย์ ภรดี พันธุ์ภากร เป็นประธานกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๒-๒๕๑๔๐๔๓ หรือที่ E-mail: 62810012@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๓๖๑๗๗

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษา เรืองชีวิน (คณะศิลปกรรมศาสตร์)

ด้วย Ms. CAI LINGLING รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๘๑๐๐๑๒ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิน : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลโซ่” โดยมี ศาสตราจารย์ ภารดี พันธุภากร เป็นประธานกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๒-๒๙๑๙๐๙๓ หรือที่ E-mail: 62810012@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา บัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๓๖๔๘

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัญญา ประสพชิงชนะ (คณะศิลปกรรมศาสตร์)

ด้วย Ms. CAI LINGLING รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๘๑๐๐๑๒ นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงคุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้าน ตระกูลโช” โดยมี ศาสตราจารย์ ภรติ พันธุ์ภากร เป็นประธานกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมเครื่องมือการวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๒-๒๙๓๙๐๙๓ หรือที่ E-mail: 62810012@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยบูรพา

เลขที่ IRB4-021/2566

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย: G-HU 249/2565

โครงการวิจัยเรื่อง: วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบ
พื้นบ้านตระกูลไช่

หัวหน้าโครงการวิจัย: Ms.CAI LINGLING

หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (งานนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุขุณิพนธ์):

ศาสตราจารย์ภรดี พันธภากร หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีทบทวน: Exemption Expedited Full board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัย
ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการ
ล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 1 วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ฉบับที่ 1 วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

วันที่หมดอายุ : วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

(ดร.ทิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สำหรับโครงการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

**หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง **

เอกสารตอบการการตีพิมพ์บทความวิจัย

ที่ อว ๐๖๔๓.๐๔/๔๑

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความลงในวารสารที่ทัศนวัฒนธรรม

เรียน คุณไช่ หลิงหลิง (Cai Lingling) ศาสตราจารย์ภรดี พันธภากร และอาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร

ตามที่ คุณไช่ หลิงหลิง (Cai Lingling) ศาสตราจารย์ภรดี พันธภากร และอาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร ได้ส่งบทความ เรื่อง วัฒนธรรมเครื่องเคลือบจิงเต๋อเจิ้น : การก่อตั้งและการบริหารจัดการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเครื่องเคลือบพื้นบ้านตระกูลไช่ เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารที่ทัศนวัฒนธรรมของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารที่ทัศนวัฒนธรรม ขอแจ้งให้ท่านทราบว่า กระบวนการพิจารณาบทความดังกล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว บทความของท่านผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ในวารสารที่ทัศนวัฒนธรรม ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๖)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภา นาฎยานาวิน)
บรรณาธิการวารสารที่ทัศนวัฒนธรรม

กองบรรณาธิการวารสารที่ทัศนวัฒนธรรม
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๕๐๐
โทรสาร ๐-๒๔๖๖-๖๖๖๔

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	CAI LINGLING
วัน เดือน ปี เกิด	23 December 1963
สถานที่เกิด	Jingdezhen City, Jiangxi Province, China
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	Jingdezhen City, Jiangxi Province, China
ตำแหน่งและประวัติการ ทำงาน	-
ประวัติการศึกษา	-
รางวัลหรือทุนการศึกษา	-

